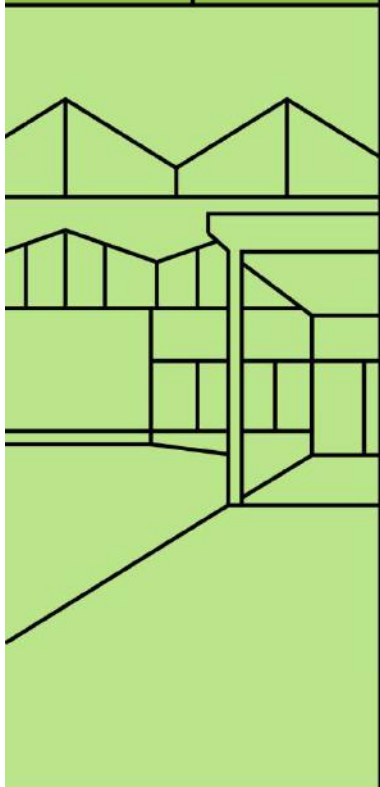
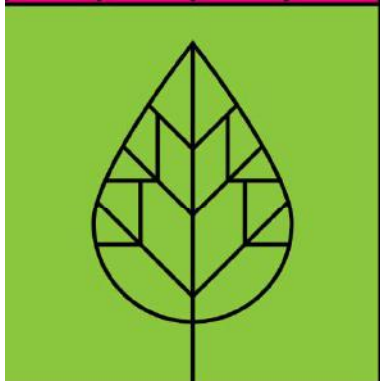

SAKU VALD
Läbi rohelise akna

SAKU VALLA 2023. AASTA KONSOLIDEERIMISGRUPI MAJANDUSAASTA ARUANNE

Aruandekohustustlase nimetus: Saku vald

Aadress: Juubelitamme tee 15, Saku, 75501 Harjumaa

Telefon: +372 671 2431

E-posti aadress: saku@sakuvald.ee

Kodulehekülg: www.sakuvald.ee

Majandusaasta algus: 01.01.2023

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Tegevusaruanne	4
1.1. Ülevaade Saku vallast.....	4
1.2. Konsolideerimisgrupi struktuur.....	4
1.3. Ülevaade konsolideerimisgrupi tähtsamatest finantsnäitajatest.....	7
1.4. Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast.....	7
1.5. Ülevaade Saku valla peamistest arengusuundadest	8
1.6. Arengukava täitmine ja olulisemad tegevused	9
1.6.1. Üldised valitsussektori teenused.....	9
1.6.2. Avalik kord ja julgeolek.....	10
1.6.3. Majandus	10
1.6.4. Keskkonnakaitse.....	11
1.6.5. Elamu- ja kommunaalmajandus.....	11
1.6.6. Tervishoid.....	12
1.6.7. Vaba aeg ja kultuur	12
1.6.8. Haridus	17
1.6.9. Sotsiaaltoetused	27
1.7. Konsolideeritud üksus AS Saku Maja.....	30
1.8. Ülevaade finantsriskide juhtimisest	32
1.9. Ülevaade sisekontrollisüsteemist.....	33
2. Konsolideerimisgrupi 2023. a raamatupidamise aastaaruanne.....	35
2.1. Konsolideeritud bilanss	35
2.2. Konsolideeritud tulemiaruanne	36
2.3. Konsolideeritud rahavoogude aruanne.....	37
2.4. Konsolideeritud netovara muutuste aruanne.....	38
2.5. Eelarve täitmise aruanne	38
2.6. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad.....	43

Sissejuhatus

Käesolev Saku valla 2023. aasta majandusaasta aruanne koosneb kahest osast:

- 1) tegevusaruandest;
- 2) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest.

Tegevusaruandes antakse ülevaade Saku vallast, konsolideerimisgrupist, struktuurist ja juhtimisest. Aruanne kirjeldab Saku valla arengukavas ettenähtud eesmärkide täitmist aruandeaastal ning annab ülevaate peamistest finantsnäitajatest ja sisekontrollisüsteemist.

Tähelepanu pööratakse arengukava täitmisele ja tulevastele arengusuundadele. Arengukava ülevaade on toodud valdkondade lõikes, välja on toodud püstitatud eesmärk ja selle saavutamiseks aruandeaastal tehtud tegevused.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud konsolideerituna koos AS Saku Maja aruandega ning koosneb finantsaruannetest (bilanss, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne, netovara muutuste aruanne) ja neid selgitavatest lisadest. Arvandmed on toodud võrdluses eelmise majandusaasta andmetega.

Raamatupidamise aruande koosseisu kuulub Saku valla konsolideerimata eelarve täitmise aruanne koos selgitustega. Eelarve täitmise aruandes on toodud andmed esialgse ja lõpliku eelarve kohta ning eelarve täitmise kohta. Võrdlusandmeid eelmise majandusaasta kohta toodud ei ole. Selgitused sisaldavad võrdlust lõpliku eelarve ja täitmise vahel.

Majandusaasta aruande juurde kuuluvad sõltumatu vandeaudiitori aruanne, vallavalitsuse protokolliline otsus majandusaasta aruande heakskiitmise kohta ning Saku Vallavolikogu otsus majandusaasta aruande kinnitamise kohta.

1. Tegevusaruanne

1.1. Ülevaade Saku vallast

Saku vald, pindalaga 170 km², asub Harjumaa keskosas, jäädes Tallinna lõunapiiri ja Rapla maakonna põhjapiiri vahele. Saku vallas on üheksateist küla ja kaks alevikku, kus elas 31. detsembri 2023. aasta seisuga 11 918 elanikku. Saku valla keskus on Saku alevik.

Vald moodustati 1866. aastal, vallaõigused taastati 16. jaanuaril 1992. aastal.

Naabrid on Tallinna linn ning Saue, Kohila, Kose ja Kiili vald. Olulised transiiditeed – Pärnu maantee, Tallinna ringtee ja Rapla-Türi maantee, on loonud soodsa pinnase ettevõtluse arenguks.

Saku valla tunnuslause on „Läbi roheline akna“. Rohelisest aknast välja vaadates näeme kaunist loodus- ja elukeskkonda – kaitstud metsi ja loodusväärtusi, heakorrastatud asulaid, otstarbekat teedevõrku, hästi toimivat olmet ning keskkonnasõbralikku ettevõtlust. Rohelisest aknast sisse vaadates näeme rahulolevaid, kodukohast lugu pidavaid, tervislike eluviisidega Saku valla elanikke.

Soodne asukoht ja meeldiv elukeskkond on teinud Saku vallast soositud elupaiga.

1.2. Konsolideerimisgrupi struktuur

Saku Vallavolikogu koosseisu kuulub 2021. aasta oktoobrist 21 liiget. Volikogu töö korraldamiseks on moodustatud alatised komisjonid: eelarvekomisjon, revisjonikomisjon, hariduskomisjon, kultuuri- ja külaelu komisjon, sotsiaalkomisjon, keskkonna- ja arenduskomisjon ning spordikomisjon.

Saku valla eelarvelisel finantseerimisel on 12 asutust:

- Saku Vallavalitsus kui ametiasutus, mis teostab avalikku võimu;
- Vallavalitsuse hallatavad asutused:
 - Saku Valla Spordikeskus
 - Saku Muusikakool
 - Saku Vallaraamatukogu
 - Saku Valla Kultuurikeskus
 - Saku Lasteaed Päikesekild
 - Saku Lasteaed Terake
 - Kurtna Kool (lasteaed-põhikool)
 - Kajamaa Kool (põhikool)
 - Saku Gümnaasium
 - Saku Päevakeskus
 - Saku Valla Noortekeskus.

Saku valla konsolideerimisgruppi kuulub tütarettevõtte AS Saku Maja, milles Saku vallal on 100%-line osalus. Aruandeaastal konsolideerimisgrupi struktuuris muudatusi ei toimunud.

Järgnevalt on esitatud asutuste töötajate keskmine arv, ametialade põhigrupid ja arvestatud töötasu.

1) Konsolideeriv üksus Saku vald

Nimetus	Töötajate keskmine arv	Kokku töötasu	Sh töötasud võlaõiguslike lepingute alusel
Vallavolikogu	0,00	109 200	2 150
Vallavalitsus	15,02	473 331	7 583
Valimised		12 626	12 626
Jäätmekäitlus		1 550	1 550
Majandusteenistus	47,09	1 048 387	29 862
Keskkonnakaitse haldus	5,00	153 165	0
Toitlustusteenistus	21,90	315 252	2 965
Saku Valla Spordikeskus	13,00	243 837	4 911
Saku Muusikakool	20,59	492 022	1 808
Saku Valla Noortekeskus	5,84	153 014	3 615
Saku Vallaraamatukogu	7,17	142 373	450
Saku Valla Kultuurikeskus	10,67	312 536	83 330
Valla sündmused (eakate sündmused)		285	285
Valla sündmused		100	100
Saku Lasteaed Päikesekild	76,02	1 448 001	23 557
Saku Lasteaed Terake	66,07	1 242 887	18 145
Kurtna Kool	53,26	1 207 655	15 204
Kajamaa Kool	26,04	690 084	2 943
Saku Gümnaasium	133,58	3 738 545	21 631
Hariduse haldus	3,85	124 775	300
Saku Päevakeskus	15,16	352 770	94 205
Sotsiaalteenuste osutamine		860	860
Sotsiaalsekaiitse haldus	7,69	223 253	3 539
Kokku, sh:	527,95	12 486 508	331 619
Valitavad ametnikud	2,00	125 936	0
Valitavad (volikogu)	-	94 650	0
Juhid (ATS)	7,00	276 685	0
Juhid	22,90	707 910	0
Tippspetsialistid (ATS)	19,64	588 969	0
Tippspetsialistid	53,95	1 199 593	0
Keskastme spetsialistid (ATS)	8,02	212 513	0
Keskastme spetsialistid	115,57	1 726 120	0
Õpetajad	249,26	6 272 141	0
Noorempetsialistid	2,70	58 467	0
Tugispetsialistid	21,07	530 221	0
Töölised	25,84	330 385	0
Muude isikute töötasud (volikogu)	-	12 400	0
Muude isikute töötasud (vallavalitsus)	-	18 900	0
Võlaõiguslike töölepingute alusel töötajad	-	331 619	331 619

Vallavalitsuse ja vallavalitsuse hallatavate asutuste palgafondid suurenesid 2023. aastal kokku 20,6%, mis on koos koosseisude muudatustega.

Palgafondide arvutamisel võeti aluseks üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäär ning sellega võrreldavalt kavandati muusikakooli ja lasteaia õpetajate töötasu määrad vastavalt 1749 eurot ning 1575 eurot. Asutuste ringijuhtide tasu määraks oli 1305 eurot. Teiste töötajate töötasu määrad on arvestatud nii, et sarnased töökohad erinevates asutustes oleksid vastavalt ametikohal vajalikele kvalifikatsiooninõuetele, vastutusele ja tööülesannetele võrreldavad.

2) Konsolideeritud üksus AS Saku Maja

Nimetus	Töötajate keskmine arv	Töötasu
Nõukogu ja juhatuse liikmed	2	113 799
Juhid	1	31 066
Tippspetsialistid	4	122 805
Keskastme spetsialistid	5,8	144 950
Töölised, teenistujad	10,8	249 577
Kokku	23,6	662 197

3) Saku valla konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna töötasu eurodes

Nimetus	Töötasu	Töötajate ja teenistujate keskmine arv	Liikmete arv
Vallavolikogu esimees ja liikmed	94 650	-	21
Vallavanem ja abivallavanem	125 936	2	-
Vallavalitsuse liikmed	18 900	-	2
AS Saku Maja nõukogu esimees ja liikmed	19 300	-	5
AS Saku Maja juhatuse liikmed	94 497	-	2
Kokku	353 283	2	30

1.3. Ülevaade konsolideerimisgrupi tähtsamatest finantsnäitajatest

Näitaja	2019	2020	2021	2022	2023
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpul	61 820 201	76 974 128	87 849 648	91 173 033	97 959 015
Kohustised aasta lõpul	12 560 237	17 187 575	19 109 849	22 412 055	33 074 791
Netovara aasta lõpul	49 259 964	59 786 553	68 739 799	68 760 978	64 884 224
Tulemiarunde näitajad					
Tegevustulud	25 846 237	33 538 399	34 294 248	31 495 261	34 095 882
Tegevuskulud	21 280 784	22 901 069	25 219 890	31 285 539	37 247 889
Tulem	4 515 550	10 526 583	8 941 542	21 186	-3 876 764
Muud näitajad					
Investeeringute maht	13 189 722	17 035 160	15 140 973	8 267 223	13 173 097
Likviidsus*	0,48	0,74	0,81	1,15	0,82
Lühiajaline maksevõime**	1,35	1,48	1,20	1,19	0,92
Kohustiste osakaal varadest	20,32%	22,33%	21,75%	24,58%	33,76%
Laenukohustiste osakaal varadest	14,85%	16,37%	15,93%	19,60%	27,32%

*Likviidsus: likviidsed varad/lühiajalised kohustised

**Lühiajaline maksevõime: käibevara/lühiajalised kohustised

Netovõlakoorumus on toodud peatükis 1.8. Ülevaade finantsriskide juhtimisest

1.4. Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast

Maailmamajanduse kasv pidas eelmisel aastal kiirele inflatsioonile ja kõrgetele intressidele hästi vastu. Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) hinnangul kasvas maailma majandus 2023. aastal 3,1%.¹

2023. aasta kokkuvõttes oli Eesti majanduslangus 3%. Seega langes majandus teist aastat järjest. Majanduslanguse taga on eeskätt energeetika, töötlev tööstus ning veondus ja laondus, mis andsid 2021. aasta SKPst alla veerandi.²

Eesti majanduse kogutoodang on praeguseks kahanenud kaks järjestikust aastat ja sellega on praegune langusepisood olnud varasematega võrreldes pikem ja vinduvam. Majandusaktiivsuse tõusule aitavad kaasa toormete odavnemine ja energiakandjate hinnalangus varasematelt kõrgetasemetelt, tarneprobleemide vähenemine, vahetuskursi soodsamaks muutumine, inflatsiooni aeglustumine ning oodatav intressimäära alanemine.

Möödunud aasta majanduslangus ulatuslikku töökohtade kadu ega tööpuuduse kasvu kaasa ei toonud ja ka palgakasv oli hoogne ning ületas tarbijahindade kasvu. 2023. aasta viimases

¹ Eesti Pank: Rahapoliitika ja Majandus 1/2024 <https://www.eestipank.ee/publikatsioonid/rahapoliitika-ja-majandus/2024/rahapoliitika-ja-majandus-12024>

² Eesti Pank: Rahapoliitika ja Majandus 1/2024 <https://www.eestipank.ee/publikatsioonid/rahapoliitika-ja-majandus/2024/rahapoliitika-ja-majandus-12024>

kvartalis pakkus Eesti tööjõu-uuring üllatuse, näidates tööpuuduse määra kahanemist ja hõive suurenemist võrreldes eelmise kvartaliga.³

Statistikaameti andmetel tõusis tarbijahinnaindeks 2023. aastal võrreldes 2022. aasta keskmisega 9,2%. Tarbijahinnaindeksi suurimateks mõjutajateks olid 2023. aastal toidu ja mittealkohoolsete jookidega seotud hinnamuutused. Toidukaupadest kallinesid enim suhkur (42,2%), kakao (29,9%), oliiviõli (26,6%) ja kastmed (25,6%). Bensiin oli 7,4% ja diislikütus 10,7% odavam.⁴

Keskmine brutokuupalk oli 2023. aastal 1832 eurot ehk 11,4% kõrgem kui 2022. aastal.⁵

Statistikaameti andmetel oli 2023. aastal tööjõus osalemise määr 73,9%, tööhõive määr 69,2% ja töötuse määr 6,4%. 2023. aasta töötuse määr 6,4% oli 0,8 protsendipunkti võrra suurem kui 2022. aastal.⁶

1.5. Ülevaade Saku valla peamistest arengusuundadest

Saku valla arengut toetavaks ja elanike arvu kasvu ning maksumaksjate arvu mõjutavaks teguriks on soodne geograafiline asend. Pealinna lähedus võimaldab elanikel Tallinnas tööl käia. Vallas on esindatud peaaegu kõik majandusharud.

Saku valda iseloomustavad järgmised näitajad:

Näitajad	Kogus või summa
<u>Elanike arv vallas</u>	
Elanike arv seisuga 01.01.2023	11 644
Elanike arv seisuga 01.01.2024	11 918
Elanike arvu kasv 2023. aastal	274
<u>Maksumaksjate arv</u>	
Maksumaksjate arv 2022. aastal (detsember)	5 647
Maksumaksjate arv 2023. aastal (detsember)	5 894
Maksumaksjate arvu kasv 2023. aastal	247
Maksumaksjate arvu prognoositav kasv 2024. aastal	159
Maksumaksjate prognoositav arv 2024. aastal	6 053
<u>Sissetulek ja tulumaks</u>	
2023. aastal tulu tulumaksu laekumisest	19 091 585
Tulu tulumaksu laekumisest valla ühe maksumaksja kohta 2023. aastal	3 239
Prognoositav keskmine brutokuupalka kasv 2024. aastal	5,2%
Prognoositav tulu tulumaksu laekumisest 2024. aastal	20 550 000

³ Eesti Pank: Rahapoliitika ja Majandus 1/2024 <https://www.eestipank.ee/publikatsioonid/rahapoliitika-ja-majandus/2024/rahapoliitika-ja-majandus-12024>

⁴ Statistikaameti koduleht <https://www.stat.ee/et/uudised/tarbijahinnaindeks-tousis-2023-aastal-92>

⁵ Statistikaameti koduleht <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/tooelu/palk-ja-toojoukulu/keskmine-brutokuupalk>

⁶ Statistikaameti koduleht <https://www.stat.ee/et/uudised/moodunud-aasta-arvestuses-suurenes-tooealiste-inimeste-arv-eestis-25-600-vorra>

Ülaloodud tabeli andmete alusel, mis põhinevad rahandusministeeriumi prognoosile ning rahandusministeeriumi kodulehel avaldatud maksumaksjate andmetele, on tulumaksu kasvaks 2024. aastal prognoositud 7,6%.

2023. aastal suurenes elanike arv võrreldes 2022. aastaga 2,4% ehk lisandus 274 elanikku ja tulu tulumaksu laekumisest suurenes 14,8% ehk 2 461 446 eurot.

Valla poolt pakutavate avalike teenuste maht ja võimalused sõltuvad kõige enam tulumaksu laekumisest.

2023. aasta olulisemad investeeringud olid:

- Saku uue põhikoolihoone projekteerimis- ja ehitustööd 5 117 490 eurot;
- teede ehitus ja rekonstrueerimine (3 139 376 eurot), sh Saku-Kanama jalg- ja jalgrattatee (946 036 363 eurot);
- tänavavalgustuse rekonstrueerimine (355 548 eurot), sh Kuresoo tänavavalgustuse ehitus (175 109 eurot);
- mänguväljakute rajamine (1 012 111 eurot), sh Saku spordipargi ehitus 564 412 eurot.

2024. aasta olulisemad investeeringud on:

- Saku aleviku spordipargi arendamine (775 493 eurot);
- tänavavalgustuse ehitus ja renoveerimine (455 750 eurot);
- teede ehitus ja rekonstrueerimine (1 247 753 eurot);
- Saku Gümnaasiumi uue põhikoolihoone ehitus (15 000 000 eurot).

2023. aasta tuludest, kuludest, investeeringutest majandusliku sisu ja tegevusalade järgi ning finantseerimistehingutest annab ülevaate Saku valla 2023. aasta konsolideerimata eelarve täitmise aruanne koos seletustega, mis kuulub Saku valla 2023. aasta majandusaasta aruande juurde. 2024. aasta tegevused on kajastatud 2024. aasta eelarves koos seletuskirjaga.

1.6. Arengukava täitmine ja olulisemad tegevused

Arengueesmärgid arengukava elluviimiseks tegevusvaldkondade järgi on esitatud vastavalt Saku Vallavolikogu 17. oktoobri 2019. aasta määrusele nr 15 „Saku valla arengukava 2035+“ ning muudetud 2020., 2021., 2022. ja 2023. aastal.

Järgnevalt on esitatud ülevaade olulisematest tegevustest ja investeeringutest 2023. aastal valdkondade ja eelarveklassifikaatorite järgi.

1.6.1. Üldised valitsussektori teenused

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- **Haldussuutlikkus on kõrge, valla elanikele on tagatud omavalitsuse ülesannete kvaliteetne, õigeaegne ja tõhus täitmine, kasutades tänapäevaseid e-teenuseid, kaasava eelarve võimalusi ja teiste omavalitsuste kogemusi.**
 - E-teenuseid osutati kahes süsteemis – ARNO ja SPOKU.
ARNO on haridusteenuste haldamise süsteem.
SPOKU on taotluste vastuvõtmise ja menetlemise süsteem. Loodi uued taotluste esitamise võimalused ja toimus süsteemi väljaarendus.
 - Geoinfosüsteemi (GIS) arendus, erinevate kaartide (nt talihoole, jäätmemajandus, arengukava) loomine.

- Vahetati välja väga vanad (2016. a) sülearvutid (20 tk) ja osteti GIS server.
- Kaasava eelarve maht oli 2023. aastal 40 000 eurot, mille raames rajatakse 2024. aastal Saku-Hageri tee ja Metsanurga tee vahelise Sprindi tee tänavavalgustus.
- Koostöö arendamise eesmärgil sõprusomavalitsustega külastati Rootsi sõprusomavalitsust Strängnäsi ja võimalike sõprussidemete loomise eesmärgil Maltat. Hariduse valdkonna inimesed külastasid kogemuste vahetamiseks noorsootöö teemadel Ylojärvi sõprusomavalitsust Soomes.

1.6.2. Avalik kord ja julgeolek

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- Kogukonnakeskse lähenemise ja erinevate osapoolte koostöö tulemusena on suurenenud inimeste turvatunne, vähenenud elu, tervist ja vara ohustuvate juhtumite arv ning suurenenud inimeste teadlikkus tulla toime korrarikkumiste, õnnetuste ja kriiside korral.
 - 2023. aastal toetati võrdselt MTÜ-d Saku Priitahtlikud Pritsimehed ja MTÜ-d Tõdva Vabatahtlik Pääste. Toetuse suurus kahele seltsile kokku oli 1,50 eurot elaniku kohta aastas.
 - Toetati abipolitseinikke. Toimused piirkonnapolitsei ja noorsoopolitseinike regulaarsed kohtumised vallavalitsuse esindajatega.
 - Osaleti Põhja-Eesti regionaalse kriisikomisjoni koosolekutel, vahetati infot ning esitati ettepanekuid. Jätkuvaks teemaks oli julgeolekukriis, evakuatsioonikohtade ning varjendite loomine.

1.6.3. Majandus

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- Saku valla teedest ja tänavatest on moodustunud loogiliselt toimiv tervik, mis on heas korras ning hästi ühendatud nii omavahel kui ka naaberomavalitsustega, eelkõige Tallinnaga.
- Tallinna ühistransport ulatub valla pealinnaäärsetesse piirkondadesse. Valla ühistransport vastab reisijate ootustele ning on korraldatud vajaduspõhiselt.
- Valla areng on terviklik ja tasakaalustatud – Saku alevikust on kujunenud väikelinlik keskus, mida iseloomustavad tänapäevane ärikeskkond, mitmekülgne teenuste võrk ja inimsõbralik avalik ruum, Kiisa alevik koos Kurtnaga on kujunenud valla lõunapiirkonna keskuseks, külades on välja arendatud inimsõbralik avalik ruum.
- Ettevõtluskeskkond on kujunenud keskkonnasõbralikuks, konkurentsivõimeliseks ja innovaatilist ettevõtlust soosivaks keskkonnaks. Saku vald on mitmekesiste vaba aja veetmise võimalustega aastaringne turismi ja puhkemajanduse sihtkoht.
 - Aprillis kehtestas vallavolikogu uue üldplaneeringu.
 - Teid ja tänavaid rekonstrueeriti vastavalt teehoiukavale.
 - Juuliku-Saue jalg- ja jalgrattatee rajamine EL-i toetusega.
 - Saku keskusala projekteerimine.
 - Avaliku ruumi arendamiseks külades toetati mittetulundusliku tegevuse toetusfondist järgmisi projekte:
 - Kasemetsa küla mänguväljaku arendamine;
 - Rahula küla mänguväljaku rajamine;
 - Metsanurme külamajja moodulahu soetamine ja paigaldamine;
 - Kiisa taluturu elektrikilbi ehitamine ja elektriliitumine.

1.6.4. Keskkonnakaitse

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- Saku valda on loodud tänapäevased tingimused sorteeritud jäätmete üleandmiseks, taaskasutamiseks ja utiliseerimiseks. Vähenenud on jäätmetekke, suurenenud taaskasutus ja elanike keskkonnateadlikkus. Maavarade kasutamine toimub ranges kooskõlas keskkonnakaitse nõuetega.
- Reovee sattumine pinnasesse ja veekogudesse on vähenenud. Looduses olev vesi (jões, järved, põhjavesi) on looduslikult puhtam ja inimtegevusest rikkumata.
 - Korraldati hange esimese kogukonna ringlusmaja rajamiseks.
 - Elanikkonna keskkonnavalase teadlikkuse tõstmise kampaaniate ja teavitustegevuse korraldamisega tegeletakse jäätmekavas toodu ja kommunikatsiooniplaani järgi.
 - Saku jäätmejaam võttis aprillis ja oktoobris kampaania korras Saku valla elanikelt vastu piiramatut koguses aia- ja haljastujäätmeid.
 - Mais toimus taas Saku valla keskkonnakuu, korraldati üle 25 erineva ürituse ning neist võttis osa 366 inimest.
 - Augustis võeti Saku valla elanikelt kampaania korras tasuta vastu peaaegu 40 tonni eterniidijäätmeid.
 - Saku vallamaja sai augustis rohelise kontori tunnistuse.
 - Novembri viimasel nädalal võeti osa EL-i jäätmetekke vähendamise nädalast ning korraldati elanikele mitmeid üritusi ja jagati valla teabekanalites infot jäätmetekke vähendamise kohta.
 - KIK-i toetusel soetati neli poekotipuud ning paigaldati valla toidupoodidesse. Poekotipuude eesmärk on vähendada ühekordsete poekottide kasutamist ning soodustada korduskasutatavate poekottide kasutamist nende kogu eluea vältel. Poekotipuude täitmiseks korraldati kogukonnas mitu töötuba, kus õmmeldi tekstiilijäätidest poekotte. Kokku valmis 32 riidest poekotti.
 - Saku jäätmejaamas avati valla kolmas taaskasutuspunkt. Taaskasutuspunktidesse saavad elanikud tuua puhtaid, terveid ja heas korras rõivaid ja jalatseid, nõusid ja söögiriistu, raamatuid, mänguasju, hobi- ja sporditarbeid, kodutehnikat ning need suunatakse sealt uuele ringile.
 - Alguse sai projekt „Lääne-Harju ja Saku valla ringmajanduse toimimis- ja rahastusmudeli väljatöötamine“, mille eesmärk on pikendada materjalide eluiga, suunates oma kogukonnas juba olemasolevad materjalid ringlusesse. Projekti rahastati Euroopa regionaalarengu fondist.
 - Toetati ühteteist kortermajade elukeskkonna parandamise projekti. Toetuse eesmärk on toetada korterelamute hoovide või õuealade heakorrastamist ja haljastamist ning seeläbi parandada avaliku ruumi väljanägemist ja keskkonnahoidu.

1.6.5. Elamu- ja kommunaalmajandus

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- Loodussõbralikke, säästlikke ja innovaatilisi lahendusi on rakendatud valla elamu- ja kommunaalmajanduses – välja on arendatud nõuetekohased vee- ja kanalisatsioonisüsteemid ning kasutusel on energiasäästlikud kütte- ja valgustuslahendused.

- Kui varasemal kolmel aastal vahetati 1400 naatriumvalgustit, siis 2023. aastal vahetati veel 500 vana valgustit kaasaegsete LED-valgustite vastu.
- 2023. aastal eraldati ÜVK liitumistoetust (à 600 eurot) 75-le majapidamiseks.

1.6.6. Tervishoid

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- Esmatasandi tervishoiuteenuste (perearst, hambaarst, apteek) kvaliteet ja kättesaadavus on paranenud. Elanikkonnale on tagatud arstiabi kättesaadavus, efektiivne ja kvaliteetne tervishoiuteenus.
- Suurenenud on koostöö perearstikeskusega erinevatele sihtrühmadele suunatud terviseriskide ennetamiseks ning oodatud eluea ja tervelt elatud aastate kasvatamiseks.
 - Saku Tervisekeskus vajab juurdeehitust, et oleks võimalik teenuste pakkumist laiendada ja võtta tööle uusi perearste. Olemasolevast arstkonnast ei piisa kõigi lisandunud elanike teenindamiseks.
 - Vallavalitsuse sotsiaalhoolekandeteenistus ja Saku Päevakeskus teevad koostööd tervisekeskusega, et teavitada kliente tervisekeskuse võimalustest.
 - 2023. aastal osutati juulist detsembrini Sotsiaalministeeriumi projekti põhiselt Saku valla elanikele tasuta vaimset tervist toetavaid teenuseid.
 - Ühtselt koordineeritud terviseedenduse võrgustik vallas on välja arendamisel. Osaleti Harjumaa Omavalitsuste Liidu rahvatervise alastel koolitustel ja infopäevadel. Valla hallatavatele asutustele jagati terviseedenduse infot (koolitused, voldikud). 2023. aasta lõpus algatati ümarlaud laste vaimse tervise probleemidele lahenduste otsimiseks.

1.6.7. Vaba aeg ja kultuur

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- Vallas on mitmekülgsed vaba aja veetmise võimalused – loodud on keskkond ja võimalused eneseteostuseks kultuurielus, spordis ning tervislike eluviiside harrastamiseks.
- Valla kultuuri- ja spordiasutustes on suurenenud võimalused huviringides osalemiseks ning arendatud vallale iseloomulikke kultuuri- ja sporditraditsioone.
- Noortele on loodud tingimused isiksuse mitmekülgseks arenguks, rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avastamiseks.
 - Korraldati XIV Saku Laulu- ja Tantsupäev, kus osales kooride, orkestrite, tantsurühmade koosseisus 800 inimest.
 - Korraldati Saku valla kultuurifestival Sack von Sound. Toimus viis kontserti, kus pealtvaatajaid oli kokku 3600 inimest.
 - 2022. aastal alustati terviselikumise programmi „Saku vald liigub“. 2023. aastal toimus 49 liikumisüritust, milles osales projekti raames 2688 osalejat. 34 üritust viidi ellu koostöös partneritega (spordiklubid jt organisatsioonid). 15 üritust olid mõeldud peredele. Tehti 6 avalikku treeningssessiooni, millest 3 olid mõeldud spetsiaalselt eakatele. Korraldati 2 avalikku mobiilmängu. Kokku korraldati 13 spordivõistlust.
 - Terviseradade arendamisel täideti madalamad kohad kruusa ja koorepuruga. Toimusid suuremahulised raietööd. Uuendati viitasid ja rajakaarte. Loodi uus läbimurre 3,5 km ringile ja uuendati rajatehnikat.
 - Nurme tänava spordiplatsi juurde rajati kogukonna eestvõtmisel ja toetusel uus välikorvpalliväljak, kus talveperioodil on võimalik rajada loodusliku jääga hokiväljak. Uuendati uisumaja soojakuid ja täiendati uisumaja inventari. Väljaku äärde rajati ajutine

valgustus. Korvpalliväljaku kõrval sai ajutise lahenduse ka petangiväljak. Valmis korvpalliväljaku elektriprojekt.

- 2023. aasta suvel toimus Jaapani-Eesti noortevahetus Eestis ja vastuvisiit Jaapanisse sügisel. Suve alguses toimus Eesti-Soome sõprusvalla noortevahetus.
- 2023. aasta suvel toimus kolm õpilasmaleva vahetust. Esimene vahetus oli riigikaitse suunaga. Esimesed kaks vahetust olid linnalaagri vormis, kus noored töötasid Saku vallas ja ööbisid kodus. Kolmas vahetus toimus Harmi kooli territooriumil Kose vallas, koos ööbimisega. Kokku sai malevas tööd 75 Saku valla noort, nende seas ka Ukrainast pärit noored. Maleva kohtadele kandideeris 141 noort. Saku valla asutusi ja ettevõtteid kaasati malevlastele tööde andmisel.

Vallavalitsuse hallatavate asutuste tegevus

Saku Valla Kultuurikeskus

2023. aastal tegutses Saku Valla Kultuurikeskuses 16 rahvakultuurikollektiivi: segakoor Tuljak, kaks mandoliiniorkestrit – Mandoliinid Seeniorid ja Saku Mandoliinid, naistantsuansambel Saku Sõsarad, naisansambel Sakutarid, Kiisa naisansambel Siuh-Viuh, ukuleeleansambel Sakuleeled, naisrahvatantsurühmad Linda, Kurtna ja Lindaratas, seniortantsurühmad Lender ja Kiisatar, segarahvatantsurühmad Pangviina, Saku Seeniorid, Tugevad ja Kohevad, Saku Sanglejad ning Hellad Tallad. Kollektiivides osales kokku 258 osalejat.

Muud tegutsevad huviringid olid kunsti-, käsitöö-, keraamika-, portselanimaali- ning muusikaringid, tarbekunsti-, puutöö-, robotika-, 3D-modelleerimine, mudelismi-, male-, skautide ja teatriringid. 2023. aastal rahastati riiklikust huvitegevuse programmist täiendavalt programmeerimis- ja tehnikaringi, maleringi ja kitarriringi jätkamist. Huviringides oli kokku 374 osalejat, neist 307 last.

2023. aastal toimus Saku Valla Kultuurikeskuse ruumides 146 kultuurikeskuse korraldatud suuremat ja väiksemat sündmust, millest avalikke sündmusi oli 82. Lisaks esinesid kultuurikeskuses tegutsevad kollektiivid Paides, Tartus, Tallinnas, Käsmus, Kihnus ja mujal.

2023. aastal korraldati neljandat korda Saku mõisapargis muusikafestivali Sack von Sound. Festivalil astusid üles armastatud Eesti muusikud erikavadega, mis olid loodud just Sack von Sound festivalile. Lisaks osalesid festivalil ka rahvusvahelised esinejad Lõuna-Aafrika Vabariigist. Festivali külastas kokku 3600 inimest.

Juunis toimusid Saku valla XIV Laulu- ja Tantsupäev 700 esinejaga ning Saku valla jaanituli, kus oli publikuks rekordiline 2200 inimest.

Teatritega koostöös toimus etenduste vahendamine ja oma näiteringide lavastuste esitamine nii vallas kui kaugemal. Mõlemas kultuurikeskuse majas (Sakus ja Kiisal) korraldati kinofilmiõhtuid, kontserte, müügipäevi, laatasid, teabepäevi, doonoripäevi, loenguid, näituseid, erinevaid õppepäevi ja peoõhtuid.

Saku Valla Kultuurikeskuse ruume võimaldati kasutada järgmistel ühendustel ja seltsingutel: Seltsing Saku Pensionäride Ühendus Elukaar ja KIKUTARO, Saku Diabeetikute Selts, MTÜ Saku Priihtlikud Pritsimehed, Saku Päevakeskus (kohvitoa korraldamiseks ning pensionäride tervisevõimlemiseks), samuti Sakus tegutsevatele korteriühistutele koosolekute pidamiseks.

Lisaks vahendati erinevaid teenuseid kohalikele elanikele (silmaarst, doonoripäev jne).

Kiisa Vabaajakeskuse ruume võimaldati kasutada mittetulundusühingul Kodukoht Kiisa koosolekute läbiviimiseks, samuti erinevatel külaseltsidel ja ühendustel. Vahendati erinevaid teenuseid kohalikele elanikele (silmaarst, sotsiaaltöötaja vastuvõtt jne).

2023. aastal etenduskunstide edastamisel, loomisel ja sündmuste organiseerimisel oli publikut kokku 17 157 inimest, mida on 3686 inimese võrra rohkem kui 2022. aastal.

Saku Valla Kultuurikeskus 31. detsembri seisuga

		2022		2023
1	Huviringide arv	29		37
2	Huviringides osalenute arv	663		632
3	Ametikohti kokku	17,1		17,1
	sh ringijuhtide ametikohti	7,1		6,5

Saku Vallaraamatukogu

Saku Vallaraamatukogu on rahvaraamatukogu, mille teeninduspiirkonnaks on kogu Saku vald. Ühise nimetuse all töötavad neli raamatukogu: Saku, Kiisa, Kurtna ja Kajamaa. Kaks viimasena nimetatud raamatukogu pakuvad teenuseid ka kohalikele koolidele.

Kokkuvõttes saab 2023. aastat nimetada ettevalmistuste aastaks, kuna mitmed algatatud tegevused jätkuvad 2024. aastal: 1) Üleminek RFID-põhise teavikute jälgimis- ja tuvastussüsteemile ning iseteenindusautomaadi tööle rakendamine; 2) Saku raamatukogu arhiiviruumi parendamine; 3) uue kodulehe arendamine.

RFID-süsteemi soetamiseks taotles Saku Vallaraamatukogu Kultuuriministeeriumi „Rahvaraamatukogude arendusprojektid“ toetusfondist 25 000 eurot. Toetuse taotlus rahuldati. Süsteemile üleminek plaaniti aasta lõppu, kuid esimese hanke tulemus parima pakkuja osas ei andnud soovitud tulemust. Teine hange õnnestus, kuid seetõttu nihkusid kõik reaalsed tegevused edasi 2024. aastasse.

Seoses Saku Gümnaasiumi gümnaasiumiastme kohustusliku kirjanduse ülevõtmisega põhikooli hoone raamatukogust suurenes riiulipinna vajadus Saku raamatukogus. Saku raamatukogu arhiiviruumi paremaks organiseerimiseks hangiti liikuvad arhiiviriiulid, mis leevendasid riiulipinna nappust. Riiulite paigaldati 2024. aasta jaanuaris. Kohustusliku kirjanduse ülevõtmine muutis gümnaasiumiõpilastele raamatukoguteenuse mugavamaks ja kättesaadavamaks.

Raamatukogu koduleht vajas kaasajastamist ning seetõttu alustati 2023. aastal uue kodulehe arendamist. Koduleht valmib 2024. aasta märtsiks.

Koostöös Saku Valla Kultuurikeskusega ning Saku Valla Spordikeskuse kureeritud liikumisaasta projekti „Saku vald liigub“ raames on läbi viidud mitmeid üritusi. Koostöös Saku Vallavalitsusega korraldati keskkonnakuu ja täiskasvanud õppija nädala raames erinevaid kohtumisi ja loenguid.

Saku Vallaraamatukogu 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Kogude suurus	68 888	3 202
2	Lugejate arv (aktiivsed)	2 925	3 202
	Hölve ⁷	26,30%	28,00%
	sh lapsed	876	922
	laste % lugejaist	30%	29%
3	Külastuste arv	55 423	59 547
	külastusi elaniku kohta	5,0	5,4
4	Laenutuste arv	58 978	60 835
	laenutusi elaniku kohta	5,3	5,3
5	Virtuaalraamatukogu		

⁷ Hölve näitab lugejate % teeninduspiirkonna elanike arvust

		2022	2023
	Omaloodud andmebaaside arv	2	2
	Andmebaaside maht kokku (kirjete arv)	7 811	8 201
	Otsingud/dokumentide allalaadimised	101 043	108 587
	Digiteeritud dokumentide arv kokku	2 434	2 111
6	Korraldatud		
	üritusi	42	51
	näitusi ja väljapanekuid	80	63
	koolitusi ⁸	43	65
7	Komplekteerimiskulud elaniku kohta		
	sh riigi toetus	1,40 €	1,47 €
	sh KOV ⁹	1,50 €	1,75 €
8	Ametikohti kokku	7,1	7,1

Saku Valla Spordikeskus

Saku Valla Spordikeskuses asub nelja rajaga 25 m pikkuse basseiniga ujula; võimla, kus saab harrastada korvpalli, sulgpalli, võrkpalli, jalgpalli ja tennist; poksisaal; aeroobikasaal ning jõusaal. Pallimängusaalis saab harrastada ja viia läbi treeninguid ning võistlusi korvpallis, võrkpallis, sulgpallis, tennises ning kergejõustikus. 2023. aastal täiendati kergejõustikuala statsionaarse ajavõtusüsteemiga. Pealtvaatajatele on teleskooptribüün 770 istekohaga.

Spordikeskuse haldamisel on: täismõõtmes kunstmuruga staadioni koos kergejõustikuvõimalustega; kunstmurukattega 30 x 50 m² harjutusväljak, mida 2023. aastal täiendati multiväljaku piiretega; rabametsa terviserada koos suusamajaga (suusalaenutus ja -hooldus); Saku Gümnaasiumi kõrval asuv madalseiklusrada; väljõujaam; diskgolfi harjutusväljak; jäähokiväljak koos uisulaenutusega (uue asukohaga Nurme 27, Saku alevik); kolm rannavõrkpalliväljakut ja rannajalgpalliväljak. 2023. aastal rajati Saku spordiparki kaks padeliväljakut ning kogukonna eestvedamisel Nurme tänava suusamäe kõrvale betoonkattega korvpalliväljak. Spordirajatistest on rendile antud Saku tenniseväljakud (Silla 2a, Saku) Saku Tenniseklubile ning naturaalmuruga jalgpalliväljak (Staadioni 1, Saku) MTÜ-le Saku Sporting. Alates 01.08.2022 käivitus uus sporditegevuse toetamise süsteem võrdsetel alustel kõigile Saku valla lastele ja noortele. 31.12.2023 seisuga sai toetust 808 noort ning baastoetusega toetati 12 spordiklubi kogusummas 99 800 eurot.

Saku Valla Spordikeskuse näitajad tegevuste kohta on esitatud allolevas tabelis.

Saku Valla Spordikeskus 31. detsembri seisuga

	2022	2023
Ujula kasutus	13 551	15 949
Jõusaali kasutus, sh TASUTA jõusaali külastajad	13 913	17 699
TASUTA jõusaali külastajad (lapsed-noored kuni 19 a)	7446	8169
Suusamaja kasutus	3041	1971
Uisumaja kasutus	1151	0
SAKU LIIGUB 2023		

⁸ Individaal- ja rühmakoolitused

⁹ Arvestatud on tegelikke kulusid kogude täiendamiseks, sh kulusid digiteerimisele

		2022	2023
	spordiüritusi	0	49
	osalejaid	0	2688
	Kokku külastajaid	31 656	46 525

Saku Valla Noortekeskus

Saku Valla noortekeskused on avatud kahes piirkonnas, Saku ja Kiisa alevikes. Noortekeskuste ruumid on kaasaegsed ja soojad, kuid on jäänud valla noorte arvu suurenemise tõttu kitsaks ning need pole loodud noorte vajadusi arvestades. Olemasolevad ruumid on eakohased peamiselt 7–12-aastastele noortele, kuid 13–19-aastastele noortele puuduvad noortekeskustes nende vajadustele vastavad turvalised ruumid.

2023. aastal läbi viidud Saku valla noorsootöö kvaliteedi hindamisest selgus, et 13–19-aastaste noorte hinnangul ei ole noorsootööd pakkuvate asutuste lahtiolekuajad neile sobivad ning juurdepääs keskustesse on kohati keeruline, sest puudub hea Saku valla sisene transpordisüsteem.

2022. aastal valmis Sakus noortekeskuse meeskonna vajadustele vastav kontoriruum ja noortele vajalik ringiruum. Saku Valla Noortekeskusesse loodi 2023. aastal juurde uus ametikoht – noorteinfo- ja projektijuht, kelle põhitöökoht asub Sakus.

Saku Valla Noortekeskuses taastusid 2023. aastaks kõik tegevused pärast koroonapandeemiat täiel määral. Noortekeskused olid avatud tavapäraselt, mis kajastub ka külastuste arvu suurenemises.

Suuremad noortekeskuse sündmused:

- Saku valla lihavõttetrall (laienes 2023. aastal esmakordselt üle kogu Saku valla)
- Lastekaitsepäev – u 1500 inimest
- Koolialguse festival KAF – u 5000 inimest
- Gümnasistide inspiratsioonipäev (toimus 2023. aastal esimest korda) – 180 noort
- Saku õpilasmalev – arv tabelis
- Erinevad laagrid (7) – arv tabelis
- Rahvusvahelised laagrid (2) – arv tabelis

Huvihariduse rahastusega toimusid mitmed huviringid: rula ja tõukeratta treeningud; rulluisu kursus Kiisal; päästering Kiisal ja Sakus; tänavakunstiklubi Kiisal, Unicorn Squad tehnoloogiaring tüdrukutele ning kokandusring.

Saku Valla Noortekeskus 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Külastuste arv	6 563	7 632
2	Keskust külastanud noorte arv	552	613
3	Huviringide arv	5	8
4	Huviringides osalevate noorte arv	58	91
5	Eesti-sisesed laagrid	4	7
6	Laagrites osalenud noorte arv	85	126
7	Rahvusvahelised laagrid	1	3
8	Laagrites osalenud noorte arv	8	26
9	Õpilasmalev	43	76
10	Ametikohti kokku	5,5	6,6

	2022	2023
sh noorsootöötajaid	4	4

1.6.8. Haridus

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- Saku valla haridusruum on kvaliteetne, mitmekülgne, nõuetele ja vajadustele vastav. Valla haridusasutused eesotsas Saku Gümnaasiumiga toimivad koostööd ja arengut väärtustavate organisatsioonidena.
 - Lasteaias Terake on tasandusrühm ja kaks sobitusrühma, neli sõimerühma ja üks liitrühm. Nooremas sõimerühmas on lapsed 1,5–2-aastased. Kolmes aiarühmas on laste arvu suurendatud 22 lapseni ja kolmes sõimerühmas 16 lapseni. Teised rühmad on normsuurusega.
 - Lasteaeda Päikesekild on moodustatud seitse sobitusrühma, sealhulgas väike sobitusliitrühm, kaks sõimerühma ja kümme aiarühma. Sõimerühmades on laste arvu suurendatud kahe lapse võrra, rühmas on 16 last. Viies aiarühmas on laste arvu lubatud suurendada igas rühmas kahe lapse võrra, laste arv rühmas on 22. Viies aiarühmas on laste arv normsuurusega, rühmas on 20 last. Sobitusrühmades on kolmes sobitus-aiarühmas 20 last rühmas, ühes aiarühmas 18 last, sobitus-liitrühmas 18 last ja väikeses sobitus-liitrühmas 11 last rühmas.
 - Kajamaa Kooli saali netopind vähenes, kuna saali põrandapinnast eraldati ruutmeetreid söögisaali ehitamiseks. Koolihoones paigutati vajaduspõhiselt ruume ümber. Ruumipuuduse leevendamiseks õppe- ja koolitöö läbiviimisel renditi 2023. aasta sügisel 11 soojakut, millest moodustati moodullinnak. Moodullinnaku aastaseks rendiks planeeriti eelarvesse 36 000 eurot. Moodullinnaku rentimise vajadus minimaalselt sama ruumihulgaga, mis täna koolihoovis on (u 280 m²) jätkub seni, kuni kool saab uued kaasaegsed õppe- ja töötingimused.
 - Kurtna Koolis ehitati esimesele korrusele logopeedi kabinet, võimla parklasse paigaldati kaks moodulit ning lasteaeda paigaldati nelja rühma jahutussüsteem.
 - Valla eakatele eraldati 10 000 eurot enesetäienduseks. Selle raames korraldati elukestva õppe tegevuses kaks eakatele mõeldud digiõppe koolitust algajatele ja kaks edasijõudnutele (igal koolitusel toimus 6 kohtumist, korraga 1,5 h) ning tasuta digiõppele ja tagasi jõudmise transport. Eakad külastasid mitmeid näitusi, teatrietendusi, muuseumi, festivale (bussitransport tasuta elukestva õppe eelarvest, piletid ostsid osalejad ise). Eakad osalesid põllumajanduslikul õppepäeval Väike-Maarja vallas. Kolm Saku valla Eakate Nõukogu liiget osales KOV-i sotsiaaltöötjate ja vanemaealiste koolitusel.
 - 12. juunil 2023 algas uue koolimaja ehitamine Saku alevikus. Uus Saku Gümnaasiumi põhikooli õppehoone koos kergejõustikustaadioni, staadionimaja, jääväljaku jm lisadega valmib 2025. aastaks. Kokku on investeeringu suurus u 30 miljonit eurot.
 - 2023. aastal hakati Saku vallas teadlikult arendama täiskasvanuharidust. Esimest korda liitus Saku vald Täiskasvanud õppija nädalaga (TÕN). Oktoobris 12 päeva kestnud nädala raames toimus kokku 33 koolitust või sündmust, üritustel osales kokku 316 inimest.

Alusharidus

Valla lasteaedades on loodud lastele soodsad tingimused kasvamiseks ja arenemiseks. Lasteaedades töötavad enamasti kvalifitseeritud õpetajad ja erialaspetsialistid. Lasteaedades on toetavad töötingimused, sealhulgas professionaalne eestvedamine, mis on loonud võimalused meeskonnatööks ja koostööks vanematega.

Lasteaedade prioriteediks on toetada mitmekülselt laste arengut. Seda tehakse mänguliselt, projektõppemeetodeid ja alternatiivpedagoogilisi meetodeid kasutades, täites sedasi alushariduse õppekava nõudmised. Arendatakse laste looduskasvatust, pärimuskultuuri teadvustamist, liikumistegevust, tervisekasvatust, digipädevust, lavastus- ja õuesõpet.

Lasteaedades pakutakse tugiteenuseid arenguliste erivajadustega lastele. Vastavalt iga lapse arenguliste erivajadustele on võimalik lasteaias saada logopeedilist abi, kõneravi, eripedagoogilist abi või eesti keele kui teise keele tugiõpet. Terakese lasteaias Pargimajas on valla ainuke tasandusrühm arenguliste erivajadustega lastele. Hetkel ei ole vajadust teise tasandusrühma avamiseks.

Lasteaiad kaasavad lapsevanemaid arenguveestluste, õppekava tutvustamise, pereürituste ja avatud mänguaja organiseerimise kaudu.

2023. aastal jätkati Ukrainast saabunud sõjapõgenike (uussisserändajate ehk edaspidi UA) lastele tasuta lasteaiakoha pakkumist. Alates 2023. aasta septembrist hakkasid lapsevanemad tasuma ainult toiduraha. 2023. aasta lõpu seisuga käis Saku valla lasteaedades 7 UA last (Terakese lasteaias 5 ja Saku Sofi Lastekeskuses 2 last).

2023. aastal omandas alusharidust erinevates lasteaedades 860 Saku valla last. Neile lisandus 99 lapsehoiuteenusel olnud last. Võrreldes 2022. aastaga on Saku valla laste arv koolieelsetes lasteasutustes suhteliselt sama. 2023. aastal tõusis koduse lapse toetuse saajate arv, sest vald tegi täiendavat teavitustööd ning info viidi kõigi väikelaste vanemateni, kelle vähemalt 1,5-aastane laps ei saanud seni mingit teenust.

Alushariduses laste arv 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Saku valla lasteaedades lapsed	802	800
	sh lasteaias Päikesekild	366	364
	sh lasteaias Terake	309	308
	sh Kurtna Kooli lasteaias	127	128
2	Saue valla Nõlvaku ja Tuleviku lasteaias koostöölepingute alusel lapsed	31	32
3	Teiste omavalitsuste munitsipaallasteaedades Saku valla lapsed	26	28
	sh Tallinna linna lasteaedades	21	21
4	Eralasteaedades lapsed	2	1
5	Lapsehoiuteenusel lapsed	106	99
6	Koduse lapse toetuse saajad	40	70
7	Saku valla munitsipaallasteaedades teiste omavalitsuste lapsed	14	14

Vallavalitsuse hallatavate asutuste tegevus

Saku Lasteaed Päikesekild

2023. aastal koostati perioodi 2021–2023 sisehindamise aruanne, kus analüüsiti antud perioodi tegevusi ja tulemuslikkust. Ühtlasi oli aruanne sisendiks arengukava koostamiseks aastateks 2024–2026.

Õppe- ja kasvatustegevustes keskenduti neljale põhisuunale: mäng, õuesõpe, tervis- ja keskkonnahoid. Rühmades viidi läbi eriilmelisi ja mahukaid projekte ning näitusi. Uuenduslikult keskenduti mängulisele projektõppele, mida lõimiti erinevate toetavate tegevustega, nt laste ja õpetajate ühisloominguga, koosmänguga, üks kord kuus toimuvate matkadega, õuesõppepäevaga jne.

Laste tervislike eluviiside suunamiseks on toimunud süsteemne tegevus süvendatud ujumisõpetuse, suusa- ja uisutamistundide, matkamängu, Südamenädala terviseraja läbimise, matkade ning mitmesuguste rühmaprojektide kaudu. 2023. aastal korraldati esmakordselt Päikesekillu OlüpiaLa. Lisaks osalesid erinevad rühmad veel mitmetes vabariiklikes projektides. Õpetajate vaimse tervise toetamiseks võeti kasutusele kovisioonid, kus lahendati tööalaseid keerulisi olukordi, ühtlasi olid need usalduslikke suhteid toetavad ja meeskonda liitvad, andsid võimalusi ühiseks refleksiooniks.

Tegutses neli personali töörühma: juubelitöörühm, arendustöörühm, lapse arengu hindamise töörühm, ning uudse vormina hakkas tegutsema õpetajaskonna töörühm Collegium, kus arutati põhjalikumalt ja süvenenult läbi olulised teemad, leiti probleemidele lahendusi jms.

Jätkus koostöö Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooliga, Haapsalu Kutsehariduskeskuse ja Tallinna Tervishoiukõrgkooliga praktikate sooritamise valdkonnas. Lasteaed oli koostööpartneriks Lastemuuseumile Miiamilla uute eksponaatide väljatöötamisel.

Saku Lasteaed Päikesekild 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Laste arv	366	364
2	Rühmade arv	19	19
	sh sõimerühmi (vanusele 2–3a)	2	2
	sh aiarühmi (vanustele 3–7a)	8	10
	sh liitrühmi (vanustele 2–7a)	2	0
	sh sobitus-aiarühmi (vanustele 3–7a)	5	5
	sh sobitus-liitrühmi (vanustele 2–7a)	1	1
	sh 12-kohaline sobitusrühm	1	1
3	Tugiteenust vajavaid lapsi	177	154
4	Tugiteenust saavaid lapsi	82	112
5	Koolikohuslased 7-aastased	74	106
6	Koolikohuslased 8-aastased (eelnev koolipikendus)	1	2
7	Varasema koolisooviga (6-aastased)	1	3
8	Kooliminejad kokku	74	108
9	Koolipikendusele jääjad	2	3
10	Ametikohad	77,775	77,775
11	Töögruppide arv	3	4
12	Töögruppides osalenud töötajate arv	30	40

		2022	2023
13	Kogu personalile toimunud koolituste arv	3	3
14	Personaalsel väliskoolitusel osalenute arv	38	42
15	Lastevanemate osavõtt lapse arenguevestlustest	87%	96%

Saku Lasteaed Terake

Saku Lasteaed Terake tegutseb neljas erinevas hoones.

Töötajaid toetati kõrg- ja kutsehariduse omandamisel Tallinna Ülikoolis, Tartu Ülikoolis ja Valga Kutseõppekeskuses. Kogu asutuse personalil oli võimalus osaleda Hooling OÜ e-õpperännakul „Teekond lapsest lähtuva mõtteviisi poole, läbi projektõppe kogemuse“. Sellel kümnenädalasel veebikoolitusel avanes iga nädal uus teema.

Teostati heakorra- ja remonditöid, Tallinna mnt 12 Tallinna mnt poolisel küljel värviti fassaad, remonditi majandussissepääsu trepp ja paigaldati lumetõkked. Mudila majas Uus-Saku 3a remonditi avariiline sein. Pargi majas viidi katuselt tuleva vee äravool hoonest eemale ja Juubelitamme tee 6 hoovi rajati uus õuemänguväljak.

Valmis lasteaia uus koduleht, mis on funktsionaalne, informatiivne ja visuaalselt kaunis.

Õpetajad planeerisid, jälgisid ja viisid läbi õppe- ja kasvatustegevustes Rohelise Kooli väärtustest tulenevaid tegevusi. Muutsime kolme maja rühmanimed, selleks et siduda rühmad ühtseks tervikuks ja olla osake valla tunnuslausel „Läbi rohelise akna“. Majadele paigaldati uued lindude kujundused, mis kaunistavad meie lasteaeda ja rühmauksi.

Augustis sai Saku valla maleva noorte kaasabil korda Tallinna mnt õueala, terrassid ja õuepaviljonid.

Novembris külastasid NordPlus Junior projekti raames meie lasteaeda Leedu ja Läti õpetajad.

Saku Lasteaed Terake 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Laste arv	311	308
2	Rühmade arv lasteaias	17	17
	sh aiarühmi	8	7
	sh liitrühmi	0	1
	sh koolieelikute rühm	2	2
	sh tasandusrühm	1	1
	sh sobitusrühmi	2	2
	sh sõimerühmi	4	4
3	Ametikohti kokku	71,1	71,1
	sh pedagoogilisi ametikohti	43	43
4	Tugiteenust vajavaid lapsi	76	70
5	Eesti keele õppes osalevaid lapsi	10	18

Kurtna Kool (lasteaed)

Kurtna lasteaia vajab kaasajastamist arenguevestluste läbiviimise kord ja sisekorrareeglid, et tagada rühmades parem turvalisus. Tööaja optimeerimiseks viidi läbi laste kohal käimise uuring. Eesmärgiks oli tõsta ajaliselt rühmas olevate täiskasvanute arvu ja seeläbi turvalisust lastega koosolemise ajal. Seetõttu oli vaja hinnata võimalust lühendada lasteaia lahtiolekuaega. Nii sündis idee avada hommikul ja õhtusel ajal valverühmad. Muutes õpetaja abide ja ümber

korraldades õpetajate tööaega, oli võimalik pikendada kahe töötaja rühmategevuses koosoldud aega.

2023. aastal oli avatud Kurtna lasteaias üks sõimerühm, üks liitrühm, neli aiarühma ja üks sobitusrühm. Kohtade arv oli 142, keskmiselt oli laste arv nimekirjas 128, kellest 56 olid tüdrukud ja 72 poisid. Laste piirarvu oli suurendatud viies rühmas kahe lapse võrra. Nimekirjas oli kaks muukeelsest perest pärit last (sh üks Ukraina laps) ja kolm erivajadusega last, kellest üks viibis rühmas tugiisikuga. Ühele lapsele rakendati tugiisikut osajaliselt. Koolieelikuid oli 21, nendest koolipikendusele jäi kolm last. Üks laps alustas kooliteed 6-aastaselt.

Kurtna Kooli lasteaed 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Laste arv	132	128
2	Rühmade arv lasteaias	7	7
	sh aiarühmi	5	5
	sh liitrühmi	1	1
	sh sõimerühmi	1	1
3	Ametikohti kokku	26	26
	sh pedagoogilisi ametikohti	18,5	18,5
4	Tugiteenust vajavaid lapsi	27	28
5	Eesti keele õppes osalevaid lapsi	3	3

Põhi- ja keskharidus

Valla koolides on loodud head tingimused õpilaste arenguks ja eneseteostuseks.

Õppekavade arendamisel arvestatakse õpilaste vajaduste ja huvidega ning lähtutakse kooli ning paikkonna eripäradest ja võimalustest. Õpilase hariduslikest ja arengulistest erivajadustest lähtuvalt rakendatakse individuaalset õppekava, tugiteenuseid, tõhustatud ja erituge (sellest tulenevaid spetsiaalseid tugiteenuseid), lisaks õpitakse vajadusel ka eri liiki klassides ning rühmades. Vallas on loodud tugisüsteemide võrgustik. Kõikides valla koolides töötavad kvalifitseeritud tugispetsialistid. Koolide õppekavu toetavad õppekavavälised tegevused, lisaks ka pikapäevarühmad ja aktiivne huvitegevus.

2023. aastal avati Kajamaa Kooli moodulklasside kompleks (u 280 m²), kuhu paigutati ruumid kooli töötajatele ning kaks klassiruumi. Seoses ümberkorraldustega ehitati Kajamaa Kooli hoones ümber võimla ning vaheseina lisamisega tekitati koolmajja lastele söögisaal. Majasisese ruumide ümberkorraldamisega tehti õpetajatele õpetajate tuba ning juhtkonnaliikmed ja tugispetsialistid said omale vajalikud tööruumid (valdavalt moodulites).

2023. aasta lõpuga õppis Saku Gümnaasiumis jätkuvalt 19 Ukrainast saabunud sõjapõgenike (UA) last, kellele pakuti jätkuvalt erinevaid tugiteenuseid, sh lisa eesti keele õpet. Kaks Saku vallas elavat UA last õppis väljaspool koduvalda (Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasiumi Vabaduse kooli 7. ja 9. klassis).

Tõusnud on Saku vallas elavate laste arv, kes õpivad riigikoolides. Selle põhjuseks on täiendavate riigigümnaasiumide avamine Tallinnas. 48-st riigikoolis õppivatest lastest 16 õpivad 2023/2024. õppeaastal avatud uutes Tallinna riigigümnaasiumides.

2023. aastal omandas põhi- ja keskkharidust erinevates koolides kokku 2103 valla noort. Võrreldes eelneva aastaga kasvas põhi- ja keskkharidust omandavate Saku valla laste arv u 4%. Saku Gümnaasiumis kasvas õpilaste arv (3,6%) põhikooliõpilaste arvelt. Gümnaasiumiastmes on õpilaste arv viimase kolme aasta jooksul igal aastal mõne lapse võrra vähenenud. Kajamaa Koolis on õpilaste arv kasvanud, et tagada võimalikult paljudele hariduslike erivajadustega lastele vajalik individuaalsem lähenemine – koolis õpivad ainult koolivälise nõustamiskomisjoni otsusega lapsed ja seda nii riikliku õppekava kui ka lihtsustatud riikliku õppekava alusel.

Põhi- ja keskkhariduses laste arv 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Saku valla munitsipaalkoolides õpilasi	1795	1855
	sh Saku Gümnaasiumis	1485	1538
	sh Kurtna Koolis	251	251
	sh Kajamaa Koolis	59	67
2	Teiste omavalitsuste munitsipaalkoolides Saku valla õpilasi	197	198
3	Erakoolides Saku valla õpilasi	97	99
4	Riigikoolis Saku valla õpilasi	29	48
5	Saku valla koolides teiste omavalitsuste õpilasi	101	97

Vallavalitsuse hallatavate asutuste tegevus

Saku Gümnaasium

Saku Gümnaasium oli 10.11.2023 seisuga õpilaste arvu poolest suuruselt kolmas üldhariduskool Eestis.

2023. aastal toimus õppetöö kolmes õppehoones. 2023. aasta juunis lõpetas 9. klassi 120 õpilast. Neist kiitusega lõpetas 29 õpilast ja neljade-viitega 38 õpilast. 12. klassi lõpetas 73 abiturienti, neist kuldmedaliga 15 ja hõbemedaliga 10 õpilast. Õpilased saavutasid edukaid tulemusi nii maakondlikel kui ka riiklikel konkurssidel ja spordivõistlustel. Täpsemalt saab vaadata [siit](#).

Strateegilises vaates oli 2023. aasta suurimad kordaminekud seotud Saku Gümnaasiumi pikaajaliste fookuste paika saamise ja vajalike ettevalmistuste tegemisega õppijast lähtuvate muudatuste rakendamiseks. Neist olulisemad:

1. 2023. aasta jaanuarist märtsini valmis Saku Gümnaasiumi arengukava 2023–2027, kus on kesksel kohal õppija ja tema arengut toetav tulevikuoskus – enesejuhtimise oskus. Arengukava struktuuri, strateegilise eesmärgi, kooliastmepõhiste põhieesmärkide, tegevuste ja tulemusnäitajate seadmisel kaasati kõikide huvigruppide esindajaid – lisaks juhtkonnale osalesid koolisisesed koostöökojad, õpilasesindus, kooli hoolekogu, Saku Vallavalitsuse ja Saku Vallavolikogu hariduskomisjoni esindajad. Saku Vallavolikogu kinnitas arengukava 23. märtsil 2023. Arengukava esimene rakendamise aasta algas 1. septembril 2023 alanud õppeaastaga.

2. Koostöös kooli pidaja ja koolipere liikmetega pandi paika Saku Gümnaasiumi hariduskorralduslik kontseptsioon, mis annab võimaluse 2025. aastast luua igasse õppehoonesse eakohase õpikeskkonna – praegusest põhikooli hoonest kujuneb 1.–4. klassi õpilaste ja õpetajate hariduskodu, Traani tee 1 aadressile ehitatavast hoonest 5.–9. klasside õpilaste ja õpetajate hariduskodu ja gümnaasiumi õppehoone jääb ikka 10.–12. klassi õpilaste koduks. Nii saab luua igasse hoonesse õpilastele eakohase õpikeskkonna alates õpiruumide disainist, õppevahenditest ja koolimööblist kuni päevakava, vahetunnitegevuste ja kooli huviringide korralduseni. Saku Gümnaasiumi uue õppe- ja spordihoone, kergejõustikustaadioni, jääväljaku ja väliala rajamiseks vajaliku ehituslepingu sõlmimine toimus 30. mail 2023. Uuele õppehoonele pandi nurgakivi 10. oktoobril 2023. Uue õppehoone projekteeris Salto Arhitektuuribüroo OÜ ja ehitab Nordecon AS.

3. Fookuse hoidmine õpetajate professionaalse arengu toetamisel ja kvalifitseeritud õpetajate osakaalu tõstmisel. 2023. aastal alustati õpetaja kutse taotlejate õpigrupiga, jätkati mentorprogrammiga koolis alustavate õpetajate jt koolipere liikmete sisseelamise toetamiseks, käivitati koolisisene kvisioonigrupp ja võeti veelgi rohkem omaks tunnivaatlus kui õpetaja arengut toetav õppimisviis.
4. Septembrist 2023 toimus üleminek kooliastmete põhisele õppejuhtimisele süsteemile.
5. 2023. aasta esimesel poolel valmistati ette ja rakendati 2023/2024. õppeaastast muudatusi, mis toetavad ennastjuhtiva õppija kujunemist ning loovad selleks toetava koolikeskkonna. Mõningad näited:
- koostati Saku Gümnaasiumi koolipäevik 1.–3. klassi õpilastele, mis toetab eesmärgistamise, tegevuste planeerimise ja eneseanalüüsi oskuste arengut. Samuti alustati 1.–3. klassides nädalat klassijuhataja tunniga;
 - võimaldati õpilastele alates 6. klassist B-võõrkeele valikut – senise harjumuspärase vene keele kõrval on õpilastel võimalik valida ka saksa keelt;
 - põhikooli astmes alustati 8. klassist karjääriõpetusega;
 - koolipäeva algus viidi 30 minutit hilisemaks – kella 8.30-ks;
 - alustati liikumisõpetuse rakendamist, mis toetab ka ennastjuhtiva õppija oskuste arengut;
 - käivitati õpetajate õpiringide formaat ja alustati koostööd koolidega, kes juba töötavad süsteemselt õpilaste enesejuhtimise oskuste arendamisega.
6. 2023. aastal alustati koostööd mitmete asutuste ja programmidega, mis toetavad Saku Gümnaasiumi arengukava elluviimist:
- septembris 2023 algas koostöö Tartu Forseliuse Kooliga, mis on Saku Gümnaasiumi mentorkooliks järgmisel kolmel aastal;
 - 15 Saku Gümnaasiumi õpetajat osalevad Tallinna Ülikooli ja Noored Kooli Sihtasutuse eestveetavas õpetajate õpiringi programmis, et omandada teadmisi ja oskusi ennastjuhtiva õppijat toetava koolikeskkonna kujundamiseks;
 - Saku Gümnaasium kandideeris ja sai detsembris 2023 kinnituse, et koolil on aastateks 2024–2027 Erasmus+ programmi akrediteering üldhariduses. Erasmus+

akrediteeringu saamine aitab rahvusvahelise koostöö abil toetada kooli arengukava elluviimist;

- d. augustis 2023 alustati ettevalmistusi teadus- ja tõenduspõhise kiusamise ennetamise ja vähendamise programmiga Kiusamisvaba Kool (KiVa) liitumiseks. KiVa-ga liitumine on koolile väga oluline samm kvaliteedi suunas ja aitab liitumisprotsessi õnnestumise korral 2024/2025. õppeaastast muuta koolikeskkonda veelgi turvalisemaks.
- e. 2023. aasta lõpus alustati Saku Gümnaasiumi õppekava uuendamise protsessiga.

Saku Gümnaasium 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Õpilaste arv	1483	1538
	sh põhikoolis	1231	1287
	sh gümnaasiumis	252	251
2	Ametikohti kokku	144,86	151,86
	sh pedagoogilisi ametikohti	124	131
3	Huviringide arv	16	17
4	Huviringides osalenute arv	420	408

Kurtna Kool

Kurtna Kooli 2023. aasta märksõnaks oli uue arengukava valmimine, milleks saadi sisendeid sisehindamise aruandest. Arendustegevuse käigus tuli esile traditsioonide ja põhiväärtuste mõtestamise vajadus.

2023. aasta arendamist vajavad valdkonnad olid tõhusam tähelepanu kooli turvalisuse ja heade suhete loomisele. Edasiarendamist vajab mitmekülgse liikumise toetamine, keskkonnateadlikkuse tõstmine ja õppekohtade vajaduse lahendamine. Liituti programmidega Kiusamisvaba Kooli (KiVa) ja Liikuma Kutsuva Kooli programmiga ning Rohelise kooli võrgustikuga. 2023. aasta augustis paigaldati ruumiprobleemi lahendamiseks kooli spordikeskuse parkimisalale kaks moodulit. Nii sai juurde täiendavat pinda õpilaste keeleõppetundideks ja õpetajate kabinetideks. Õppeaasta teemaks valiti eesti keele ja kultuuri ning rahvatraditsioonide väärtustamine. Igal aastal on fookuses ka õpilase rahulolu kooliga. Üleriigilistest küsitlustest selgus, et Kurtna Kooli õpilane saab keskmisest paremini hakkama koolistressi ja õppetööga kaasnevate pingetega. Samuti ollakse rahul kooli liikumisvõimaluste ja toitlustusega ning õppimise mõtestamisega. Keskmisest madalamaid hinnanguid andsid õpilased autonoomsuse ja õppedistsipliini osas.

Kooliüleste ja -väliste tegevustena jäid õppeaastast silma prantslaste vastuvõtmine Erasmus projekti raames, Jaapani klubi eestvedamisel toimunud Jaapani külastamine ja augustis jaapanlaste vastuvõtmine Eestis laagri elustiili viljeledes. Aprillis külastasid Kurtna Kooli Taiwani õpilased ja õpetajad. Toimus ka keeleõppereis Inglismaale. Rahvusvahelise kogemuse saamine ja keeleõpe on Kurtna Kooli olulised lisaväärtuse loojad.

Kurtna Kool 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Õpilaste arv	251	257
2	Ametikohti kokku	30,1	33,4
	sh pedagoogilisi ametikohti	16,6	16,6
3	Huviringide arv	21	22
4	Huviringides osalenute arv	159	184

Kajamaa Kool

Iga laps on eriline nii oma võimetelt kui ka vajadustelt.

Kajamaa Kooli õpilaste arv on viimasel neljal aastal märgatavalt tõusnud. Kahel järjestikusel õppeaastal, st 2022/2023 ja 2023/2024 oleme pidanud esimese klassi õpilastele avama kaks paralleelklassi.

Kevadel 2023 lõpetas seitse noort, kes asusid õppima Viljandi Kutsehariduskeskusesse, Tallinna Ehituskooli, Tallinna ja Lasnamäe Täiskasvanute Gümnaasiumi ning Vana-Vigala Teeninduskooli.

2023. aasta juunis kinnitati Kajamaa Kooli uue perioodi arengukava aastateks 2023–2027. Kooli arengukavas on neli eesmärki:

- 1) Kajamaa Kooli õpilane on iseseisev õppija. Iga kooliastme õpilasele on välja töötatud mõõdik, kuidas õppija iseseisvust mõõdetakse. Esimesed mõõtmised viidi läbi juba kevadel 2023, millest järeldus, et kõik õpilased ei oska veel teha iseseisvaid valikuid ning on ebakindlad.
- 2) Kooli töötajaskond on kvalifikatsioonile vastav, kompetentne ja pühendunud. Eesmärgi saavutamise mõõdikuks on välja töötatud enesehindamise küsimustik töötajatele, mis viiakse läbi iga aasta maikuus.
- 3) Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste vajadusi arvestav koolimaja. Iga-aastane koolipere rahuloluküsimustik toob selgelt välja rahulolematuse praeguste ruumidega. Eesmärgiks on arengukavas seatud uue koolihoone/tugikeskuse loomine Sakku. 2023. aasta sügisel sai kool ajutise ruumilahenduse moodullinnaku abil.
- 4) Kooli tugikeskuse kvaliteetne ja kooli eesmärke toetav tegevus, mida mõõdetakse igal aastal koostatud tugisüsteemi töö koondaruande ja rahuloluküsimustike abil.

2023. aasta oli kooli jaoks huvitavate väljakutsete ja põnevate koostööde aasta. Koostöös Haridus- ja Noorteametiga külastasid maikuus Kajamaa Kooli haridusjuhid Belgiast Antwerpeni piirkonnast, kellega oli sisukas ja rikastav kohtumine. Samuti on Kajamaa Kool Tallinna Ülikooli Haridusteaduste Instituudi praktikapartneriks.

Saku vald viis 2023. aasta kevadel läbi valla haridusasutuste töötajate seas tagasiside-uuringu, mille järgi sai Kajamaa Kool kõrgeima tagasiside hinnangu koolitöötajatelt. Uuring käsitles selliseid valdkondi nagu asutuse juhtimine, õppetöö korraldamine, töökeskkond, töökorraldus, sisekliima, töötaja hindamine/arendamine, kommunikatsioon. Välja toodi vajadus kaasaegsete ja sobivate tööruumide järele, jätkata HEV temaatiliste meeskonna täiendkoolitustega, täpsustada meeskonna siseselt struktuuri ning mentorsüsteemi loomine.

Sügisel alustas MTÜ Tugikeskus Aitan Kajamaa Kooli õpilaste individuaalsete rehabilitatsiooniplaanide koostamist. Rehabilitatsiooniteenuste pakkumisega alustatakse jaanuaris 2024. Rehabilitatsioonimeeskonda kuuluvad eripedagoog, sotsiaalpedagoog, logopeed, psühholoog, füsioterapeut, loovterapeut, meditsiiniõde.

Kajamaa Kool 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Õpilaste arv	59	67
2	Ametikohti kokku	28	32,5
	sh pedagoogilisi ametikohti	17	19
3	Huviringide arv	4	3
4	Huviringides osalenute arv	27	20

5	Lõpetajad	8	7
6	Tõhustatud toe meetmel õppivad õpilased (sh lihtsustatud õppekava alusel õppivad õpilased ehk LÕK õpilased)	38 sh 10 LÕK õpilast	39 sh 5 LÕK õpilast
7	Eritoel õppivad õpilased (sh lihtsustatud õppekava alusel õppivad õpilased ehk LÕK õpilased)	21 sh 9 LÕK õpilast	28 sh 8 LÕK õpilast
8	Naabervaldadest õppivad õpilased	7	5

Saku Muusikakool

Saku Muusikakoolis on võimalik õppida akordionit, flööti, klarnetit, klassikalist kitarri, klaverit, kromaatilist kannelt, löökpille, metsasarve, saksofoni, tenorit, trompetit, tšellot, viiulit ja vioolat. 1. septembrist 2023 alustas tegutsemist muusikakooli õpilaste puhkpilliorkester, kus tänaseks musitseerib üheskoos 20 õppurit. Lisaks puhkpilliorkestrile ja rahvamuusikaansamblile mängivad õppurid pilli veel erinevates ansamblikoosseisudes, kus on liikmeid 2–18. Viiuli-, vioola- ja tšelloõpilased mängivad Harjumaa Keelpilliorkestris, osad puhkpilliõppurid Harjumaa Noorte Puhkpilliorkestris või Eesti Noorte Puhkpilliorkestris, muusikakooli vilistlased mängivad puhkpilliorkestris Saku.

Koolisiseseid ja -väliseid kontserte toimus aasta jooksul kokku 71, puhkpilliorkester Saku andis 19 avalikku kontserti. Muusikakoolide õpilaste vahelistel konkurssidel pärjati Saku Muusikakooli õppureid erinevates vanuserühmades mitmete kõrgete kohtadega. Kokku osalesid õpilased 14 võistumängimisel, millest üheksa olid regionaalsed ja viis vabariiklikud. Loode-Eesti regiooni konkurssidel, kus on võimalik osaleda kuni 23 muusikakooli õppuritel, saavutasid Saku Muusikakooli õpilased kuus esimest, kümme teist ja 14 kolmandat kohta. Vabariiklikel konkurssidel, kus osalevad erinevate žüriide poolt 86 muusikakooli õpilaste hulgast välja valitud õppurid, saavutasid Saku Muusikakooli õpilased kolm teist ja neli kolmandat kohta ning kaks diplomit.

Viiuli-, tšello- ja kandleõpilased osalesid Harjumaa Keelpilliorkestri ning Saku Muusikakooli rahvamuusikaansambli koosseisus XII noorte laulu- ja tantsupeol „Püha on maa“.

Kevadised eksamid, arvestused, muusikakooli lõpetajate kontsert-aktus, õpilaskandidaatide vastuvõtukatsed jms toimusid tavapärasel rütmil, õppetööd pärssivaid asjaolusid ei esinenud. 2023. aasta kevadel lõpetas Saku Muusikakooli 13 õpilast, kellest üks jätkab löökpilliõpinguid Tallinna Muusika- ja Balletikoolis.

Saku Muusikakool 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Õpilaste arv	172	168
	sh põhiõppes	147	133
	sh eelõppes	9	13
	sh üldõppes	13	22
	sh lisa-aastal	3	0
2	Ametikohti kokku	22,65	23,15
	sh õpetaja ametikohti	19	19
3	Huviringide arv (Puhkpilliorkester Saku, millele lisandus septembrist 2023 uus orkestrikoosseis – Saku Muusikakooli puhkpilliorkester, mis koosneb ainult muusikakooli puhkpilliõpilastest)	1	2
4	Huviringides osalenute arv	30	25

1.6.9. Sotsiaalhoolekanne

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- Saku valla sotsiaalhoolekandeline abi toimib koostöös era- ja mittetulundussektoriga ning katab abivajajate vajadused, on tänapäevane ja kvaliteetne, tagab lastele täisväärtusliku arengukeskkonna, täiskasvanutele töövõimet ja iseseisvat toimetulekut ning nõrgema sotsiaalse suutlikkusega isikutele vajaliku sotsiaalse kaitse, eakale täisväärtusliku elu võimalikult kaua oma kodus elamiseks.
- Sotsiaalteenused, -toetused ja ennetusprogrammid on loodud abivajajakesksetena, on tõhusad ja valla elanikele kättesaadavad.
- Saku valda on rajatud koostöös erasektoriga mitmesuguse otstarbega sotsiaalhoolekande asutusi, mis katavad Saku valla elanike vajadused.
 - Toimused valla tugisüsteemide ümarlauad. Juhtumipõhiselt on toimunud ümarlauad väljaspool valda asuvates haridusasutustes, teistes KOV-des, Rajaleidja keskuses, SKA-s. Hea ja regulaarne koostöö toimub MTÜ-ga Tugi ja Tegu laste ja perede valdkonnas. Aktiivne oli koostöö erasektoriga, mitmed firmad toetasid jõulupakkide valmistamist vähekindlustatud peredele.
 - Viidi läbi vanemlusprogrammi „Imelised aastad“ uue grupi koolitus.
 - Jätkati Saku Gümnaasiumis VEPA metoodika koolitust õpetajatele.
 - Jätkati Kurtna Kooli juures noortele suunatud spordil põhineva interventsiooniprogrammi SPIN läbiviimist.
 - Esmakordselt viidi läbi kaks Gordoni perekooli koolitusgruppi Saku valla lapsevanematele, üks Kiisal ja teine Sakus.
 - Lõppes koostöös OÜ Marena Tugikeskusega toimunud projekt „Konkurentsivõimeliseks tööturul – digipädevuste tõstmine ja sotsiaalne tugi“, mille raames pakuti mitteõppivatele ja mittetöötavatele noortele vanuses 16–29 aastat võimalust naasta haridus- ja tööellu.
 - Eakate hoolekandenasutuse rajamine Saku valda – 2023. aastal oli tegevus jätkuvalt aktuaalne. Välja on valitud asutuseks sobilik asukoht, kuid otsust konkreetse teenusepakkuja kasuks ei ole langetatud.
 - 2023. aastal viidi Saku vallas ellu omasteholdajatele suunatud pilootprojekt „Uudsed teenused hoolduskoormusega inimestele Tallinna linnas ja Saku vallas“, mille raames pakuti koolitust valla sotsiaaltöötajatele ning nõustamist ja teenuseid projektiga liitunud omasteholdajatele.
 - Päevahoiu- ja intervallhoiuteenust on korraldatud klientidele vajaduspõhiselt teiste omavalitsuste asutustes. Päevakeskuse juures ei ole teenuseid välja arendatud, kuna praegused ruumid seda ei võimalda.
 - 2023. aasta septembrist loodi juurde üks uus koduhooldustöötaja ametikoht. Töötajad on läbinud tööalaseid täiendkoolitusi. Jõesilla majas alustas tööd sotsiaaltöötaja, kes läbis töötamise toetamise koolituse. AS Saku Maja kolis oma ruumidest välja 2023. aasta lõpul, kus alustatakse päevakeskuse jaoks renoveerimistöid jaanuaris 2024.
 - Eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetus on viimased 8 aastat (2016–2023) olnud 45 eurot. Toetust sai 2023. aastal kuus last. Toetamaks enam sellistes peredes kasvavaid lapsi, vajaks toetuse suurus üle vaatamist ja summa tõstmist.
 - 2023. aasta mais loodi sotsiaalhoolekande teenistusse täiendav lastekaitse spetsialisti ametikoht.

Sotsiaalhoolekanne

Vallavalitsuse sotsiaalhoolekandeteenistus osutab sotsiaalnõustamise teenust erinevatele sihtrühmadele (sh toimetulekuraskustes isikutele ja peredele, puuetega inimestele, lastega peredele ja eakatele) ja korraldab 13 kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuse osutamist (koduteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus, eluruumi tagamise teenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, lapsehoiuteenus, turvakoduteenus, varjupaigateenus, võlanõustamisteenus, asendushooldusteenus, järelhooldusteenus). Vähekindlustatud isikutele osutatakse Saku Päevakeskuses täiendavaid vajaduspõhiseid sotsiaalteenuseid nagu duši kasutamise teenus, pesu pesemise ja kuivatamise teenus, toidu vahendamise teenus. Psühholoogilise nõustamise, pereteraapia jms teenuseid ostetakse teenusepakkujatelt. 2021. aasta detsembrist osutatakse eluruumi tagamise teenust Jõesilla majas. Puuetega inimestele osutab teenuseid üldjuhul Saku Päevakeskus. Sotsiaalhoolekandeteenistuse ülesandeks on erivajadusega isikute nõustamine, nende teenusevajaduse hindamine, neile vajaliku abi korraldamine, arvamuste andmine kohtus eestkostet puudutavates menetlustes, puudega inimese parkimiskaardi väljastamine.

Saku valla eelarvest makstavaid sotsiaaltoetusi on õigus taotleda isikul, kes on madala sissetulekuga (netosissetulek ühe pereliikme kohta on alla 450 euro). Riigieelarvest makstavat toimetulekutoetust on õigus taotleda isikul, kelle sissetulek pärast eluasemekulude tasumist on alla 200 euro (iga järgnev täiskasvanu 160 eurot, laps 240 eurot).

Puudega lapse kooli toiduraha ja lasteaia toiduraha ning kohatasu kaetakse valla eelarvest, samuti ühe vaba aja tegevuse kulu (kuni 900 euro ulatuses ühes kalendriaastas). Juhul kui Saku vallas ei osutata puudega isiku vajadustele vastavat haridusteenust ja puudega isik ei ole suuteline iseseisvalt kasutama ühistransporti, korraldatakse talle sotsiaaltranspordi teenus või kompenseeritakse isikliku sõiduauto kasutamise kulud. Ühistransporti kasutab puudega isik sel juhul koos saatjaga.

2023. aastal loodi vallavalitsuse sotsiaalhoolekandeteenistusse kolmas lastekaitsespetsialisti ametikoht, valla lapsevanematele korraldati kaks Gordoni vanemahariduse koolitusgruppi, üks Kiisal ja teine Sakus. Viidi läbi üks „Imeliste aastate“ vanemahariduskoolitus.

Eakate hoolekande eesmärgiks on, et iga eakas saaks võimalikult kaua ja turvaliselt elada oma kodus ja selleks osutab eakatele teenuseid Saku Päevakeskus. 2023. aasta 1. juulist jõustus hooldusreform, millest tulenevalt hakkas vald tasuma kõigi ööpäevaringsel üldhooldusteenusel (hooldekodus) viibivate eakate kohatasust hoolduskomponenti, kuid mitte rohkem kui valla kehtestatud piirmäära (700 eurot) ulatuses. 1. juuli seisuga oli Saku vallast hooldekodudes 43 eakat. Majanduslikult vähekindlustatud ja ilma seadusjärgsete ülalpidajateta eakatele maksab vald vajadusel veel täiendavat kohatasu hüvitist.

2021. aastast makstakse eakatele alates 75. eluaastast kord aastas sünnipäevakuul tähtpäevatoetust 50 eurot.

Sotsiaalhoolekande toetused ja teenused 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Toimetulekuraskustes olevate isikute hoolekanne		
	Madala sissetulekuga perede toetus eluasemekulude katmiseks	94 korral (27 isikut)	41 korral (20 isikut)
	Kooli toidusoodustus, lasteaia kohatasu ja toidusoodustus	15 perele	16 perele
	Kooliaasta alguse toetus toimetulekuraskustes peredele	6 perele	4 perele
	Riigi eelarvest makstav toimetulekutoetus	77 perele	68 perele

		2022	2023
2	Puuetega inimeste hoolekanne		
	Arvamusi kohtule eestkostet puudutavates küsimustes	15 korral	7 korral
	Parkimiskaardid keskmise, raske või sügava liikumis- või nägemispuudega isikutele	51 isikule	79 isikule
	Sotsiaaltransporditeenus	116 isikule	99 isikule
	Koduteenus	47 isikule	50 isikule
	Määratud hooldaja raske või sügava puudega täiskasvanule	35 isikule	35 isikule
	Ööpäevaringsel erihooldusteenusel viibivad isikud	2 isikut	2 isikut
	Päevahoiuteenusel viibivad isikud	5 isikut	4 isikut
	Sotsiaaltoetus ravimite, abivahendite ja tasulise ravi osaliseks kompenseerimiseks puudega või töövõimekaotusega isikutele	188 korral (73 isikule)	175 korral (75 isikule)
3	Eakate hoolekanne		
	Eaka (75+ a) tähtpäevatoetus	686 isikut	719 isikut
	Valla toetusega hooldekodus viibivaid eakaid *	9 isikut	54 isikut
	Matusetoetus	58 korral	74 korral
4	Laste hoolekanne		
	Menetletud juhtumeid	220 (nendest 43 uut juhtumit)	144 (nendest 14 uut juhtumit)
	Valla eestkostel olevad lapsed	4 last	4 last
	Füüsilise isiku eestkostel olevad lapsed	8 last	5 last
	Asendus- ja järelhooldusteenusel olevad lapsed	5 last	5 last
	Õpilaskoduga koolis õppivad lapsed	0 last	3 last
	Kooliaasta alguse toetus kolme- ja enamalapselisele perele	230 perele	198 perele
	Kooliaasta alguse toetus madala sissetulekuga perele	6 perele	4 perele
	Toetus laste vaba aja tegevuste kulude katmiseks erivajadusega lapsele	15 lapsele	15 lapsele
	Valla sünnitoetuse saajaid (makstakse kahes osas)	1. osa 107 last 2. osa 128 last	1. osa 126 last 2. osa 99 last

* alates 01.07.2023 muutus toetuse maksmise süsteem – toetust hakkasid saama hoolduskomponendi ulatuses kõik valla eakad, kes viibivad ööpäevaringsel üldhooldusteenusel hooldekodus

Saku Päevakeskus

Päevakeskuse eesmärgiks on sotsiaalsete erivajadustega isikutele ja peredele sotsiaalteenuste osutamine. Osutatakse kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuseid, riiklikke erihooldekandeteenuseid ning vajaduspõhiseid sotsiaalteenuseid.

Seoses koduhooldusteenuse kasvuga lisandus struktuuri üks hooldustöötaja ametikoht.

Päevakeskuse tegevuste eesmärgiks on inimeste kaasamine ühiskonnaellu vastavalt nende võimetele, vajadustele ja soovidele ning toimetuleku toetamine ja sotsiaalse aktiivsuse tõstmine.

Sotsiaalse aktiivsuse tõstmiseks toimuvad ringitegevused (lauluring, kolm eakate võimlemisringi, lauamänguring, kohviklubi) ning muud tugigrupid ja suhtlemisvõimalusi pakkuvad tegevused.

Päevakeskuse ruumides toimus korra kvartalis elanikele nägemiskontroll ning iga kuu viimasel reedel Teresa abivahendikeskuse toodete vahendamine.

Võimlemisringid, lauluring ning diabeetikute selts käivad koos endiselt Saku Gümnaasiumi ruumides.

Nii eakatele kui erivajadustega inimestele toimus mitmeid väljasõite – Tallinna Loomaaeda, Energiakeskusesse, Tallinna vanalinna ja jõululaadale.

Päevakeskuse ruumides tähistati rahvakalendri tähtpäevi, jõululaata ning gümnaasiumi saalis eakate jõulupidu.

Kõikidele töötajatele toimus meeskonnakoolitus ja supervisioon. Nii Jõesilla maja administraatorid kui ka päevakeskuse töötajad on läbinud mitmeid erialaseid täiendus- ja motivatsioonikoolitusi.

Lastega töötavatele tugisikutele korraldati regulaarselt kosisioone.

Saku Päevakeskus 31. detsembri seisuga

		2022	2023
1	Klientide arv	342	303
	sh regulaarseid külastajaid	187	175
2	Sotsiaalteenuse saajate arv	170	169
	sh tugisikuteenus	16	18
	sh isikliku abistaja teenus	2	2
	sh koduteenus	39	50
	sh sotsiaaltransporditeenus	113	99
3	Riikliku erihoolekande teenuse saajate arv	11	10
	sh igapäevaelu toetamine	9	9
	sh toetatud elamine	2	1
4	Vajaduspõhised sotsiaalteenused	117	119
	sh toidu vahendamise teenus	53	55
	sh duši kasutamise teenus	33	30
	sh pesu pesemise teenus	31	34
5	Ametikohti kokku	27,35	28,35

1.7. Konsolideeritud üksus AS Saku Maja

AS Saku Maja põhitegevusalaks on soojusenergia tootmine, elektrienergia müük ja võrguteenuste osutamine, vee tootmine ja müük, heitvee ja kanalisatsiooniteenuste osutamine, haldus- ja hooldusteenuste osutamine ning kinnisvara haldamine. AS Saku Maja osutab teenuseid Saku valla elanikele ning valla territooriumil asuvatele ettevõtetele ja asutustele, sh Saku Vallavalitsusele ja vallavalitsuse hallatavatele asutusele.

Investeeringud

2023. aastal valmis Tänassilma küla suurenenud veeteenuse tarbimise katteks rajatud Kungla VTJ mahuti. Valmis sai ka Kurtna katlamaja katelde rekonstrueerimise projekt summas 116 046 eurot.

Äritegevuse ülevaade

AS Saku Maja bilansimaht vähenes aastaga 645 227 euro võrra (1,4%). Bilansimaht oli 2023. a lõpuks 47 412 041 eurot. Põhivara bilansiline jääkväärtus vähenes 2023. aastal 392 404 euro võrra (1%) ning põhivara moodustas aasta lõpul kogu varadest 98%. Käibevarad vähenesid aasta jooksul 252 823 euro võrra (24%). Käibevarad moodustavad 2% kogu ettevõtte varadest. Kohustused suurenesid samal ajal 464 334 euro võrra (11%). Kohustuste ja omakapitali osas moodustas omakapital 2023. a lõpuks 90% ja kohustused 10%. Kohustuste osas moodustasid lühiajalised kohustused 2023. a lõpuks 21% ja pikaajalised kohustused 79%. Põhilise osa lühiajalistest kohustustest moodustasid võlgnevused tarnijatele.

AS Saku Maja projektide investeeringute reservi summa suurenes 2023. aastal 330 822 euro võrra 31 607 291 euroni. Projektide investeeringute reserv on sihtfinantseerimisega seotud arvestuslike kasumi/kahjumi reserv, mida kajastatakse bilansis koos arengureserviga muude reservide all. Arengureservi jääk ei muutunud ning oli 1 700 000 eurot. Kokku oli vabatahtliku reservi jääk oli 2023. a lõpus 33 307 291 eurot, mis moodustas 78% omakapitalist. 2023. aastal oli AS Saku Maja müügikäive 5 221 313 eurot. Müügitulu kasvas aastaga 9%. Soojusenergia müügikäive oli 1 721 467 eurot, kasvades võrreldes 2022. aastaga 14% ehk 210 142 eurot. Soojusenergia koguseline müük oli 17 952 MWh, kahanedes 1% võrreldes eelmise perioodiga. Keskmine soojusenergia müügihind oli 95,89 eurot MWh eest. Elektrienergia müügikäive oli 822 024 eurot, mis on 2022. aastaga võrreldes 15% väiksem. Elektrienergia koguseline tarbimine oli 2023. aastal 6 328 352 kWh, kasvades aastases võrdluses 3%. Veemajanduse müügikäive oli 1 946 231 eurot, kasvades aasta jooksul 24%. Heitvee teenuse tarbimine oli 607 944 m³, kasvades aastases võrdluses 11%. Veetarbimine oli 398 714 m³, kasvas 10%. Kinnisvara haldus- ja hooldusteenuste müügikäive oli 693 610 eurot, kasvades aastaga 1%.

AS Saku Maja kasuminäitajad (tuh eurot) 2019–2023

Jrk	Näitaja	2019	2020	2021	2022	2023	Muutus (%)
1	Kaupade ja teenuste müük	3 597	3 596	3 821	4 779	5 221	9%
2	Saadud toetused	5 488	8 936	4961	966	19	−98%
3	Muud tulud	9	8	9	108	17	−84%
4	Kokku tegevustulud (1 + 2 + 3)	9 094	12 540	8 791	5 853	5 224	−11%
5	Tööjõu kulud (koos riigimaksudega)	871	694	610	724	928	28%
6	Toodangu valmistamiseks kasutatud kütus, tooraine, materjal jm tootmiskulud	594	568	604	1 624	1 418	−13%
7	Muud majandamiskulud kokku	1 494	1 440	1 606	2 096	1 919	−8%
8	Muud tegevuskulud (koos amortisatsiooniga)	930	1 133	1 074	1 111	1 896	71%
9	Kokku tegevuskulud (5 + 6 + 7 + 8)	3 888	3 835	3 894	5 555	6 161	11%
10	Aruandeperioodi tegevustulem (4 − 9)	5 206	8 705	4 897	298	−938	−414%
11	Tulem finantstuludest ja -kuludest	−15	−26	−38	−59	−172	192%
12	Aruandeperioodi tulem (10 + 11)	5 191	8 679	4 859	239	−1 109	−564%
13	Tulud varade sihtfinantseerimisest	5 473	8 904	4 937	948	0	−100%
14	Sihtfinantseerimisega kaetud varade kulum ja väärtuse langus	511	679	625	617	1 220	−98%
15	Aruandeaasta kasum (kahjum) sihtfinantseerimise netomeetodi korral	229	454	548	−92	111	−221%

Mitte arvestades tulu vara sihtfinantseerimisest ning sihtfinantseerimisega seotud varade kulumit, lõpetas AS Saku Maja 2023. aasta 110 790 euro suuruse kasumiga, 2022. aasta lõpetas AS Saku Maja 91 944 euro suuruse kahjumiga. 2024. a majandustulemuste kujunemisel on suur roll Konkurentsiameti otsustel, AS Saku Maja on enamiku osutavate teenuste osas loomulik monopol. 2024. aastaks on planeeritud tulude 3% vähenemist võrreldes 2023. aastaga ning müügi mahuks kokku on planeeritud 5 052 235 eurot. Investeeringute mahuks on 2024. aastal planeeritud 1 206 643 eurot. Suurimad investeeringud 2024. aastal on seotud Tehnika tänava katlamaja ja Soo teest uue põhikooli hooneni viiva kaugkütte torustike arendamisega.

1.8. Ülevaade finantsriskide juhtimisest

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) §-le 20 on arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks kinnitatud eelarvestrateegia, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegias prognoositud netovõlakoormuse arvestamine on aluseks finantsriskide juhtimisel. Eelarvepoliitika elluviimisel ja finantsriskide haldamisel on valla konsolideerimisgrupis lähtutud KOFS-is §-s 34 toodud järgmistest investeerimis- ja finantseerimispõhimõtetest:

- § 34 lg 3: Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.
- § 34 lg 4: Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel arvutatud põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Riigikogu võttis 09.12.2020 vastu kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse, millega muudeti KOFS-i rakendussätteid ja aastatel 2020–2024 võib kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse netovõlakoormus ulatuda kuni kümnekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni. Järgneval kolmel aastal väheneb see näitaja vastavalt üheksakordse, kaheksakordse ja seitsmekordse vaheni ning jõuab 2028. aastast alates taas põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni.

Samuti võib aastatel 2020–2024 kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse netovõlakoormus ulatuda 80 protsendini vastava aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordne vahe on väiksem kui 80 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Aastatel 2025–2027 väheneb netovõlakoormuse ülemmäär viie protsendi võrra aastas ja on alates 2028. aastast taas 60 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Saku vald on olnud laenude võtmisel konservatiivne, laene on võetud vaid investeringute katteks ja lubatud laenukoormuse piires.

31.12.2023 seisuga on Saku vallas Danske pangalt võetud laenud investeringute katteks. Ühe laenu tagasimakse algas 2015. aastal ning lõpeb 2024. aastal, teise laenu tähtaeg on 2025. aastal. Danske pangalt võetud laenude lepingud vormistati 2020. aasta sügisel ümber LHV Panga lepinguteks ja tagasimaksed tehakse nüüd LHV Panka. 2017. aastal sõlmiti laenuleping Swedbank AS-ga, lepingujärgne laenu tagastamise tähtaeg on 2027. aastal. 2019. aastal sõlmiti Swedbank AS-ga teine laenuleping, mille tagasimakse tähtaeg on 2029. aastal.

2021. aastal sõlmiti Swedbank AS-ga kolmas laenuleping, mille tagasimakse tähtaeg on 2031. aastal.

2022. aastal sõlmiti laenuleping Luminor Bank AS-ga, mille tagasimakse tähtaeg on 2032. aastal.

2023. aastal sõlmiti Swedbank AS-ga neljas laenuleping, mille tagasimakse tähtaeg on 2033. aastal.

Saku valla netovõlakoormus on 2023. aasta lõpuks 17 226 180 eurot (2022. aasta lõpus 9 217 846 eurot) ehk 59,88%. Laenude intressikulud olid 2023. aastal 585 487 eurot (2022. aastal 129 530 eurot).

Konsolideerimata netovõlakoormus 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Saku vald, laenukohustised	7 727 293	9 900 393	10 603 214	14 268 814	22 526 122
Saku vald, likviidsed varad	1 036 599	2 936 143	3 448 232	5 050 968	5 361 565
Saku vald, netovõlakoormus	6 690 694	6 964 250	7 154 982	9 217 846	17 226 180
Saku vald, põhitegevuse tulem	3 551 514	3 507 811	3 466 280	1 813 956	753 671
AS Saku Maja, netovõlakoormus	865 410	2 244 597	2 702 981	3 419 175	4 112 014

1.9. Ülevaade sisekontrollisüsteemist

Kontrollikeskkonna põhjal ja töökorralduse alusel moodustub sisekontrollisüsteem, mis on juhtkonna poolt kujundatud ja rakendatud protsess, et tagada organisatsiooni eesmärkide saavutamist, ressursside sihipärasest kasutamist, informatsiooni usaldusväärsust, tegevuste kooskõla õigusaktidega ja varade kaitstust. Kontrolli teostatakse pidevalt ning kõikides organisatsiooni protsessides ja valdkondades.

Sisekontrollisüsteemi eesmärk on maandada riske ning seeläbi toetada asutuse eesmärkide saavutamist. Rakendatavad sisekontrollimeetmed, mis moodustavad sisekontrollisüsteemi, on riskijuhtimise osad. Riskijuhtimine tuvastab ja haldab riske, mis võivad asutust ebasoodsalt mõjutada või takistada eesmärkide saavutamist. Riskide juhtimiseks on Saku vallas välja töötatud vajalike kontrollimeetmete liigid ja ulatus lähtudes tegevusalast, kontrollikeskkonnast, organisatsiooni kultuurist, eesmärkidest jms.

Lisaks sisekontrollisüsteemile viivad kontrolle läbi revisjonikomisjoni liikmed vastavalt volikogu kinnitatud tööplaanile. Vajadusel teevad teenistuslikku järelevalvet vallavanema määratud teenistujad.

Sisekontrollisüsteemi rakendamine

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 48¹ lõigetele 1 ja 2 tagab volikogu sisekontrollisüsteemi rakendamise ja siseaudiitori kutsetegevuse korraldamise kohalikus omavalitsuses ning valla- või linnavalitsus rakendab sisekontrollisüsteemi ja vastutab selle tulemuslikkuse eest. Sellest tulenevalt võttis Saku Vallavolikogu 19. septembril 2013. aastal vastu otsuse nr 73 „Sisekontrolli toimetumodeli kinnitamine“. Otsuses on kirjeldatud sisekontrolli toimetumodel ning määratud kontrolli sisu, sagedus ja aruandlus.

Sisekontrollisüsteemid on fikseeritud kirjalikult raamatupidamise sise-eeskirjas ja asjaajamiskorras, need hõlmavad kõiki olulisi protsesse ning need on teatavaks tehtud kõigile teenistujatele. Sisekontrollisüsteemid on igasugused tegevused, protsessid, protseduurid, korrad, harjumused jms, mis tagavad juhile, et kõik on kontrolli all ja ükski riskantne aspekt ei jää kahe silma vahele.

Ülevaade 2023. aasta sisekontrolli tulemustest

Sisekontroll viiakse läbi vastavalt Saku Vallavolikogu 19. septembril 2013. aasta otsusele nr 73 „Sisekontrolli toimetumodeli kinnitamine“.

Sisekontrolli tulemused on dokumenteeritud ja säilitatud vastavalt asjaajamiskorrale. Kord aastas annab vallavanem volikogule ülevaate sisekontrolli tegevustest ja tulemustest.

Teenistuslikku järelevalvet 2023. aastal läbi ei viidud. Igapäevase töö käigus toimus pidev kontroll vallavalitsuse ja hallatavate asutuste õigusaktidest kinnipidamise, vallavara sihipärase ja otstarbeka kasutamise üle. Juhiti vallavalitsuse teenistujate ja hallatavate asutuste tähelepanu õigusaktide korrektsele täitmisele.

Tuvastati mõningaid väheolulisi puudusi huvitegevuse- ja huvihariduse rahastamises, asutuste koosseisude kontrollimisel ja uue sporditegevuse toetamise süsteemi rakendamisel.

Vallavara inventuur viidi läbi vastavalt raamatupidamise sise-eeskirjale.

Olulise mõjuga rikkumisi aasta jooksul ei tuvastatud ning varalist kahju vallale ei põhjustatud.

Saku Vallavalitsuses töötavad ausameelsed ja kompetentsed teenistujad, kelle tegevus on avalikustatud.

Põhjalikumalt kontrollis Saku Vallavalitsuse finantsteenistus Saku Valla Kultuurikeskuse 2023. aasta majanduskulusid (sh festivali Sack von Sound kulusid) ja nende kajastamist. Kontrolli tulemusi tutvustati Kultuurikeskuse juhile ja töötajatele. Majanduskulude kajastamise osas viidi hallatavate asutuste juhtidele läbi infopäev 2024. aasta aprillis. Lisaks on hallatavate asutuste juhtidele plaanis teha majanduskulude konteerimise koolitus 2024. aasta mais.

Revisjonikomisjon töötas vastavalt volikogu kinnitatud tööplaanile, mis oli järgmine:

1. kohtumine Saku valla audiitoriga enne 2022. a majandusaruande auditeerimist;
2. arvamuse koostamine Saku valla 2022. a majandusaasta aruande ja eelarve täitmise kohta;
3. Saku Vallavalitsuse sisekontrolli aruande ärakuulamine;
4. Saku mõisaga sõlmitud lepingu auditeerimine;
5. Festivali Sack von Sound eelarve kasutamine ja täitmine.

2. Konsolideerimisgrupi 2023. a raamatupidamise aastaaruanne

2.1. Konsolideeritud bilanss

	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Käibevara		8 918 216	8 099 452
Raha ja pangakontod	2	5 486 911	5 230 823
Maksu-, lõivu ja trahvinõuded	3	1 768 382	1 608 015
Muud nõuded ja ettemaksud	4	1 633 570	1 230 937
Nõuded ostjate vastu	4	725 535	773 073
Nõuded toetuste eest	4, 13	742 989	317 487
Muud lühiajalised nõuded	4	165 046	140 377
Varud	5	29 353	29 677
Põhivara		89 040 799	83 073 581
Kinnisvarainvesteeringud	7	2 569 277	2 508 136
Materiaalne põhivara	8	86 319 313	80 386 095
Maa	8	2 617 985	2 111 157
Hooned ja rajatised	8	73 529 761	72 362 813
Masinad ja seadmed	8	2 335 980	2 413 230
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmed	8	2 278	11 034
Muu materiaalne põhivara	8	226 528	316 769
Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	8	7 606 781	3 171 092
Immateriaalne põhivara	9	152 209	179 350
AKTIVA (VARAD) KOKKU		97 959 015	91 173 033
Kohustised		33 074 791	22 412 055
Lühiajalised kohustised		9 724 613	6 831 771
Lühiajalised kohustised	11	6 311 308	4 544 212
Saadud maksude ettemaksed	3, 12	4 964	2 902
Võlad tarnijatele	11	2 736 271	1 397 680
Võlad töövõtjatele	11	2 312 615	1 948 693
Maksuvõlad	12	907 928	844 953
Viitvõlad	11	55 087	24 663
Saadud ettemaksed ja muud kohustised	11	232 822	287 238
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed ja toetuste kohustised	11, 13	61 621	38 083
Laenukohustused	10	3 413 305	2 287 559
Pikaajalised kohustised		23 350 178	15 580 284
Laenukohustised	10	23 350 178	15 580 284
Netovara		64 884 224	68 760 978
Aruandekohustuslase omanikele kuuluv netovara		64 884 224	68 760 978
Akumuleeritud ülejääk		68 760 988	68 739 792
Aruandeperioodi tuleml		-3 876 764	21 186
PASSIVA (KOHUSTUSED JA NETOVARA) KOKKU		97 959 015	91 173 033

2.2. Konsolideeritud tulemiaruanne

	Lisa	2023	2022
Tegevustulud		34 095 882	31 495 261
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	3	19 513 749	17 054 345
Tulumaks	3	19 091 585	16 630 138
Maamaks	3	407 718	406 916
Maksud kaupadelt ja teenustelt	3	14 446	17 291
Kaupade ja teenuste müük	14	6 176 337	5 568 455
Riigilõivud	14	35 315	41 820
Tulud majandustegevusest	14	6 141 022	5 526 635
Saadud toetused	13	7 579 281	7 040 975
Muud tulud	15	826 515	1 831 486
Kasum/kahjum põhivarade ja varude müügist	15	50 545	443 122
Muud tulud varadelt	15	787 066	1 011 880
Võlalt arvestatud intressitulu	15	752	164
Trahvid	15	20 901	9 920
Eespool nimetatata muud tulud	15	-32 749	366 400
Tegevuskulud	20	-37 247 889	-31 285 539
Antud toetused	16, 20	-1 497 373	-1 176 422
Sotsiaaltoetused	16	-846 216	-783 548
Muud toetused	16	-651 157	-392 874
Tööjõukulud	20	-17 660 083	-14 258 124
Töötasu	17	-13 159 135	-10 640 984
Erisoodustused	17	-47 092	-26 391
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	17	-4 453 856	-3 590 749
Majandamiskulud	18, 20	-10 896 192	-10 478 429
Maksu-, lõivu- ja muud kulud	19, 20	-2 891 372	-2 097 692
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	20	-4 302 869	-3 274 872
Aruandeperioodi tegevustulem		-3 152 007	209 722
Finantstulud ja -kulud		-724 757	-188 536
Intressikulud	10	-760 835	-188 945
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt	2	36 078	409
Aruandeperioodi tulem		-3 876 764	21 186

2.3. Konsolideeritud rahavoogude aruanne

	Lisa	2023	2022
Aruandeperioodi tegevustulem		-3 152 007	209 722
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	7, 8, 9, 20	4 302 869	3 274 872
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	19	1 633 897	836 810
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	-1 162 508	-1 678 967
Kasum/kahjum põhivara müügist	15	3 000	-450 411
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	8, 16	5 220	0
Korrigeeritud tegevustulem		1 630 471	2 192 026
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus		14 074	-382 835
Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus		199 350	1 898 940
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU		1 843 895	3 708 131
Tasutud põhivara eest (v.a finantsinvesteeringud ja osalused)		-10 013 316	-9 533 510
Materiaalse põhivara soetus	8, 19	-10 013 316	-9 533 510
Laekunud põhivara müügist (v.a finantsinvesteeringud ja osalused)		0	470 168
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13, 4	225 639	2 749 829
Laekunud intressid ja muu finantstulu	2	36 078	409
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU		-9 751 599	-6 313 104
Laekunud laenud	10	11 270 000	5 527 922
Tagasi makstud laenud	10	-2 374 360	-1 657 765
Makstud intressid	10, 1	-731 848	-174 083
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST KOKKU		8 163 792	3 696 074
Puhas rahavoog		256 088	1 091 101
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	2	5 230 823	4 139 722
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	2	5 486 911	5 230 823
Raha ja selle ekvivalentide muutus		256 088	1 091 101

2.4. Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

	Akumuleeritud ülejääk
Saldo seisuga 31.12.2021	68 739 799
Akumuleeritud ülejäägi muutus	-7
Aruandeperioodi tulem	21 186
Saldo seisuga 31.12.2022	68 760 978
Saldo seisuga 31.12.2022	68 760 978
Akumuleeritud ülejäägi muutus	10
Aruandeperioodi tulem	-3 876 764
Saldo seisuga 31.12.2023	64 884 224

Aruandeaastal võeti arvele maad summas 10,00 eurot, mis hinnati maa maksustamishinnas. 2022. aastal kanti maha munitsipaliseeritud maad summas 7,46 eurot, mis hinnati maa maksustamishinnas.

2.5. Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud Saku valla kohta ja on konsolideerimata aruanne. Saku valla eelarve ja eelarve täitmine on tekkepõhine ja on võrreldav konsolideerimata finantsaruannetega (lisa 24). Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa 25.

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
I	PÕHITEGEVUSE TULUD	28 407 975	29 085 664	28 767 655	98,9%
30	Maksud	18 890 950	19 179 950	19 513 749	101,7%
32	Kaupade ja teenuste müük	1 637 600	1 647 600	1 982 530	120,3%
35	Toetused	6 035 425	6 411 666	6 416 774	100,1%
38	Muud tulud	1 844 000	1 846 448	854 602	46,3%
30	Maksud	18 890 950	19 179 950	19 513 749	101,7%
	3000 Füüsilise isiku tulumaks	18 465 950	18 754 950	19 091 585	101,8%
	3030 Maamaks	410 000	410 000	407 718	99,4%
	3044 Reklaamimaks	15 000	15 000	14 446	96,3%
32	Kaupade ja teenuste müük	1 637 600	1 647 600	1 982 530	120,3%
	3201 Muud riigilõivud a-e (ehitusloa väljastamine)	30 000	30 000	25 360	84,5%
	3203 Muud riigilõivud k-l (kasutusloa väljastamine)	11 000	11 000	9 980	90,7%
	3220 Tulud haridusalasest tegevusest	1 088 000	1 088 000	1 362 159	125,2%
	3221 Tulud kultuuri- ja kunstiasest tegevusest	90 300	100 300	125 699	125,3%
	3222 Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	226 500	226 500	252 004	111,3%
	3224 Tulud sotsiaalalasest tegevusest	34 500	34 500	40 971	118,8%

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
	3225 Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	19 500	19 500	21 393	109,7%
	3233 Üür ja rent	137 800	137 800	144 963	105,2%
35	Toetused	6 035 425	6 411 666	6 416 774	100,1%
	3500 Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	12 235	188 216	207 993	110,5%
	352 Saadud tegevustoetused	6 023 190	6 223 450	6 208 781	99,8%
38	Muud tulud	1 844 000	1 846 448	854 602	46,3%
	3818 Kasum/kahjum varude müügist	0	0	4 083	-
	3825 Tulud loodusressursside kasutamisest	1 485 000	1 485 000	787 066	53,0%
	3880 Trahvid ja muud varalised karistused	4 000	4 000	20 901	522,5%
	3888 Eespool nimetatata muud tulud	355 000	357 448	42 552	11,9%

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
II	PÕHITEGEVUSE KULUD	28 282 517	28 914 322	28 013 984	96,9%
4	Antud toetused	1 542 286	1 630 619	1 511 072	92,7%
5	Tegevuskulud	26 679 631	27 223 103	26 466 749	97,2%
6	Muud kulud	60 600	60 600	36 163	59,7%

01	Üldised valitsemissektori teenused	1 356 239	1 449 901	1 287 394	88,8%
	Vallavolikogu	195 640	204 340	169 187	82,8%
	Vallavalitsus	1 042 545	1 113 385	1 065 265	95,7%
	Eelarve reservfond	60 000	60 000	0	0,0%
	Valimiste korraldamine	3 000	17 122	17 114	100,0%
	HOL liikmemaks	55 053	55 053	35 828	65,1%
	sh toetused	55 053	55 053	35 828	65,1%
03	Avalik kord ja julgeolek	62 650	72 650	70 016	96,4%
	Vabatahtlik pääste ja abipolitsei	61 650	71 650	64 977	90,7%
	sh toetused	18 000	18 000	17 466	97,0%
	Muud avaliku korra tagamise kulud	1 000	1 000	5 039	503,9%
04	Majandus	2 295 145	2 316 972	2 297 986	99,2%
	Teede hooldus	476 750	478 850	576 846	120,5%
	Teede ehitus ja remont	37 500	37 500	85 555	228,1%
	Liikluskorraldus	32 000	32 000	26 262	82,1%
	Ühistranspordi korraldus	202 400	202 400	58 404	28,9%
	sh toetused	48 800	48 800	54 146	111,0%
	Projektid, planeeringud (välisrahastus)	40 000	46 882	22 697	48,4%
	Valla objektide munitsipaliseerimine	8 000	8 000	2 724	34,0%
	Planeeringud (vald)	89 280	89 280	33 559	37,6%
	Majanduse haldus	1 409 215	1 422 060	1 491 940	104,9%

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
	sh toetused	2 500	2 500	2 500	100,0%
05	Keskkonnakaitse	859 211	878 289	856 524	97,5%
	Jäätmekäitlus (sh prügivedu)	195 000	222 762	173 190	77,7%
	Jäätmekäitluse planeerimine	156 330	147 299	106 900	72,6%
	sh toetused	95 330	95 330	56 428	59,2%
	Haljastus ja heakord	312 640	312 640	371 510	118,8%
	Keskkonnakaitse haldus	195 241	195 589	204 924	104,8%
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	631 564	618 692	423 099	68,4%
	Tänavavalgustuse hooldus	197 320	197 320	110 738	56,1%
	Tänavavalgustuse ehitus	0	0	28 545	-
	Mänguväljakute rajamine	16 000	16 000	18 879	118,0%
	Valla rajatiste haldamine	40 200	40 200	8 286	20,6%
	Hulkuvate loomadega seotud tegevus	16 020	16 020	8 007	50,0%
	Saunad	18 919	18 919	22 703	120,0%
	sh toetused	18 919	18 919	22 703	120,0%
	Valla elamufondi haldamine	134 730	111 358	44 036	39,5%
	Mitteeluruumide kommunaalteenused, haldamine	49 750	60 250	96 449	160,1%
	Korterite kommunaalteenused müügiks	55 245	55 245	14 378	26,0%
	Kinnisvarainvesteeringute haldamine	103 380	103 380	71 078	68,8%
07	Tervishoid	0	0	0	-
08	Vaba aeg, kultuur ja religioon	3 599 066	3 418 184	3 225 694	94,4%
	Saku Valla Spordikeskus	1 036 429	987 853	863 724	87,4%
	Sporditegevuse toetus	415 000	250 708	302 850	120,8%
	sh toetused	415 000	250 708	302 850	120,8%
	Saku Valla Noortekeskus	382 290	413 997	385 435	93,1%
	sh toetused	225	225	249	110,7%
	Eakate vabaajaürituste läbiviimine	10 000	10 000	7 090	70,9%
	Saku Vallaraamatukogu	374 015	381 015	366 123	96,1%
	Saku Gümnaasiumi puhvet	19 800	19 800	19 163	96,8%
	Saku Valla Kultuurikeskus	1 017 068	1 040 568	984 478	94,6%
	Mittetulundussektori ja kodanikualgatuse toetus	100 000	100 000	97 000	97,0%
	sh toetused	100 000	100 000	97 000	97,0%
	Ajaleht Saku Sõnumid	47 480	47 480	36 367	76,6%
	Huvitegevuse toetamine	98 784	68 563	65 086	94,9%
	sh toetused	98 784	68 563	46 921	68,4%
	Valla sündmused	98 200	98 200	98 378	100,2%
09	Haridus	17 807 541	18 132 220	17 886 131	98,6%

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
	Saku Lasteaed Päikesekild	2 287 663	2 317 196	2 347 252	101,3%
	Saku Lasteaed Terake	2 016 195	2 057 207	2 035 043	98,9%
	Koduse lapse toetus	134 000	154 000	122 820	79,8%
	sh toetused	134 000	154 000	122 820	79,8%
	Haridusasutuste toitlustus	1 066 153	1 066 153	955 372	89,6%
	sh lasteaed	419 810	419 810	324 471	77,3%
	sh kool	646 343	646 343	630 901	97,6%
	Kajamaa Kool	1 063 200	1 089 865	1 117 539	102,5%
	Kurtna Kool	2 003 124	2 064 187	2 033 737	98,5%
	Saku Gümnaasium	6 730 228	6 830 284	6 756 149	98,9%
	Saku uus põhikool	0	0	288	-
	Täiskasvanute täienduskoolitus	0	3 000	1 772	59,1%
	Saku Muusikakool	749 877	770 025	773 724	100,5%
	sh toetused	516	516	486	94,2%
	Koolitransport	294 200	389 200	381 880	98,1%
	Haridusteenuse ostmine	1 264 500	1 160 139	1 142 513	98,5%
	sh lastehoiuteenuse ostmine	670 000	545 639	534 845	98,0%
	Hariduse haldus ja toetamine	198 401	230 963	218 041	94,4%
	sh toetused	15 000	15 000	8 063	53,8%
10	Sotsiaalne kaitse	1 671 101	2 027 413	1 967 141	97,0%
	Saku Päevakeskus	629 578	637 786	646 670	101,4%
	Sotsiaalhoolekanne	1 041 523	1 389 627	1 320 471	95,0%
	sh toetused	540 159	803 005	735 333	91,6%

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
III	INVESTEERIMISTEGEVUS	-13 675 915	-13 721 799	-9 880 484	72,0%
	Põhivara müük	0	0	0	-
	Põhivara soetus	-13 238 915	-13 284 799	-10 130 377	76,3%
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseering	0	0	802 389	-
	Finantstulud			32 990	-
	Finantskulud	-437 000	-437 000	-585 487	134,0%

1	Üldised valitsemissektori teenused				
	Põhivara soetus	-64 000	-64 000	-11 734	18,3%
	Finantstulud	0	0	32 990	-
	Finantskulud	-437 000	-437 000	-585 487	134,0%
3	Avalik kord ja julgeolek				
	Põhivara soetus	-75 328	-75 328	-49 368	65,5%
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseering	0	0	0	-
4	Majandus				

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
	Põhivara soetus	-3 768 489	-3 649 831	-3 215 094	88,1%
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseering	0	0	802 389	-
5	Keskkonnakaitse				
	Põhivara soetus	-213 891	-213 891	0	0,0%
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseering	0	0	0	-
6	Elamu- ja kommunaalmajandus				
	Põhivara soetus	-1 764 716	-1 850 046	-1 233 418	66,7%
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseering	0	0	0	-
8	Vaba aeg, kultuur ja religioon				
	Põhivara soetus	-417 429	-474 641	-225 862	47,6%
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseering	0	0	0	-
9	Haridus				
	Põhivara soetus	-6 935 062	-6 957 062	-5 394 902	77,5%
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseering	0	0	0	-

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
IV	FINANTSEERIMISTEGEVUS	7 087 000	7 087 000	8 257 308	116,5%
	Laenu võtmine	9 000 000	9 000 000	10 300 000	114,4%
	Võetud laenude tagasimaksmine	-1 913 000	-1 913 000	-2 042 692	106,8%

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
V	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-4 982 210	-4 982 210	310 596	-6,2%
	Muutus sularahas ja hoiustes	-4 982 210	-4 982 210	310 596	-6,2%

		Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
VI	NÕUETE JA KOHUSTUSTE MUUTUS	1 481 247	1 481 247	1 180 102	79,7%
	Nõuete ja kohustuste saldode muutus	1 481 247	1 481 247	1 180 102	79,7%

Reservfondi kasutamise aruanne

Eelarve tegevuskulude koosseisus on planeeritud erakorraliste kulutuste katmiseks reservfond. 2023. aasta eelarve koostamisel kavandati reservfondi vahendeid 60 000 eurot. Aasta jooksul reservfondist vahendeid ei eraldatud.

2.6. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Üldpõhimõtted

Saku valla 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Standardi põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning seda täiendavad rahandusministri poolt kinnitatud ja 01.01.2017 jõustunud „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend“ ning Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Põhitegevuse rahavood on kajastatud kaudmeetodil, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavood on kajastatud otsemeetodil.

Majandusaasta algas 01.01.2023 ja lõppes 31.12.2023. Raamatupidamise aastaaruande ja 2023. aasta eelarve täitmise aruande arvnäitajad on esitatud euro täpsusega.

Raamatupidamise aastaaruande põhjaruanded on kõik esitatud konsolideerituna, välja arvatud aruande lisas 24 toodud Saku Vallavalitsuse raamatupidamise aruanded ja Saku valla konsolideerimata eelarve täitmise aruanne.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud rida-realt konsolideerituna koos Saku valla valitseva mõju all oleva AS-ga Saku Maja. Omavahelised nõuded, kohustised, tulud ja kulud on elimineeritud.

AS Saku Maja on Saku valla tütarettevõtte, mis on moodustatud Saku Vallavolikogu 08.08.1996. aasta otsusega nr 45. AS Saku Maja asukoht on Saku, Harjumaa, Eesti Vabariik.

Saku vallale kuulub 100% AS Saku Maja aktsiaid ning AS Saku Maja nõukogu liikmed määrab Saku Vallavalitsus.

Arvestuspõhimõtted

Raha ja selle ekvivalendid

Bilansikirjel raha ja pangakontod kajastatakse kassa ja arveldusarvete saldosisid. Arveldusarved on Swedbankis, Luminor Bankis ning LHV Pangas.

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded ning tulud

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõuded on bilansis kajastatud ja hinnatud lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest.

Nõue kajastatakse hetkel, kui on võimalik usaldusväärselt hinnata nõude suurust. Nõue loetakse ebatõenäoliselt laekuvaks, kui nõue ei laeku kuue kuu jooksul; muul põhjusel kui on teada, et nõue ei laeku; või nõude kohtu korras või kohtuvälise sissenõude algatamisel. Nõuete laekumise tunnistamine ebatõenäoliseks vormistatakse raamatupidamise õiendiga.

Maksudeklaratsioonide alusel kogutavate maksude (reklaamimaks) nõuded kajastatakse deklaratsioonide laekumisel, näidates maksutulu selles perioodis, mille kohta antud deklaratsioon esitatakse. Kui vastava tekkepõhise perioodi saldoandmik on juba suletud ja perioodi raamatupidamisaruanne on koostatud, kajastatakse tulu esimeses avatud perioodis. Maksutulud kajastatakse tekkepõhiselt.

Loodusressursside kasutamise eest laekuvad tulud kajastatakse tuludes vastavalt tegelikule laekumisele ja loodusressursside kasutamise tasude edasiandja esitatud teatisele.

Tulu lõivudest võetakse kassapõhiselt arvele raha laekumise kuupäeval. Trahvid võetakse kassapõhiselt arvele laekumise kuupäeval.

Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt sisemise intressimäära alusel.

Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses ja kantakse AS-is Saku Maja kuludesse kaalutud keskmise maksumuse meetodil ning Saku Vallavalitsuses individuaalmaksumuse meetodil. Varud hinnatakse bilansis lähtuvalt sellest, mis on madalam – kas nende soetusmaksumus või neto realiseerimismaksumus.

Finantsinvesteeringud

Kajastatakse tuletatud soetusmaksumuses, korrigeerides seda vajadusel allahindlusega. Tuletatud soetusmaksumuseks loetakse osalust nende üksuste netovaras seisuga 31.12.2003.

Valitseva ja olulise mõju all olevad üksused

Valitseva mõju korral omab konsolideerimisgrupp üldreeglina üle 50% hääleõigusest vastava üksuse nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis. Olulise mõju all olevaks loetakse üksusi, mille nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis omab konsolideerimisgrupp 20–50% hääleõigusest.

Osalused konsolideerimata aruannetes

Aruandekohustuslase bilansis kajastatakse tuletatud soetusmaksumuses neid osalusi sihtasutustes, mittetulundusühingutes ja äriühingutes, mille üle aruandekohustuslasel on valitsev mõju. Tuletatud soetusmaksumuses kajastatakse konsolideerimata aruannetes ka osalusi olulise mõju all olevates äriühingutes (sidusettevõtjad). Alla 50%-lisi osalusi sihtasutustes ja mittetulundusühingutes ei kajastata bilansis, vaid need on soetamisel kajastatud kuluna.

Tuletatud soetusmaksumuseks loetakse kuni 31.12.2003 soetatud osaluste korral nende väärtus kapitaliosaluse meetodil ning pärast 31.12.2003 soetatud osaluste korral nende soetusmaksumus. Tuletatud soetusmaksumus hinnatakse alla, kui osaluse objekti omakapitalist aruandekohustuslasele kuuluv osa (valitseva mõju all olevate sihtasutuste ja mittetulundusühingute korral nende omakapital tervikuna) on langenud allapoole osaluse bilansilisest väärtusest. Kajastatud allahindlusi taastatakse järgmistel perioodidel, kuid mitte kõrgemale tuletatud soetusmaksumusest.

Konsolideerimine

Valitseva mõju all olevate üksuste ja olulise mõju all olevate äriühingute tegevus kajastub konsolideeritud aruandes alates valitseva või olulise mõju tekkimisest kuni selle katkemiseni.

Valitseva mõju all olevate üksuste ja olulise mõju all olevate äriühingute soetamist kajastatakse ostumeetodil, mille korral hinnatakse omandatud osaluste varad ja kohustised nende õiglases väärtuses (v.a ühise kontrolli all toimuvad soetused, mida kajastatakse nende raamatupidamisväärtuses).

Valitseva mõju all olevate üksuste finantsnäitajad on konsolideeritud aruannetes liidetud rida-realt meetodil, kusjuures konsolideerimisel hõlmatud üksuste omavahelised nõuded, kohustised, tulud, kulud ning realiseerumata kasumid ja kahjumid on elimineeritud.

Osalusi olulise mõju all olevates äriühingutes kajastatakse konsolideeritud aruannetes kapitaliosaluse meetodil.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivarana kajastatakse tarkvara.

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid, mida kasutatakse hinnanguliselt pikema perioodi jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus on alates 10 000 eurost (kuni 31.12.2022 oli põhivara piiriks 5000 eurot).

Materiaalne ja immateriaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses ja amortiseeritakse lineaarsel meetodil lähtudes kasulikust tööeast. Maa maksumuselt amortisatsiooni ei arvestata.

Saku Vallavalitsus kasutab järgmisi amortisatsiooni norme:

elamud (korterid)	5%
hooned	3%
rajatised	8%
tänavavalgustus	8%
tehnosüsteemid	8%
sõidukid	20%
masinad ja seadmed	20%
inventar	20%
arvutustehnika	25%
immateriaalne põhivara	25%
muu põhivara	20%
muusikainstrumendid	10%

Ümberhindlus

Aastatel 2003–2005 viidi läbi kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara ühekordne ümberhindlus, mis tulenes vajadusest võtta arvesse enne 1996. a toimunud hüperinflatsiooni ja korrigeerida varasemaid puudujääke raamatupidamises.

Seoses maareformi kestmisega on ümberhindluste kajastamist jätkatud ka peale 2005. a, võttes arvele aruandeperioodil möödistanud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremeheetut vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuväärtust. Objektide korral, millel turuväärtus puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendusmaksumuse meetodit. Turuväärtusest lähtutakse, kui varale eksisteerib aktiivne turg, ning jääkasendusmaksumusest, kui varale ei eksisteeri aktiivset turgu. Maa arvele võtmiseks kasutatakse maksustamishinda, kui turuväärtus pole teada. Maad on lubatud hinnata ümber ümberhindluse läbiviimise ajal kehtinud maa maksustamishinna alusel (vt Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend § 45 lg 3).

Rendiarvestus

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

(a) Aruandekohustuslane on rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Kapitalirendi tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, välja arvatud juhul, kui ei eksisteeri piisavat kindlust, kas rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse – sellisel juhul amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku eluea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Kapitalirendi maksed jagatakse kohustist vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

(b) Aruandekohustuslane on rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja intressituluks.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu põhivaraga. Kasutusrendimaksed kajastatakse tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Laenukohustised

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast. Lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Maksude arvestus

Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud on kajastatud soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetusmaksumuse koosseisus.

Saadud ja antud toetused

Toetustena käsitletakse avaliku sektori üksuse poolt saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning avaliku sektori poolt antud vahendeid (antud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetust kajastatakse bilansis esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvele võtmise kuupäeval.

Sihtfinantseerimist kajastatakse lähtudes Eesti finantsaruandluse standardist järgmiselt: sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk; kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Kui toetuse andja või saaja on samuti avaliku sektori üksus, siis kajastatakse seda tekkepõhiselt, leppides kokku toetuse liik, kannete tegemisel kasutatavad kontod ja kuupäevad.

Toetust kajastatakse raamatupidamises esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või toetuse tekkepõhisel kuupäeval. Tuludes ja kuludes kajastatakse toetusi, jälgides tekkepõhisuse printsiipi.

Juhul, kui vahendid on küll laekunud, kuid vastavad kulutused on veel tegemata, kajastatakse saadud vahendid sihtfinantseerimise kohustistega seotud kontrol. Avalikult sektorilt saadud sihtfinantseerimist põhivara soetamiseks kajastatakse tuluna põhivara soetamisega samas perioodis.

Tegevustoetuste ja sihtfinantseerimiste kajastamisel lähtutakse avaliku sektori finantsarvestuse- ja aruandluse juhendist. Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses ja vara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ja sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Saadud summasid kajastatakse tuluna, kui aktsepteeritakse finantseerimisega kaasnevaid tingimusi ja kavatakse neid täita ning finantseerimise summa on usaldusväärselt määratav ja selle laekumine on tõenäoline.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Saku Vallavolikogu ja Saku Vallavalitsuse liikmed ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps, konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansikuupäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne oli 2023. aastal viiendat aastat tekkepõhine ja on võrreldav tulemiarundega. Eelarve täitmise aruanne on Saku valla konsolideerimata aruanne.

Erinevustest aga tulenevad kasutusel olevatest olulistest arvestuspõhimõtetest:

- 1) Eelarve täitmise aruandes amortisatsiooni ei kajastata;
- 2) kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna; tulemiarundes on käibemaks eraldi tulemiarunde real „Muud tegevuskulud“.

Lisa 2. Raha ja pangakontod

	31.12.2023	31.12.2022
Sularaha kassas	6 407	6 862
Raha teel	1 549	537
Raha arvelduskontodel pangas	5 478 955	5 223 424
Raha ja selle ekvivalendid kokku	5 486 911	5 230 823

Aruandeperioodil saadi arvelduskontodelt ja deposiitidelt intressitulu 36 078 eurot, 2022. aastal oli see 409 eurot.

Lisa 3. Maksunõuded ja maksutulud

	Lühiajalised nõuded seisuga 31.12.2023	Pikaajalised nõuded seisuga 31.12.2023	Lühiajalised kohustised seisuga 31.12.2023	Aruande- perioodil arvestatud tulu	Aruande- perioodi laekumised	Lühiajalised nõuded seisuga 31.12.2022	Pikaajalised nõuded seisuga 31.12.2022	Lühiajalised kohustised seisuga 31.12.2022
Tulumaks	1 621 270	0	0	19 091 585	18 923 443	1 453 128	0	0
Maamaks	0	0	4 964	407 718	409 780	0	0	2 902
Kohalikud maksud (reklaamimaks)	1 618	0	0	14 446	17 496	4 668	0	0
Maksud kokku	1 622 888	0	4 964	19 513 749	19 350 719	1 457 796	0	2 902
Tulud loodusressursside kasutamisest ja saastetasud	145 494	0	14 338	787 066	791 790	150 219	0	14 339
Kokku	1 768 382	0	19 302	20 300 815	20 142 509	1 608 015	0	17 241

Tulu- ja maamaksu kogub ja kannab edasi Maksu- ja Tolliamet. Aruandeperioodi lõpuks deklareeritud, kuid üle kandmata maksutulu on kajastatud vastavalt Maksu- ja Tolliametist saadud teatistele.

Aruandeperioodil arvestatud tulu loodusressursside kasutamisest (lisa 15) summas 787 066 eurot koosneb maavara kaevandamise õiguse tasust summas 751 510 eurot (2022. aastal 975 738 eurot) ja vee erikasutuse tasust summas 35 556 eurot (2022. aastal 36 142 eurot). Saastetasu ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitist 2023. aastal, nagu ka 2022. aastal ei laekunud. Tulu loodusressursside kasutamisest kogub ja kannab edasi Keskkonnaministeerium. Reklaamimaksu kogub vallavalitsus.

Lisa 4. Muud nõuded ja ettemaksud

	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjate vastu kokku	725 535	773 073
Nõuded ostjate vastu (v.a. põhivara müük)	731 952	781 513
Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded ostjate vastu	−6 417	−8 440
Nõuded toetuste ja siirete eest kokku (lisa 13)	742 989	317 487
Saamata sihtfinantseerimine	1 988	91 134
Saamata põhivara sihtfinantseerimine	741 001	164 251
Saamata seadusandlusest tulenevad toetused	0	62 102
Muud lühiajalised nõuded kokku	165 046	140 377
Muud nõuded	14 581	1 791
Maksude ja lõivude ettemaksed	26 284	15 084
Ettemakstud sihtfinantseerimised	50 000	46 921
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	74 181	76 581
Muud nõuded ja ettemaksed kokku	1 633 570	1 230 937

Lisa 5. Varud

	31.12.2023	31.12.2022
Varud kokku	29 353	29 677
Tooraine ja materjal	29 353	29 677

Lisa 6. Osalus tütarettevõttes ning teistes juriidilistes isikutes

Käesolevas aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud järgmised üksused:

Nimetus, aasta	Osaluse määr (%)	Osaluse			Tulemiarunde näitajad				Bilansi näitajad	
		Alg-maksumus	Muutus	Lõpp-maksumus	Tegevus-tulud	Tegevus-kulud	Finants-tulud ja kulud	Tulem	Varad	Netovarad
AS Saku Maja										
2023	100%	7 142 539	0	7 142 539	5 223 655	−6 160 955	−172 261	−1 109 561	47 412 041	42 555 217
AS Saku Maja										
2022	100%	6 732 339	410 200	7 142 539	5 852 492	−5 554 269	−59 345	238 878	48 057 268	43 664 778

Lisaks osaleb Saku vald veel järgmiste üksuste juhtimises, omades hääleõigust. Samas ei ole need üksused kajastatud konsolideerimata aruannetes osalusena ega ole rida-realt konsolideeritud.

Nimetus	Saku valla esindajaid juhatuses	Saku valla esindajaid nõukogus	Osalus hääleõiguses (%)
MTÜ Nelja Valla Kogu	1	-	8,33
SA Saku Kiriku Ehitus	-	2	28,57
MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus	-	-	asutajaliige
MTÜ Harjumaa Omavalitsuste Liit	1	-	20% asutajaliige

Lisa 7. Kinnisvarainvesteeringud

	31.12.2023	31.12.2022
Soetusmaksumus perioodi alguses	3 131 310	2 159 377
Akumuleeritud kulum perioodi alguses	−623 174	−51 658
Jääkväärtus perioodi alguses	2 508 136	2 107 719
<u>Aruandeperioodi liikumised:</u>		
Üle toodud materiaalse põhivara grupist kinnisvarainvesteeringute gruppi	166 266	948 984
Ost	0	22 949
Tasuta saadud	132 000	0
Üle viidud kinnisvarainvesteeringute grupist materiaalse põhivara gruppi	−126 852	0
Üle toodud kulum	−27 995	−483 702
Üle viidud kulum	11 734	0
Arvestatud kulum	−94 012	−87 814
Soetusmaksumus perioodi lõpus	3 302 724,00	3 131 310
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	−733 447,00	−623 174
Jääkväärtus perioodi lõpus	2 569 277	2 508 136

Aruandeperioodil saadud renditulu	42 393
Proгноositav renditulu tulevastel perioodidel:	
järgmisel majandusaastal	40 557
2. kuni 5. aastal	35 229
pärast 5. aastat	31 775
Aruandeperioodi haldamiskulud (lisa 18)	−52 883

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse ruume, mida hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõstmise eesmärgil ja mida ei kasutata põhitegevuses. Kinnisvarainvesteeringutelt saadakse renditulu isikutelt ja asutustelt väljaspool avalikku sektorit. Rendilepingute alusel kuulub vastavate ruumide ja hoonete halduskulu (v.a kapitaalremondi kulu) edasiandmisele üürnikele.

Kinnisvarainvesteeringuna on Saku Vallavalitsusel kajastatud Kiisa alevikus Kurtina tee 21 hoone 100%, Saku alevikus Juubelitammede tee 15 hoone soetusmaksumusest 5,6% (kuni 15.09.2023), Saku alevikus Tiigi tn 19 Saku esmatasandi tervisekeskus 100% ja Teaduse tn 13 hoone 100% alates 01.10.2023.

AS-il Saku Maja on kinnisvarainvesteeringuna kajastatud Saku alevikus Juubelitammede tee 1 asuv Saku mõis 100%.

Lisa 8. Materiaalne põhivara

Aruandeperiood 2023. a

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Info- ja kommunikatsiooni- tehnoloogia seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus perioodi alguses	2 111 157	97 968 411	4 511 413	39 914	1 289 490	3 171 092	109 091 477
Kogunenud kulum perioodi alguses	0	−25 605 599	−2 098 183	−28 880	−972 721	0	−28 705 383
Jääkväärtus perioodi alguses	2 111 157	72 362 813	2 413 230	11 034	316 769	3 171 092	80 386 095
Aruandeperioodi liikumised							
Soetused ja parendused	286 920	35 718	101 566	0	38 164	9 455 812	9 918 179
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	228 118	0	0	0	0	0	228 118
Üle toodud kinnisvarainvesteeringutest	0	115 118	0	0	0	0	115 118
Kulum ja allahindlus		−3 430 524	−308 856	−1 189	−108 385	0	−3 848 953
Müüdud põhivara jääkväärtuse mahakandmine	−3 000	0	0	0	0	0	−3 000
Muu mahakandmine jääkväärtuses	0	−247 481	−23 285	−7 567	−54 430	0	−332 763
Üle viidud kinnisvara investeeringutesse	0	−114 311	0	0	0	0	−114 311
Üle antud mitterahaline sihtfinantseerimine	−5 220	0	0	0	0	0	−5 220
Ümberhindlused	10	0	0	0	0	0	10
Ümberklassifitseerimine	0	4 808 428	153 325	0	34 410	−5 020 123	−23 960
Kokku liikumised	506 828	1 166 949	−77 250	−8 756	−90 241	4 435 689	5 933 218
Soetusmaksumus perioodi lõpus	2 617 985	102 140 173	4 687 887	18 974	1 084 567	7 606 781	118 156 368
Kogunenud kulum perioodi lõpus	0	−28 610 412	−2 351 908	−16 696	−858 039	0	−31 837 055
Jääkväärtus perioodi lõpus	2 617 985	73 529 761	2 335 980	2 278	226 528	7 606 781	86 319 313

Rahavoogude aruandes kajastub materiaalse põhivara eest tasutud summana 10 013 316 eurot, mis tuleneb järgmisest:

- 1) aruandeaasta soetuste summa 9 918 179 eurot (lisa 8);
- 2) käibemaksukulu aruandeaasta soetustelt (lisa 19) 1 633 897 eurot;
- 3) liidetud 2022. aasta lõpuks tarnijatele tasumata summa 297 553 eurot ja lahutatud 2023. aasta lõpuks tarnijatele tasumata summa 1 836 313 eurot (lisa 11).

Aruandeperiood 2022. a

	Maa	Hooned ja rajatised	Masina- ja seadmed	Info- ja kommunikatsiooni- tehnoloogia seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus perioodi alguses	2 080 792	71 581 015	3 694 096	31 467	1 227 144	25 462 366	104 076 880
Kogunenud kulum perioodi alguses	0	-23 640 037	-1 940 459	-26 688	-863 727	0	-26 470 911
Jääkväärtus perioodi alguses	2 080 792	47 940 978	1 753 637	4 779	363 417	25 462 366	77 605 969
Aruandeperioodi liikumised							
Soetused ja parendused	34 839	319 251	237 822	8 447	12 271	5 881 867	6 494 497
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	4 012	89 850	0	0	0	0	93 862
Kulum ja allahindlus		-2 756 201	-213 672	-2 191	-128 240	0	-3 100 304
Müüdud põhivara jääkväärtuse mahakandmine	-8 479	-11 277	0	0	0	0	-19 756
Muu mahakandmine jääkväärtuses	0	-66 232	0	0	0	0	-66 232
Üle viidud kinnisvara investeringutesse	0	-465 282	0	0	0	0	-465 282
Üle antud mitterahaline sihtfinantseerimine	0	0	0	0	0	0	0
Ümberhindlused	-7	0	0	0	0	0	-7
Ümberklassifitseerimine	0	27 311 726	635 443	0	69 320	-28 173 141	-156 652
Kokku liikumised	30 365	24 421 834	659 593	6 256	-46 648	-22 291 274	2 780 126
Soetusmaksumus perioodi lõpus	2 111 157	97 968 411	4 511 413	39 914	1 289 490	3 171 092	109 091 477
Kogunenud kulum perioodi lõpus	0	-25 605 599	-2 098 183	-28 880	-972 721	0	-28 705 383
Jääkväärtus perioodi lõpus	2 111 157	72 362 813	2 413 230	11 034	316 769	3 171 092	80 386 095

Rahavoogude aruandes kajastub materiaalse põhivara eest tasutud summana 9 533 510, mis tuleneb järgmisest:

- 1) aruandeaasta soetuste summa 6 494 497 eurot (lisa 8) + 22 949 eurot (lisa 7);
- 2) käibemaksukulu aruandeaasta soetustelt (lisa 19) 836 810 eurot;
- 3) liidetud 2021. aasta lõpuks tarnijatele tasumata summa 2 476 807 eurot ja lahutatud 2022. aasta lõpuks tarnijatele tasumata summa 297 553 eurot (lisa 11).

Kasutusrendile antud põhivara:

Aruandeperiood 2023. a

	Maa	Hooned ja rajatised	Kinnisvara- investeeringud	Kokku
Soetusmaksumus perioodi alguses (31.12.2022)	71 436	2 080 845	2 160 377	4 312 659
Kogunenud kulum perioodi alguses	0	509 203	116 168	625 371
Jääkväärtus perioodi alguses	71 436	1 571 642	2 044 209	3 687 288
Aruandeperioodi liikumised				
Kasutusrendile antud varad	412	0	132 000	132 412
Grupi siseste tehingute elimineerimine	0	0	0	0
Lõpetatud kasutusrent	6 229	24 253	126 852	157 334
Kokku liikumised	-5 817	-24 253	5 148	-24 923
Soetusmaksumus perioodi lõpus (31.12.2023)	65 619	2 056 592	2 165 526	4 287 736
Kogunenud kulum perioodi lõpus	0	591 922	171 638	763 560
Jääkväärtus perioodi lõpus	65 619	1 464 670	1 993 888	3 524 176

Aruandeperiood 2022. a

	Maa	Hooned ja rajatised	Kinnisvara- investeeringud	Kokku
Soetusmaksumus perioodi alguses (31.12.2021)	74 551	2 309 495	2 159 377	4 543 423
Kogunenud kulum perioodi alguses	0	722 429	51 658	774 087
Jääkväärtus perioodi alguses	74 551	1 587 066	2 107 719	3 769 336
Aruandeperioodi liikumised				
Kasutusrendile antud varad	338	107 209	1 000	108 547
Grupi siseste tehingute elimineerimine	3 185	314 148	0	317 333
Lõpetatud kasutusrent	269	21 711	0	21 979
Kokku liikumised	-3 115	-228 650	1 000	-230 765
Soetusmaksumus perioodi lõpus (31.12.2022)	71 436	2 080 845	2 160 377	4 312 659
Kogunenud kulum perioodi lõpus	0	509 203	116 168	625 371
Jääkväärtus perioodi lõpus	71 436	1 571 642	2 044 209	3 687 288

Laenu tagatiseks panditud varade kohta on info lisas 10.

Lisa 9. Immateriaalne põhivara

	31.12.2023	31.12.2022
Soetusmaksumus perioodi alguses	379 964	223 312
Akumuleeritud kulum perioodi alguses	-200 614	-180 092
Jääkväärtus perioodi alguses	179 350	43 220
Aruandeperioodi liikumised:		
Kulum ja allahindlus	-27 141	-20 522
Ümberliigitamised	0	156 652
Soetusmaksumus perioodi lõpus	379 964	379 964
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	-227 755	-200 614
Jääkväärtus perioodi lõpus	152 209	179 350

Immateriaalse põhivarana on kajastatud soetatud arvutitarkvara.

Lisa 10. Laenukohustised

Võetud laenude jaotus järelejäänud tähtaja järgi 2023

Laenukohustised perioodi alguses	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1–2 aastat	Tähtajaga 2–3 aastat	Tähtajaga 3–4 aastat	Tähtajaga 4–5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaen SEB Pank	123 365	123 364	123 365	123 364	123 365	113 084	606 542	729 907
Muud laenud (SA KIK)	191 286	191 274	191 274	191 274	191 274	1 912 740	2 677 836	2 869 122
Pangalaen LHV Pank AS	308 219	268 692	88 831	0	0	0	357 523	665 742
Pangalaen Swedbank AS	1 295 458	1 324 113	1 361 055	1 398 915	1 432 780	3 190 751	8 707 614	10 003 072
Pangalaen Luminor Bank AS	369 231	369 231	369 231	369 231	369 230	1 753 846	3 230 769	3 600 000
Kokku	2 287 559	2 276 674	2 133 756	2 082 784	2 116 649	6 970 421	15 580 284	17 867 843

Laenukohustised perioodi lõpus	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1–2 aastat	Tähtajaga 2–3 aastat	Tähtajaga 3–4 aastat	Tähtajaga 4–5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaen SEB Pank	123 364	123 364	123 364	123 364	113 086	0	483 178	606 542
Muud laenud (SA KIK)	191 274	191 274	191 274	191 274	191 274	1 721 466	2 486 562	2 677 836
Pangalaen LHV Pank AS	269 648	91 153	0	0	0	0	91 153	360 801
Pangalaen Swedbank AS	2 206 577	2 252 511	2 299 924	2 344 057	2 331 514	6 237 355	15 465 361	17 671 938
Pangalaen Luminor Bank AS	622 442	622 442	622 442	622 442	622 441	2 334 157	4 823 924	5 446 366
Kokku	3 413 305	3 280 744	3 237 004	3 281 137	3 258 315	10 292 978	23 350 178	26 763 483

Informatsioon laenulepingute kaupa:

Laenu andja	Lepingu nr	Lõpptähtaeg	Intressimäär (%) + 6 kuu euribor	Alusvaluuta	Laenu jääk		Intressikulu	
					31.12.2023	31.12.2022	2023	2022
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	Leping nr 5-1/19/2	2037	1,25	euro	2 677 836	2 869 122	123 296	0
LHV Pank AS (Danske Bank AS)	Leping KL-060815SA	2025	0,62	euro	222 686	349 811	10 568	3 834
LHV Pank AS (Danske Bank AS)	Leping KL-240914SA	2024	0,84	euro	138 115	315 931	8 989	5 053

Laenu andja	Lepingu nr	Lõpptähtaeg	Intressimäär (%) + 6 kuu euribor	Alusvaluuta	Laenu jääk		Intressikulu	
					31.12.2023	31.12.2022	2023	2022
Swedbank AS	Leping 17-136164-JI-1	2027	0,68	euro	245 522	302 525	10 519	2 366
Swedbank AS	Leping 19-073209-JI	2029	1,13	euro	5 121 117	5 915 673	237 471	86 906
Swedbank AS	Laenuleping nr. 21-055152-JI	2031	0,700	euro	3 352 317	3 784 874	133 301	31 371
Swedbank AS	Laenuleping nr. 23-066604-JI	2033	1,010	euro	8 000 000	0	18 009	0
Swedbank AS	Laenuleping nr 23-024373-JI	2033	1,590	euro	952 982	0	22 721	0
Luminor Bank AS	Laenulepingu nr ILF2782401	2032	0,880	euro	5 446 366	3 600 000	166 630	0
SEB Pank	Leping 2018024030	2028	1,25	euro	606 542	729 907	29 331	0
Kokku					26 763 483	17 867 843	760 835	129 530

Kiisa Vabaajakeskuse ja Saku Gümnaasiumi juurdeehituseks võetud laenu tagatiseks on Saku valla eelarve.

Saku Gümnaasiumi (Teaduse 1) rekonstrueerimiseks võetud laenu tagatiseks on hüpoteek hoonestusõigusele Teaduse 1 kinnistul soetusmaksumusega 5 550 839 eurot (amortisatsioon 1 466 830 eurot) ja kommertspant summas 223 690 eurot.

Keila jõe ÜVK projekti laenu tagatiseks on erinevad veetöotlusjaamad ja pumplad kokku soetusmaksumusega 3 918 930 (amortisatsioon 1 168 161 eurot) ja kommertspant 1 800 000 eurot.

Tehnika 10 kontorihoone ja veetöotlusjaamade ehitamise võetud investeerimislaenu tagatiseks on Saku aleviku katlamajad soetusmaksumusega 2 209 901 eurot (amortisatsioon 736 101 eurot).

Võetud laenude jaotus järeljäänud tähtaja järgi 2022

Laenukohustised perioodi alguses	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1–2 aastat	Tähtajaga 2–3 aastat	Tähtajaga 3–4 aastat	Tähtajaga 4–5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaen SEB Pank	123 365	123 364	123 364	123 365	123 364	236 449	729 906	853 271
Muud laenud (SA KIK)	0	191 286	191 274	191 274	191 274	1 776 092	2 541 200	2 541 200

Laenukohustised perioodi alguses	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1–2 aastat	Tähtajaga 2–3 aastat	Tähtajaga 3–4 aastat	Tähtajaga 4–5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaen LHV Pank AS	307 500	309 837	266 773	87 863	0	0	664 473	971 973
Pangalaen Swedbank AS	1 175 979	1 186 293	1 196 563	1 207 269	1 217 939	3 647 198	8 455 262	9 631 241
Kokku	1 606 844	1 810 780	1 777 974	1 609 771	1 532 577	5 659 739	12 390 841	13 997 685

Laenukohustised perioodi lõpus	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1–2 aastat	Tähtajaga 2–3 aastat	Tähtajaga 3–4 aastat	Tähtajaga 4–5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaen SEB Pank	123 365	123 364	123 365	123 364	123 365	113 084	606 542	729 907
Muud laenud (SA KIK)	191 286	191 274	191 274	191 274	191 274	1 912 740	2 677 836	2 869 122
Pangalaen LHV Pank AS	308 219	268 692	88 831	0	0	0	357 523	665 742
Pangalaen Swedbank AS	1 295 458	1 324 113	1 361 055	1 398 915	1 432 780	3 190 751	8 707 614	10 003 072
Pangalaen Luminor Bank AS	369 231	369 231	369 231	369 231	369 230	1 753 846	3 230 769	3 600 000
Kokku	2 287 559	2 276 674	2 133 756	2 082 784	2 116 649	6 970 421	15 580 284	17 867 843

Aruandeperioodil toimunud liikumised

	2023	2022
Võetud laenukohustised		
Pangalaenu Swedbank AS	8 970 000	1 600 000
Pangalaenu Luminor Bank	2 300 000	3 600 000
Muud laenu (SA KIK)		327 922
Kokku	11 270 000	5 527 922
Tasutud laenukohustised		
Tagasi makstud pangalaenu	-2 183 074	-1 657 765
Tagasi makstud SA KIK laenu	-191 286	0
Kokku	-2 374 360	-1 657 765
Laenu teenindamise kulud		
Intressikulu võetud laenudelt	-760 835	-188 945
Kokku	-760 835	-188 945

Pangalaenu tagatised vt lisa 23.

Lisa 11. Lühiajalised kohustised ja saadud ettemaksed

	31.12.2023	31.12.2022
Võlad tarnijatele	2 736 271	1 397 680
Võlad tarnijatele toodete ja teenuste eest	899 958	1 100 127
Võlad tarnijatele põhivara eest	1 836 313	297 553
Võlad töövõtjatele	2 312 615	1 948 693
Töötasu võlgnevus	789 165	666 876
Deklareerimata maksude kohustis	529 760	441 698
Puhkusetasude kohustis	980 689	828 914
Võlad majanduskulude eest ja muud võlad töövõtjatele	13 001	11 205
Viitvõlad	55 087	24 663
Intressikohustised	54 838	25 852
Muud viitvõlad	249	-1 189
Saadud ettemaksed ja tulevaste perioodide tulud	232 822	287 238
Tagatistasud ja muud kohustised	221 528	260 410
Muud saadud ettemaksed ja tulevaste perioodide tulud	11 294	26 828
Saadud ettemaksed kaupade ja teenuste eest	2 472	15 858
Muud saadud ettemaksed	8 822	10 970
Toetuste ja siirete kohustised (lisa 13)	61 621	38 083
Seadusandlusest tulenevad toetuste kohustised	18 524	1 300
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	43 097	36 783
Maksude kohustised (lisa 12)	912 892	847 855
Lühiajalised kohustised kokku	6 311 308	4 544 212

Lisa 12. Maksude kohustised

	31.12.2023	31.12.2022
Maksuvõlad	907 928	844 953
Käibemaksu kohustis	22 722	738
Sotsiaalmaksu kohustis	512 109	488 079
Üksikisiku tulumaksu kohustis	287 536	276 300
Töötuskindlustusmaksu kohustis	32 744	31 328
Kogumispensioni makse kohustis	18 874	18 816
Erisoodustuse ja ettevõtja tulumaksu kohustis	5 132	2 429
Aktiisimaksu kohustis	738	707
Loodusressursside kasutamise ja saastetasude kohustis	28 073	26 556
Ressursitasu maavara kohustuse ettemaks (lisa 3)	14 338	14 339
Loodusressursside kasutamise ja saastetasude kohustis	13 735	12 217
Saadud maksude ettemaksed (lisa 3 maamaks)	4 964	2 902
Maksude kohustised kokku	912 892	847 855

Lisa 13. Saadud toetused

	2023 liikumised	Jääk perioodi lõpus (31.12.2023)		
	Saadud tulu	Nõuded	Saadud ettemaksed	Toetuste ja siirete kohustised
Saadud sihtfinantseerimine	1 370 500	742 989	43 097	18 524
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	207 992	1 988	43 097	18 524
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	147 106	1 988	43 097	18 524
Haridus- ja Teadusministeerium	6 766	0	105	0
Kliimaministeerium	11 600	0	0	0
Kultuuriministeerium	0	0	25 000	0
Riigikogu kantselei	14 122	0	0	0
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	8 000	0	5 724	0
Sotsiaalministeerium	35 349	0	0	0
Majandusministeerium	169	0	0	0
Siseministeerium	37 437	0	0	0
Riigi- ja omavalitsusasutused	31 847	0	0	1 883
Muud	1 816	1 988	12 268	16 641
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	60 886	0	0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	11 551	0	0	0
Sotsiaalministeerium	49 335	0	0	0
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	1 162 508	741 001	0	0
Kodumaine sihtfin. põhivara soetuseks	367 777	4 000	0	0
Kliimaministeerium	8 914	0	0	0
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	204 658	0	0	0
Muud	154 205	4 000	0	0
Välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	794 731	737 001	0	0
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	794 731	737 001	0	0

	2023 liikumised	Jääk perioodi lõpus (31.12.2023)		
	Saadud tulu	Nõuded	Saadud ettemaksed	Toetuste ja siirete kohustised
Saadud tegevustoetused	6 208 781	0	0	0
Rahandusministeerium ja Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (toetusfond)	6 165 442	0	0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	11 747	0	0	0
Kaitseministeerium	31 432	0	0	0
Muud	160	0	0	0
Kokku	7 579 281	742 989	43 097	18 524

Välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks oli 2023. aastal 794 731 eurot ja on seotud Saue-Saku-Luige (Saustinõmme JJT) jalg- ja jalgrattatee projektiga.

Kodumaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks summas 204 658 eurot on:

- Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt mitterahalise toetusena saadud Saku katsepunkti kinnistu Kasemetsa külas väärtusega 197 000 eurot;
- Hajaasustuse projektide rahastus summas 7658 eurot.

Välismaise sihtfinantseerimise nõuded summas 737 001 eurot on seotud Saue-Saku-Luige (Saustinõmme JJT) jalg- ja jalgrattatee projektiga.

	2022 liikumised	Jääk perioodi lõpus (31.12.2022)		
	Saadud tulu	Nõuded	Saadud ettemaksed	Toetuste ja siirete kohustised
Saadud sihtfinantseerimine	2 040 552	317 487	36 783	1 300
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	361 585	153 236	36 783	1 300
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	317 282	91 134	36 783	1 300
Haridus- ja Teadusministeerium	15 671	4 570	0	0
Keskkonnaministeerium	14 527	3 060	0	0
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	8 560	0	0	0
Eesti Kultuurkapital	1 600	0	0	0
Rahandusministeerium	142 195	0	6 500	0
Sotsiaalministeerium	54 990	8 003	0	0
Majandusministeerium	338	75 501	0	0
Siseministeerium	0	0	30 283	0
Riigi- ja omavalitsusasutused	28 160	0	0	0
Muud	51 241	0	0	1 300
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	44 303	0	0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	40 701	0	0	0
Rahandusministeerium	1 359	0	0	0
Sotsiaalministeerium	2 243	0	0	0
Saamata seadusandlusest tulenevad toetused	0	62 102	0	0
Sotsiaalministeerium	0	465	0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	0	61 637	0	0
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	1 678 967	164 251	0	0
Kodumaine sihtfin. põhivara soetuseks	911 641	164 251	0	0

	2022 liikumised	Jääk perioodi lõpus (31.12.2022)		
	Saadud tulu	Nõuded	Saadud ettemaksed	Toetuste ja siirete kohustised
Haridus- ja Teadusministeerium	31 626	0	0	0
Keskkonnaministeerium	67 290	0	0	0
Majandusministeerium	302 500	0	0	0
Rahandusministeerium	382 363	146 251	0	0
Muud	127 862	18 000	0	0
Välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	767 326	0	0	0
Keskkonnaministeerium	668 279	0	0	0
Majandusministeerium	99 047	0	0	0
Saadud tegevustoetused	5 000 423	0	0	0
Rahandusministeerium (toetusfond)	4 729 059	0	0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	257 071	0	0	0
Kaitseministeerium	14 293	0	0	0
Kokku	7 040 975	317 487	36 783	1 300

Välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks oli 2022. aastal 767 326 eurot, millest:

- Keskkonnaministeeriumilt AS-le Saku Maja 668 279 eurot ÜVK Keila jõe RKA projektiga seoses;
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Saku Vallavalitsusele 99 0047 eurot, millest tänavavalgustuse rekonstrueerimiseks 94 729 eurot ning 4318 eurot Saku aleviku kaugküttepiirkonna soojusmajanduse arengukava koostamiseks;

Välismaise sihtfinantseerimise nõuded summas 146 251 eurot on seotud Saue-Saku-Luige (Saustinõmme JJT) jalg- ja jalgrattatee projektiga.

Lisa 14. Kaupade ja teenuste müügist saadud tulu

	2023	2022
Riigilõivud	35 315	41 820
Tulud majandustegevusest kokku	6 141 022	5 526 635
Tulud haridusalasest tegevusest	1 362 159	1 152 915
Tulud kultuuri- ja kunstiasest tegevusest	125 594	110 287
Tulud spordialasest tegevusest	252 004	218 757
Tulud sotsiaalsuhtlusest tegevusest	40 971	36 060
Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	4 204 405	3 834 250
Tulud muudelt majandusaladelt	10 889	9 893
Renditulu	145 000	164 473
Kaupade ja teenuste müük kokku	6 176 337	5 568 455

Lisa 15. Muud tulud

	2023	2022
Kasum/kahjum põhivara ja varude müügist	50 545	443 122
Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	−3 000	450 411
Kasum/kahjum varude müügist	53 545	−7 289
Muud tulud varadelt	787 818	1 012 044
Intressid maksuvõlalt	752	164
Tulud loodusressursside kasutamisest (lisa 3)	787 066	1 011 880
Üleriigilise- ja kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	751 510	975 738
Tasu vee erikasutusest	35 556	36 142
Trahvid	20 901	9 920
Eespool nimetatata muud tulud	−32 749	366 400
Muud tulud kokku	826 515	1 831 486

Kasum materiaalse põhivara ja varude müügist 2022. aastal summas 443 122 eurot koosneb: võõrandatud korteriomanditest aadressidel Lokuti tee 8–7, Lokuti tee 2–8, Asula 2–6 ja Nurme 94–2 ning kinnistust Tallinna mnt 1, Saku alevik.

Lisa 16. Antud toetused

	2023	2022
Sotsiaaltoetused		
Peretoetused	−88 695	−89 420
Toimetulekutoetused	−135 495	−245 830
Puudega inimeste hooldaja toetus	−109 940	−70 862
Õppetoetused	−138 946	−94 475
Muud sotsiaaltoetused	−365 077	−269 441
Preemiad ja stipendiumid	−8 063	−13 520
Sotsiaaltoetused kokku	−846 216	−783 548
Muud toetused		
Antud sihtfinantseerimine		
Antud sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	−443 973	−326 713
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	−5 220	0
Antud sihtfinantseerimine kokku	−449 193	−326 713
Antud tegevustoetused	−156 228	−23 872
Liikmemaksud		
MTÜ Harjumaa Omavalitsuste Liit	−23 111	−21 216
Põhja Eesti Ühistranspordikeskus MTÜ	−8 053	−6 711
Eesti Linnade ja Valdade Liit	−12 717	−12 717
MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus	−225	−225
Eesti Noorsootöötajate Kogu MTÜ	−24	0
Eesti Muusikakoolide Liit	−486	−340
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit	−40	0
MTÜ Nelja Valla Kogu	−1 000	−1 000
Eesti Raamatupidajate Kogu	−80	−80
Liikmemaksud kokku	−45 736	−42 289
Muud toetused kokku	−651 157	−392 874
Antud toetused kokku	−1 497 373	−1 176 422

Antud toetuste jaotus valdkondade järgi on esitatud lisas 20.

Lisa 17. Tööjõukulud

Tööjõukulud 2023. a

	Keskmine töötajate arv	Ametipalk, põhipalk ja kakkulepitud tasud	Ergutused	Hüvitised ja toetused	Kokku
Valitavad ametnikud					
Valitavate ametnike töötasu	0,00	94 650	0	0	94 650
Valitavad ametnikud kokku	0,00	94 650	0	0	94 650
Avaliku teenistuse valitavad ametnikud	2,00	111 941	13 995	0	125 936
Juhid ATS	7,00	260 869	15 152	664	276 685
Tippspetsialistid ATS	19,64	553 974	32 811	2 183	588 969
Keskastme spetsialistid ATS	8,02	201 905	9 666	942	212 513
Avaliku teenistuse ametnikud kokku	34,66	1 016 749	57 629	3 789	1 078 167
Ametnikud kokku	36,66	1 223 339	71 624	3 789	1 298 752
Töötajad					
Nõukogude ja juhatuste liikmed	2,00	113 799	0	0	113 799
Juhid	23,90	696 669	39 000	3 307	738 976
Tippspetsialistid	57,95	1 261 203	58 292	2 903	1 322 398
Keskastme spetsialistid	121,37	1 791 599	64 431	15 040	1 871 070
Õpetajad	249,26	6 049 229	183 329	39 583	6 272 141
Õpetajad võlaõiguslike lepingute alusel	0,00	32 878	0	0	32 878
Noorempetsialistid ja assistendid	2,70	55 323	3 004	140	58 467
Töölised	36,64	557 454	16 450	6 058	579 962
Tugispetsialistid	21,07	508 075	18 835	3 311	530 221
Võlaõiguslike lepingute alusel	0,00	309 171	0	0	309 171
Töötajad kokku	514,89	11 375 400	383 341	70 342	11 829 082
Muude isikute töötasud (volikogu)	0,00	31 300	0	0	31 300
Töötasukulud kokku	551,55	12 630 039	454 965	74 131	13 159 135

Tööjõukulud 2022. a

	Keskmine töötajate arv	Ametipalk, põhipalk ja kakkulepitud tasud	Ergutused	Hüvitised ja toetused	Kokku
Valitavad ametnikud					
Valitavate ametnike töötasu	0,00	94 000	0	0	94 000
Valitavad ametnikud kokku	0,00	94 000	0	0	94 000
Avaliku teenistuse valitavad ametnikud	2,00	105 248	13 200	0	118 448
Juhid ATS	6,41	221 992	20 381	0	242 373
Tippspetsialistid ATS	15,50	369 875	33 870	1 842	405 587
Keskastme spetsialistid ATS	6,74	145 547	11 287	508	157 342
Avaliku teenistuse ametnikud kokku	28,65	737 414	65 538	2 350	805 302
Ametnikud kokku	30,65	936 662	78 738	2 350	1 017 750
Töötajad					
Nõukogude ja juhatuste liikmed	2,00	70 702	0	676	71 378
Juhid	23,11	571 543	54 713	2 201	628 457
Tippspetsialistid	60,96	1 024 146	65 632	10 378	1 100 156
Keskastme spetsialistid	113,46	1 484 496	93 772	13 674	1 591 942
Õpetajad	235,74	4 713 050	213 367	32 571	4 958 988
Õpetajad võlaõiguslike lepingute alusel	0,00	68 921	0	0	68 921
Noorempetsialistid ja assistendid	2,70	48 932	4 390	93	53 415
Töölised	34,41	448 971	14 935	2 230	466 136
Tugispetsialistid	17,78	358 138	20 229	3 783	382 150
Võlaõiguslike lepingute alusel	0,00	270 041	0	0	270 041
Töötajad kokku	490,16	9 058 940	467 038	65 606	9 591 584
Muude isikute töötasud (volikogu)	0,00	31 650	0	0	31 650
Töötasukulud kokku	520,81	10 027 252	545 776	67 956	10 640 984

Erisoodustused

	2023	2022
Isikliku sõiduvahendi kasutamise hüvitis	−10 302	−10 385
Kulutused töötajate tervise edendamiseks	−758	0
Toitlustuskulud ja toiduraha hüvitised	−25 362	−12 836
Muud erisoodustused	−10 670	−3 170
Erisoodustused kokku	−47 092	−26 391

Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed

Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	2023	2022
Sotsiaalmaks töötasudelt	−4 319 957	−3 490 374
Sotsiaalmaks erisoodustustelt	−19 302	−10 752
Tulumaks erisoodustustelt	−11 698	−6 516
Töötuskindlustusmaksed	−102 899	−83 107
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed kokku	−4 453 856	−3 590 749
Tööjõukulud kokku	−17 660 083	−14 258 124

Tööjõukulud kokku on aruandeperioodil **17 660 083** eurot (2022. aastal **14 258 124** eurot) ja jaotus valdkondade järgi on esitatud lisas 20.

Saku valla konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna töötasu eurodes:

Nimetus	2023			2022		
	Töötasu	Töötajate ja teenistujate keskmine arv	Liikmete arv	Töötasu	Töötajate ja teenistujate keskmine arv	Liikmete arv
Vallavolikogu esimees ja liikmed	94 650	0	21	94 000	0	21
Vallavanem ja abivallavanem	125 636	2	0	117 566	2	0
Vallavalitsuse liikmed	18 900	0	2	18 900	0	2
AS Saku Maja nõukogu esimees ja liikmed	19 300	0	5	19 860	0	5
AS Saku Maja juhatuse liikmed	94 497	0	2	87 536	0	2
Kokku	352 983	2	30	337 862	2	30

Potentsiaalsed kohustised tegev- ja kõrgema juhtkonna ees on järgmised:

Vastavalt Saku Vallavolikogu 18. novembri 2021. aasta otsusele nr 53 makstakse Saku vallavanemale volituste tähtajalisel lõppemisel hüvitust järgmiselt:

- 1) kuni kolme kuu töötasu ulatuses, kui ta on olnud ametis vähem kui pool ametiaega;
- 2) kuni nelja kuu töötasu ulatuses, kui ta on olnud ametis rohkem kui pool ametiaega;
- 3) kuni viie kuu töötasu ulatuses, kui ta on olnud ametis valimisperioodi lõpuni.

AS Saku Maja juhatuse liikmetele või nende pärijatele makstakse hüvitist viimase kolme kuu tasu suuruses summas:

- 1) juhatuse liikme tagasikutsumisel nõukogu poolt;

- 2) lepingu lõppemisel seoses tähtaja möödumisega ja nõukogu ei vali juhatuse liiget uueks tähtajaks;
- 3) juhatuse liikme surma korral;
- 4) juhatuse liikme poolt tagasiastumistaotluse esitamisel põhjusel, et AS on rikkunud põhikirjast, üldkoosoleku või nõukogu otsustest või lepingust tulenevaid kohustisi juhatuse liikme suhtes.

Lisa 18. Majanduskulud

	2023	2022
Administreerimiskulud	-296 949	-246 815
Uurimis- ja arendustööde kulud	-23 945	-104 071
Lähetuskulud	-62 104	-62 435
Koolituskulud	-156 568	-127 957
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-2 852 590	-3 128 885
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-1 463 093	-1 535 096
Kinnisvarainvesteeringute haldamiskulud	-52 883	-29 035
Üürile ja rendile antud ruumide majandamiskulud	-1 336 614	-1 564 754
Rajatiste majandamiskulud	-1 210 994	-978 606
Sõidukite majandamiskulud	-319 751	-232 356
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-472 273	-335 726
Inventari majandamiskulud	-408 701	-331 974
Töömashinate ja seadmete majandamiskulud	-135 799	-128 966
Toiduained ja toitlustusteenused	-403 765	-340 601
Meditiinikulud	-33 592	-32 631
Teavikute ja kunstiesemete kulud	-36 898	-30 599
Õppevahendite ja koolituse kulud	-1 503 860	-1 394 596
Kultuuri- ja vabaaja sisustamise kulud	-476 813	-365 008
Sotsiaalteenused	-226 587	-209 689
Tootmiskulud	-1 418 079	-1 623 846
Eri- ja vormiriietus	-11 191	-11 261
Muud materjalid	-36 461	-26 254
Mitmesugused majanduskulud	-809 272	-766 153
Majandamiskulud kokku	-10 896 192	-10 478 429

Majandamiskulude jaotus valdkondade järgi on esitatud lisas 20.

Lisa 19. Maksu-, lõivu- ja muud kulud

	31.12.2023	31.12.2022
Käibemaks	-2 773 286	-1 890 456
Käibemaksukulu tegevuskuludelt	-1 139 389	-1 053 646
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	-1 633 897	-836 810
Maamaks	-2 673	-2 677
Ettevõtte tulumaks	-2 181	-2 696
Muud maksud	-6 721	-6 801
Riigilõivud	-4 729	-3 526
Järelevalvetasud	-6 288	-5 553
Keskkonnatasud	-62 190	-59 280
Kohtuotsuse alusel välja mõistetud nõuded	-671	0
Maksu- ja lõivukulud kokku (lisa 20)	-2 858 739	-1 970 989
Kulu ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest	-1 937	-650
Muud tegevuskulud	-30 696	-126 053
Muud kulud kokku (lisa 20)	-32 633	-126 703
Kokku maksu-, lõivu- ja muud kulud	-2 891 372	-2 097 692

Lisa 20. Tegevuskulude jaotus valdkondade järgi

Aruandeperiood 2023. a

Valdkond	Tööjõukulud	Majandamis- kulud	Antud toetused	Maksu- ja lõivukulud	Muud tegevuskulud	Põhivara amorti- satsioon	Kokku
Haridus	-12 385 311	-3 998 704	-139 562	-1 495 051	-3 687	-630 217	-18 652 532
Vaba aeg, kultuur, religioon	-1 146 219	-1 273 930	-447 060	-197 529	-80	-403 516	-3 468 334
Majandus	-1 804 503	-3 023 935	-55 611	-644 662	1 830	-1 382 720	-6 909 601
Sotsiaalne kaitse	-771 101	-393 831	-735 333	-37 449	0	0	-1 937 714
Üldised valitsussektori teenused	-814 584	-347 996	-36 908	-52 170	-30 696	-9 012	-1 291 366
Elamu- ja kommunaalmajandus	-475 124	-601 310	-3 784	-307 395	0	-950 993	-2 338 606
Keskkonnakaitse	-263 241	-1 211 906	-61 649	-108 285	0	-917 791	-2 562 872
Avalik kord ja julgeolek	0	-44 580	-17 466	-16 198	0	-8 620	-86 864
Kokku tegevuskulud	-17 660 083	-10 896 192	-1 497 373	-2 858 739	-32 633	-4 302 869	-37 247 889

Aruandeperiood 2022. a

Valdkond	Tööjõukulud	Majandamis- kulud	Antud toetused	Maksu- ja lõivukulud	Muud tegevuskulud	Põhivara amorti- satsioon	Kokku
Haridus	-9 566 826	-3 693 513	-92 390	-913 092	0	-531 216	-14 797 037
Vaba aeg, kultuur, religioon	-1 055 505	-1 029 996	-208 568	-143 181	0	-327 532	-2 764 782
Majandus	-804 096	-3 451 079	-91 825	-513 828	-653	-1 381 383	-6 242 864
Sotsiaalne kaitse	-409 370	-331 355	-707 978	-25 209	0	0	-1 473 912
Üldised valitsussektori teenused	-1 996 655	-270 172	-42 013	-44 035	-125 860	-704	-2 479 439
Elamu- ja kommunaalmajandus	-365 048	-591 083	0	-218 144	-190	-703 150	-1 877 615
Keskkonnakaitse	-60 624	-1 109 669	-168 721	-113 288	0	-327 067	-1 627 520
Avalik kord ja julgeolek	0	-1 562	-16 776	-212	0	-3 820	-22 370
Kokku tegevuskulud	-14 258 124	-10 478 429	-1 176 422	-1 970 989	-126 703	-3 274 872	-31 285 539

Lisa 21. Tehingud seotud osapooltega

Osapooled on seotud, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole majandustegevust puudutavatele otsustele. Seotud osapooled on:

- AS Saku Maja nõukogu ja juhatuse liikmed
- Saku Vallavolikogu liikmed
- Saku Vallavalitsuse liikmed

Vastavalt „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi“ § 49¹ lõike 1 alusel küsitud ja saadud andmete alusel Saku vallaga seotud osapooltega aruandeaastal turuhinnast erinevaid tehinguid ei toiminud.

AS Saku Maja nõukogu ja juhatuse liikmetele makstud tasud ning vallavalitsuse ja volikogu liikmetele makstud tasud kajastuvad 2023. a tegevusaruandes ja lisas 17.

Lisa 22. Tingimuslikud nõuded ja kohustised

Saku Vallavalitsus

Saku Vallavolikogu 20.10.2022. a otsusega nr 50, millel on juurdepääsupiirang kuni 29.09.2097 (AvTS § 35 lg 1 p 12), anti Saku Vallavalitsusele luba sõlmida kompromissleping ja võtta Saku vallale tingimuslik rahaline kohtustus. Kompromissleping on konfidentsiaalne ja selle tingimusi ning kompromissiga seonduvaid asjaolusid ei avaldata.

Võetud rendikohustised:

Firma nimi	Renditav objekt, rendileping	Kasutusrendi kulu järgmistel perioodidel	
		tähtajaga kuni üks aasta	tähtajaga kaks kuni viis aastat
Hansarent OÜ	Leping 1401862, 017MXL	7 984	19 295
Veho AS	Mercedes-Benz Sprinter Kasutusrendileping nr 12-2/254-1	12 424	32 345
Sky Autorent OÜ	Ford Bmax rent	4 426	0
Mobire Eesti AS	Lepingu nr. 25965 RENAULT TRAFIC Registrinumber: 954PVF	6 120	23 052
Transporent OÜ	Toyota Corolla Kasutustrendi leping nr 12-2/190-1	3 488	10 320
	Toyota Corolla Kasutustrendi leping nr 12-2/190-2	3 488	10 320
	Toyota Proace Kasutusrendileping nr 12-2/181-1	4 848	14 319
Kokku sõidukid		42 778	109 651
Cramo Estonia AS	Rendileping 30249682 Kajamaa kool Soojak 2,9x8,4m	29 880	0
	Rendileping 30919406 ja rendileping: 31070495 Saku Gümnaasiumi moodulklasside rent	200 725	0
	Rendileping 31239514 kaks soojakut 2,9 x 4,8 m Kurtna Kool	3 818	0
Kokku Cramo Estonia AS		234 423	0
	Kokku sõidukid ja Cramo Estonia AS	277 201	109 651

Firma nimi	Renditav objekt, rendileping	Kasutusrendi kulu järgmistel perioodidel	
Riigimetsa Majandamise Keskus	Kasutusõiguse tasu leping nr 2667; 22.11.2017	623	2 492
	Maa rent leping nr 3-1.21/10; 04.10.2012	70	280
Kokku		693	2 772

AS Saku Maja

Tingimuslikud kohustised:

	31.12.2023	31.12.2022
Võimalikud dividendid	1 789 046	2 974 167
Tulumaksukohustis võimalikelt dividendidelt	447 262	743 542
Kokku tingimuslikud kohustised	2 236 308	3 717 709

Lisa 23. Tagatiseks panditud varade bilansiline (jääk)maksumus

	31.12.2023	31.12.2022
Ehitised	5 557 809	4 341 808
Muud materiaalsed põhivarad	2 750 769	2 934 547
Kokku	8 308 578	7 276 355

Saku Maja AS vallasvarale on seotud kommertspant AS SEB Pank kasuks 223 690 eurot ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskus kasuks 1 800 000 eurot.

Lisa 24. Saku valla konsolideerimata aruanded

Bilanss

	31.12.2023	31.12.2022
Käibevara	8 246 296	7 219 213
Raha ja pangakontod	5 361 565	5 050 968
Maksu-, lõivu ja trahvinõuded	1 768 382	1 608 015
Maksu-, lõivu ja trahvinõuded	1 768 382	1 608 015
Muud nõuded ja ettemaksud	1 099 170	544 877
Nõuded ostjate vastu	209 750	186 683
Nõuded toetuste ja siirete eest	742 989	241 986
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	25 284	13 084
Ettemakstud toetused	50 000	46 921
Muud lühiajalised nõuded	71 147	56 203
Varud	17 179	15 353
Tooraine ja materjal	17 179	15 353
Põhivara	49 572 178	43 212 557
Osalusel tütar- ja sidusettevõtjates	7 142 539	7 142 539
Kinnisvarainvesteeringud	2 130 118	2 044 209
Materiaalne põhivara	40 299 521	34 025 809
Maa	2 572 232	2 067 904
Hooned ja rajatised	30 839 997	28 694 083
Masinad ja seadmed	117 778	86 514
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmed	0	7 743
Muu materiaalne põhivara	218 744	306 899
Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	6 550 770	2 862 666
AKTIVA (VARAD) KOKKU	57 818 474	50 431 770
Kohustised	28 346 927	18 193 031
Lühiajalised kohustised	8 817 367	5 897 125
Võlad ja ettemaksed	5 820 805	3 924 217
Saadud maksude ettemaksed	4 964	2 902
Võlad tarnijatele	2 423 406	948 134
Võlad tarnijatele toodete ja teenuste eest	601 714	661 961
Võlad tarnijatele põhivara eest	1 821 692	286 173
Võlad töövõtjatele	2 281 317	1 920 634
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	1 111 118	1 052 547
Maksuvõlad	826 354	788 565
Muud kohustised	223 143	225 899
Toetuste kohustis	18 524	1 300
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	43 097	36 783
Laenukohustised	2 996 562	1 972 908
Pikaajalised kohustised	19 529 560	12 295 906
Laenukohustised	19 529 560	12 295 906
Netovara	29 471 547	32 238 739
Aruandekohustuslase omanikele kuuluv netovara	29 471 547	32 238 739
Akumuleeritud ülejääk	32 238 749	32 456 431
Aruandeperioodi tulem	-2 767 202	-217 692
PASSIVA (KOHUSTUSED JA NETOVARA) KOKKU	57 818 474	50 431 770

Tulemiaruanne

	31.12.2023	31.12.2022
Tegevustulud	29 927 162	26 932 702
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	19 513 749	17 054 345
Tulumaks	19 091 585	16 630 138
Maamaks	407 718	406 916
Maksud kaupadelt ja teenustelt	14 446	17 291
Kaupade ja teenuste müük	1 982 530	1 746 276
Riigilõivud	35 340	41 820
Tulud majandustegevusest	1 947 190	1 704 456
Saadud toetused	7 579 281	6 372 696
Muud tulud	851 602	1 759 385
Kasum põhivara ja varude müügist	1 083	448 412
Muud tulud varadelt	787 066	1 011 880
Trahvid	20 901	9 920
Eespool nimetatud muud tulud	42 552	289 173
Tegevuskulud	-32 141 868	-27 021 203
Antud toetused	-1 516 292	-1 473 876
Sotsiaaltoetused	-846 216	-783 548
Muud toetused	-670 076	-690 328
Tööjõukulud	-16 732 587	-13 534 014
Majandamiskulud	-8 594 793	-7 751 130
Muud kulud	-2 809 429	-2 016 889
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-2 488 767	-2 245 294
Aruandeperioodi tegevustulem	-2 214 706	-88 501
Finantstulud ja -kulud	-552 496	-129 191
Intressikulud	-585 486	-129 530
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt	32 990	339
Aruandeperioodi tulem	-2 767 202	-217 692

Rahavoogude aruanne

	31.12.2023	31.12.2022
Aruandeperioodi tegevustulem	-2 214 706	-88 501
Korrigeerimised:		
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	2 488 767	2 245 294
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	1 633 897	836 810
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-1 162 508	-1 010 688
Kasum/kahjum põhivara müügist	3 000	-448 412
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	5 220	279 454
Korrigeeritud tegevustulem	753 670	1 813 957
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus	-139 737	-225 892
Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus	361 070	1 627 472
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU	975 003	3 215 537
Tasutud põhivara eest (v.a. finantsinvesteeringud ja osalused)	-8 594 858	-5 741 368
Materiaalse põhivara soetus	-8 594 858	-5 741 368
Laekunud põhivara müügist	0	468 168
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	225 640	813 644
Makstud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	0	-279 454
Tasutud osaluste soetamisel	0	-410 200
Laekunud intressid ja muu finantstulu	32 990	339
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	-8 336 228	-5 148 871
Laekunud laenud	10 300 000	5 200 000
Tagasi makstud laenud	-2 042 692	-1 534 400
Makstud intressid	-585 486	-129 530
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	7 671 822	3 536 070
Puhas rahavoog	310 597	1 602 736
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	5 050 968	3 448 232
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	5 361 565	5 050 968
Raha ja selle ekvivalentide muutus	310 597	1 602 736

Netovara muutuste aruanne

	Akumuleeritud ülejääk
Saldo seisuga 31.12.2021	32 456 438
Akumuleeritud ülejäägi muutus	-7
Aruandeperioodi tulem	-217 692
Saldo seisuga 31.12.2022	32 238 739
Saldo seisuga 31.12.2022	32 238 739
Akumuleeritud ülejäägi muutus	10
Aruandeperioodi tulem	-2 767 202
Saldo seisuga 31.12.2023	29 471 547

2023. aastal võeti arvele tasuta saadud maa summas 10 eurot, mis hinnati maa maksustamishinnas.

2022. a kanti maha arvele munitsipaliseeritud maad summas 7,46 eurot, mis hinnati maa maksustamishinnas.

Lisa 25. Selgitused Saku valla konsolideerimata eelarve täitmise aruandele

Saku valla 2023. aasta eelarve võeti vastu Saku Vallavolikogu 26.01.2023. a määrusega nr 1. 2023. aastal võeti vastu üks lisaeelarve (volikogu 19.10.2023. a määrus nr 13). Eelnimetatud vallavolikogu määruste tulemusena kujunes 2023. aasta lõplik eelarve.

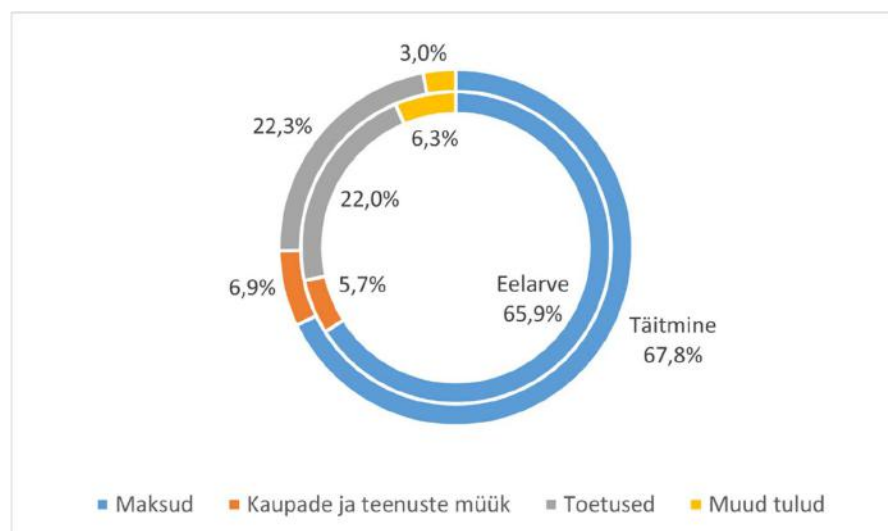
Eelarve täitmise aruanne on koostatud Saku vallavalitsuse kohta (konsolideerimata) tekkepõhiselt.

- 2023. aastal oli tulu põhitegevusest 28 767 655 eurot. Eelarve täitmine oli 98,9%.
- 2023. aasta põhitegevuse kulud olid 28 013 984 eurot ja eelarve täideti 96,9%.
- Investeeringuid tehti aruandeaastal 10 130 377 euro ulatuses ning põhivara soetuseks saadud sihtfinantseering oli 802 389 eurot. Investeeringute eelarve täideti 72,0%.
- Aruandeaastal võeti laenu 10 300 000 eurot ning laenude tagasimaksed olid 2 042 692 eurot.
- Raha jääk 2023. aasta alguses oli 5 050 968 eurot ning aasta lõpus 5 361 565 eurot, millest 5 356 955 eurot suunati 2024. aasta eelarve kulutuste katteks, sh olid seotud vahendid 2023. aastal tegemata jäänud ning 2024. aasta eelarvesse üle kantud kulutuste katteks.

I Põhitegevuse tulude eelarve täitmine

Põhitegevuse tulude eelarve täideti 98,9%.

Tulude eelarvet ja täitmist liigiti osaprotsentide lõikes iseloomustab järgnev joonis.

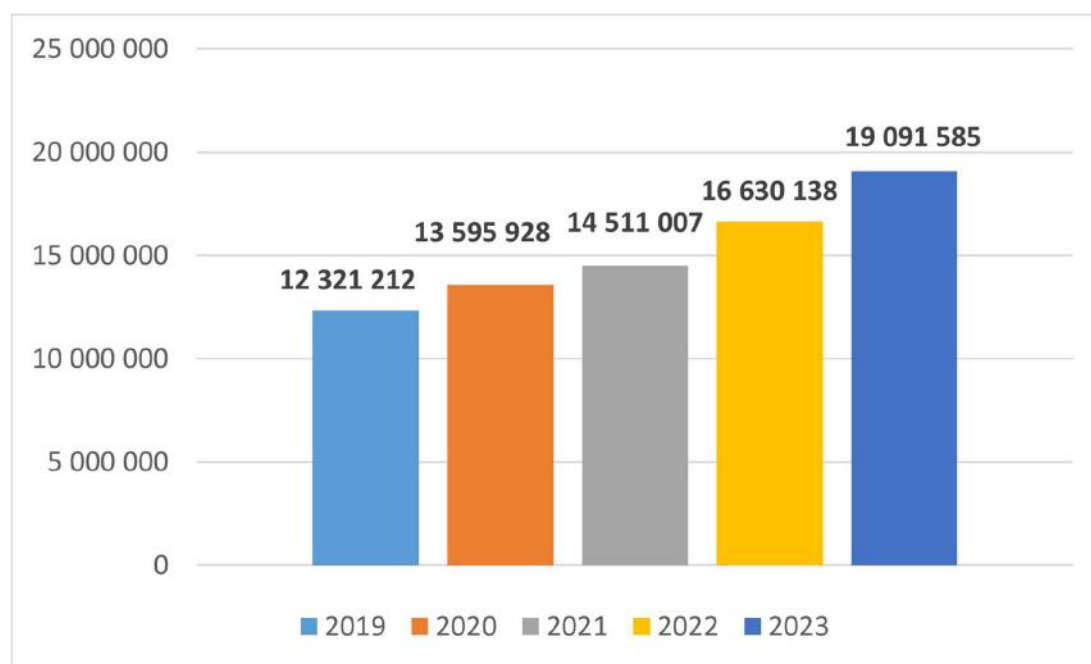

30 Maksutulud

Kõige suurema osa tuludest ehk 67,8% moodustasid maksutulud. Riiklikud maksud moodustasid maksutuludest 99,9% ja kohalik maks (reklaamimaks) 0,1%. Kokku saadi 2023. aastal maksutulu 19 513 749 eurot, mis oli 1,7% ehk 333 799 eurot kavandatust rohkem.

Tulumaksu prognoosil lähtuti kõigepealt 2022. aasta eelarve täitmisest ja kasvuks planeeriti esialgses eelarves 11,0%. Teise lisaeelarvega suurendati tulumaksu prognoosi 289 000 euro võrra (+1,6%), mis tegi tulumaksu prognoosiks eelarves 18 754 950 eurot. Tegelik eelarve täitmine oli 19 091 585 eurot.

Tulumaksu laekumist möödunud viiel aastal Saku vallas iseloomustab alljärgnev joonis.

Maamaksust saadav tulu oli 407 718 eurot ja eelarve täideti 99,4%.

Reklaamimaksu tulu oli 14 446 eurot ehk eelarve täideti 96,3%. Reklaamimaksuga maksustatakse valla haldusterritooriumil asuvatele hoonetele, rajatistele ja reklaamikandjatele ning ühissõidukitele paigaldatud reklaam.

32 Kaupade ja teenuste müügitulud

Kaupade ja teenuste müük moodustas tuludest 6,9%. Kokku saadi aruandeaastal kaupade ja teenuste müügist tulu 1 982 530 eurot, mis oli kavandatust 20,3% ehk 334 930 eurot suurem.

Riigilõivusid laekus 35 340 eurot, sh lõivud ehitus ja kasutuslubade ning kirjalike nõusolekute läbivaatamise eest ning majandustegevuse registri registreeringu tasu. Eelarve täideti 86,2%.

35 Toetused jooksvateks kuludeks

Toetuste osakaal tulust moodustas 22,3% ehk 6 416 774 eurot, millest:

1. kodumaine sihtfinantseerimise tegevuskuludeks 207 993 eurot;
2. kohaliku omavalitsuse toetusfond 6 165 442 eurot;
3. saadud tegevustoetused 43 339 eurot.

Toetusfondist saadud eraldised:

Toetusfondist eraldati vahendeid 6 165 442 eurot järgnevate kulude katteks:

- 5 174 660 eurot hariduskulude toetus;
- 70 493 eurot koolieelsete lasteasutuste toetus;
- 22 653 eurot raske ja sügava puudega laste hoiuteenuse toetus;
- 100 387 eurot huvitegevuse toetus;
- 136 102 eurot toimetulekutoetus;
- 216 097 eurot pikaajalise hoolduse korralduse toetus;
- 137 399 eurot kõrgeenenud energiakuludega toimetulemise toetus;
- 95 492 eurot asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise toetus;
- 15 398 eurot matusetoetus;
- 538 eurot rahvastikutoimingute kulude hüvitis;
- 196 223 eurot kohalike teede hoiu toetus.

38 Muud tulud

Muud tulud moodustasid kogutulust 3,0%, summas 854 602 eurot, mis oli kavandatust 53,7% ehk 991 846 eurot vähem.

Tulu maavara kaevandamise õigusest oli 751 510 eurot ja eelarve täideti 51,8%.

Vee erikasutuse tasu laekus 35 556 eurot, eelarve täideti 101,6%. Vee erikasutuse tasu arvestatakse ja makstakse vastavalt veeseadusele ja keskkonnatasude seadusele.

Trahve väärteo eest ehitusseaduse alusel laekus kokku 20 901 eurot ja eelarve täideti 522,5%.

Muud tulud olid kokku 42 552 eurot.

II Põhitegevuse kulude eelarve täitmine

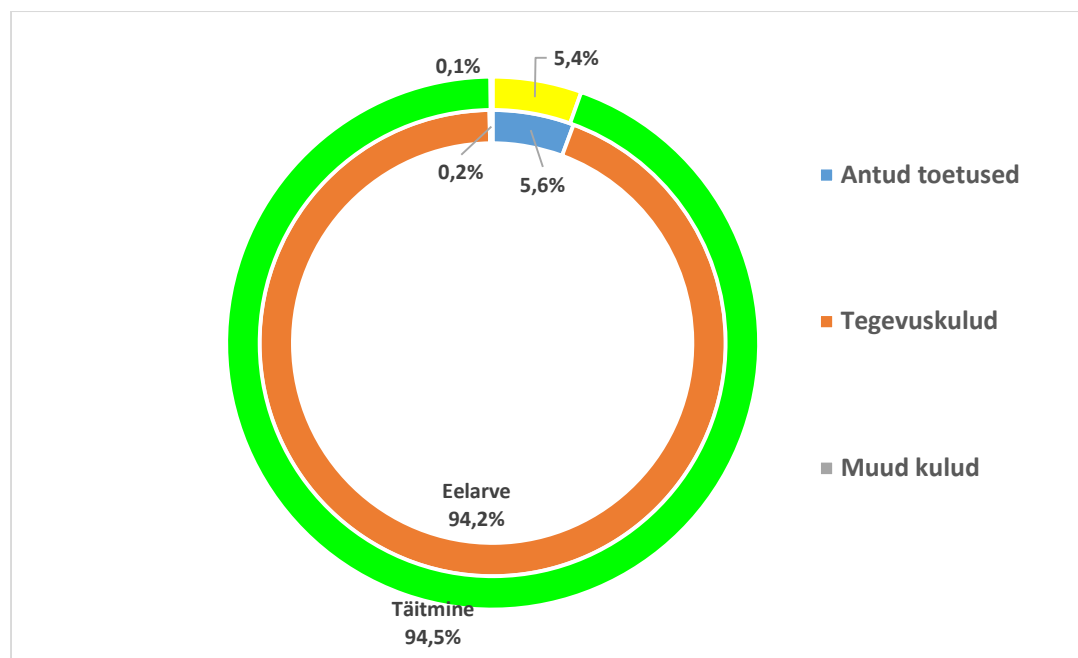
2023. aasta põhitegevuse kulud olid kokku 28 013 984 eurot ja eelarve täideti 96,9%.

2023. aasta tegevuskulud kasvasid võrreldes 2022. aasta kuludega 18,5%. 2023. aasta eelarvet koostades lähtus vallavalitsus eesmärgist tagada kõigile vallaelanikele nende teenuste hea kättesaadavus, mida vald on eelnevatel aastatel pakkunud, ning jätkata sihikindlalt ka valla arengut. 2022. aastal teostamata, kuid tegevuskuludeks sihtotstarbeliselt eraldatud vahendid viidi üle 2023. aasta eelarvesse.

Alljärgnevas tabelis on toodud põhitegevuskulude eelarve täitmine majandusliku sisu järgi 2023. aastal:

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
PÕHITEGEVUSE KULUD	28 282 517	28 914 322	28 013 984	96,9%
Antud toetused	1 542 286	1 630 619	1 511 072	92,7%
Tegevuskulud	26 679 631	27 223 103	26 466 749	97,2%
Muud kulud	60 600	60 600	36 163	59,7%

Kulude eelarvet ja täitmist liigiti osaprotsentide lõikes iseloomustab järgnev joonis.

Suurima osakaaluga valla põhitegevuse kulude eelarve täitmises majandusliku sisu järgi on tööjõukulud (59,7%), millele järgnevad majandamiskulud (34,7%) ning antud toetused ja muud kulud (5,5%).

Antud toetuste hulgas on kajastatud ülekanded teistele institutsioonidele ja eraisikutele, sh mittetulundussektori ja kodanikualgatuse toetus (2023. aastal 97 000 eurot) ning sotsiaaltoetuste toetused.

Tööjõukulude (töötasud ja erisoodustused koos riigile makstavate sotsiaalmaksude ja tööandja töötukindlustusmaksudega) eelarve täideti 100,7%.

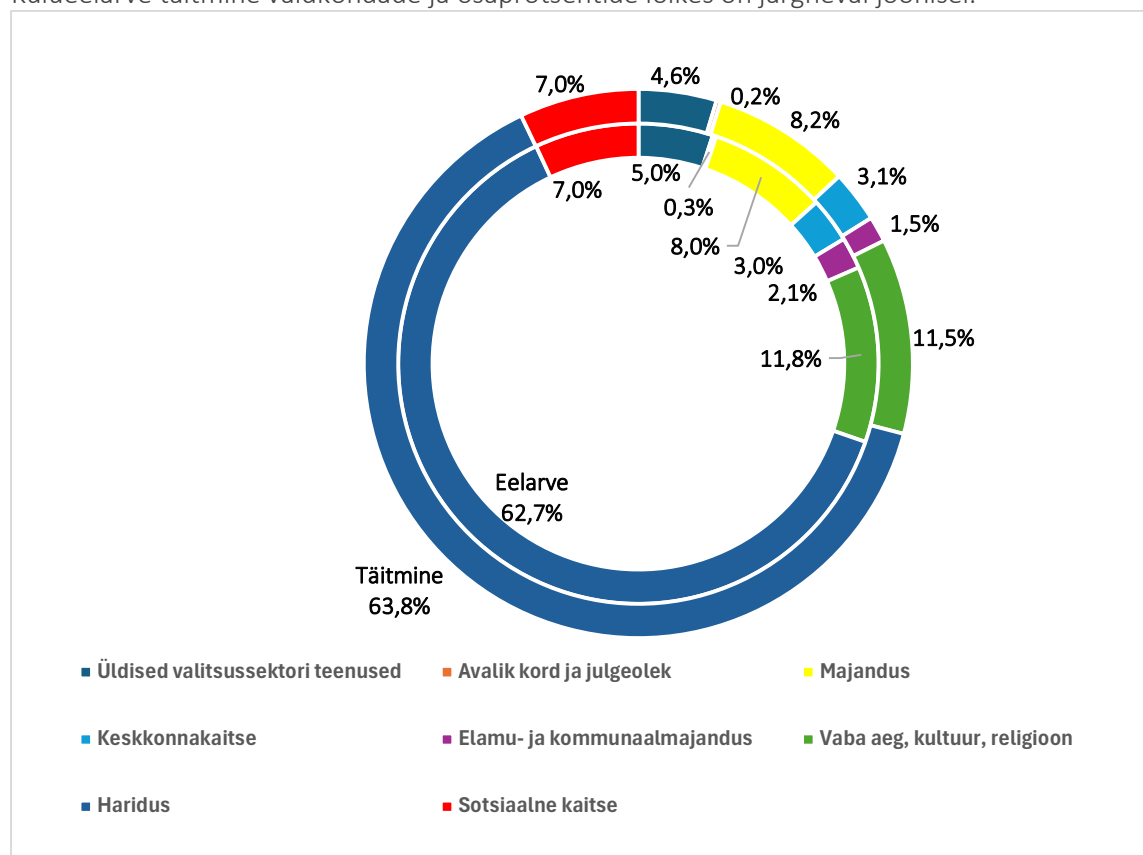
Majandamiskulude eelarve täideti 91,8%.

Muude kulude hulgas on kajastatud riigilõivud, muud kulud (ebatavalised kulud) ja eelarve reservfond. Eelarve reservfondi suurus oli aasta lõpus 60 000 eurot ja aruandeaastal reservfondi ei kasutatud.

Põhitegevuskulude eelarve täitmine valdkondade järgi 2023. aastal:

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
01 Üldised valitsussektori teenused	1 356 239	1 449 901	1 287 394	88,8%
03 Avalik kord ja julgeolek	62 650	72 650	70 016	96,4%
04 Majandus	2 295 145	2 316 972	2 297 986	99,2%
05 Keskkonnakaitse	859 211	878 289	856 524	97,5%
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	631 564	618 692	423 099	68,4%
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	3 599 066	3 418 184	3 225 694	94,4%
09 Haridus	17 807 541	18 132 220	17 886 131	98,6%
10 Sotsiaalne kaitse	1 671 101	2 027 413	1 967 141	97,0%
Kokku	28 282 517	28 914 322	28 013 984	96,9%

Kulueelarve täitmine valdkondade ja osaprotsentide lõikes on järgneval joonisel.

Suurima osakaaluga valla tegevuskuludes on haridusvaldkond (63,8%), millele järgnevad vaba aja ja kultuuri valdkond (11,5%) ja majanduse valdkond (8,2%).

01 Üldised valitsemissektori teenused (põhitegevuse kuludest 4,6%)

Üldiste valitsemissektori teenuste hulgas on kajastatud vallavolikogu ja vallavalitsuse, eelarve reservfondi kasutamise, maakondlike ürituste ning Harjumaa Omavalitsuste Liidu liikmemaksu kulud. Alates 2023. aastast kajastatakse eelarves ja eelarve täitmises vallavalitsuse tegevusalal ainult vallavanema, abivallavanema, vallavalitsuse liikmete, kantselei ja finantsteenistuse teenistujate tööjõukulud. Muude teenistuste tööjõukulud on kajastatud eelarves vastava valdkonna halduse tegevusalal (arendus- ja keskkonnateenistuse tööjõukulud on keskkonnakaitse valdkonnas, ehitus- ja planeerimisteenistuse ning majandusteenistuse tööjõukulud on majanduse valdkonnas, haridus- ja kultuuriteenistuse ning toitlustusteenistuse tööjõukulud hariduse valdkonnas ning sotsiaalhoolekandeteenistuse tööjõukulud on sotsiaalse kaitse valdkonnas).

Üldiste valitsussektori teenuste kulude eelarve täitmine majandusliku sisu järgi 2023. aastal:

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Antud tegevustoetused	55 053,00	55 053,00	36 908,28	67%
Töötasu	637 392,00	692 296,56	584 203,68	84%
Erisoodustused	9 200,00	9 200,00	14 220,43	155%
Tööjõukuludega kaasnevad maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	221 138,50	239 696,24	205 207,04	86%
Majandamiskulud	372 955,00	393 155,00	415 201,82	106%
Maksu-, lõivu-, trahvikulud	500,00	500,00	936,13	187%
Muud tegevuskulud	60 000,00	60 000,00	30 716,43	51%
Kokku	1 356 238,50	1 449 900,80	1 287 393,81	88,8%

03 Avalik kord (põhitegevuse kuludest 0,2%)

Turvalisuse tegevuskulude eelarve täideti 96,4%, vahendeid kasutati kokku 70 016 eurot, sellest 8733 eurot MTÜ Saku Priitahtlikud Pritsimehed ning 8733 eurot MTÜ Tõdva Vabatahtlik Pääste toetamiseks antud vahendid.

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Antud sihtfinantseerimine	18 000	18 000	17 466	97,0%
Majandamiskulud	44 650	54 650	52 550	96,2%
Kokku	62 650	72 650	70 016	96,4%

04 Majandus (põhitegevuse kuludest 8,2%)

Majandusvaldkonna hulgas on kajastatud valla teede hoolduse ja remondi, liikluskorralduse, ühistranspordi korralduse, projektide-planeeringute ja majanduse halduse tegevuskulude eelarvete täitmist.

Alates 2023. aastast kajastatakse majanduse valdkonnas ka vallavalitsuse ehitus- ja planeerimisteenistuse ning majandusteenistuse kõikide teenistujate tööjõukulud. Eelarve täitmine oli 99,2%.

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Antud sihtfinantseerimine	44 500	44 500	47 558	106,9%
Antud tegevustoetused	6 800	6 800	8 053	118,4%
Töötasu	981 616	991 216	1 055 615	106,5%
Erisoodustused	0	0	2 685	-
Tööjõukuludega kaasnevad maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	331 787	335 032	357 301	106,6%
Majandamiskulud	930 442	939 424	826 153	87,9%
Maksu-, lõivu-, trahvikulud	0	0	620	-
Kokku	2 295 145	2 316 972	2 297 986	99,2%

05 Keskkonnakaitse (põhitegevuse kuludest 3,1%)

Keskkonnakaitse valdkonna hulgas on kajastatud jäätmekäitluse, jäätmekäitluse planeerimise ning haljastuse ja heakorra tegevuskulude eelarve täitmist.

Alates 2023. aastast kajastatakse keskkonnakaitse valdkonnas ka vallavalitsuse arendus- ja keskkonnateenistuse kõikide teenistujate tööjõukulud. Eelarve täitmine oli 97,5%.

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Antud tegevustoetused	95 330	95 330	56 428	59,2%
Töötasu	145 920	146 180	154 715	105,8%
Tööjõukuludega kaasnevad maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	49 321	49 409	52 283	105,8%
Majandamiskulud	568 640	587 371	593 098	101,0%
Kokku	859 211	878 289	856 524	97,5%

06 Elamu- ja kommunaalmajandus (põhitegevuse kuludest 1,5%)

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonnas on kajastatud tänavavalgustuse hoolduse, valla elamu- ja kommunaalmajanduse haldamise, hulkuvate loomadega seotud tegevuse, sauna, mänguväljakute hoolduse ja kinnisvarainvesteeringute haldamisega seotud tegevuskulude eelarvete täitmist. Eelarve täitmine oli 68,4%.

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Antud sihtfinantseerimine	18 919	18 919	22 703	120,0%
Majandamiskulud	612 645	599 773	400 374	66,8%
Maksu-, lõivu-, trahvikulud	0	0	22	-
Kokku	631 564	618 692	423 099	68,4%

08 Vaba aeg, kultuur (põhitegevuse kuludest 11,5%)

Vaba aja ja kultuuri tegevusvaldkonna hulgas on kajastatud Saku Valla Spordikeskuse, Saku Valla Noortekeskuse, Saku Vallaraamatukogu, Saku Valla Kultuurikeskuse, mittetulundussektori ja kodanikualgatuse toetusfondi, ajalehe Saku Sõnumid, valla sündmuste ning gümnaasiumi puhveti tegevuskulude eelarvete täitmist. Eelarve täitmine oli 94,4%.

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Antud sihtfinantseerimine	613 784,0	419 270,5	346 971,0	82,8%
Antud tegevustoetused	225,0	225,0	100 088,8	44483,9%
Töötasu	908 586,5	913 811,4	852 145,7	93,3%
Erisoodustused	0,0	0,0	4 095,0	-
Tööjõukuludega kaasnevad maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	307 102,2	308 868,3	289 978,6	93,9%
Majandamiskulud	1 769 368,7	1 776 008,8	1 632 334,6	91,9%
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest (v.a maksu-, lõivu-, trahvinõuded)	0,0	0,0	80,0	-
Kokku	3 599 066,4	3 418 184,1	3 225 693,7	94,4%

09 Haridus (tegevuskuludest 63,8%)

Hariduse valdkonnas on kajastatud Saku Lasteaia Päikesekild, Saku Lasteaia Terake, Kurtna Kooli, Kajamaa Kooli, Saku Gümnaasiumi, Saku Muusikakooli, õpilasveo liinide, haridusasutuste toitlustuskulude, teistelt omavalitsustelt haridusteenuse ostu ning hariduse halduse ja toetamise tegevuskulude eelarvete täitmist.

Alates 2023. aastast kajastatakse hariduse valdkonnas ka vallavalitsuse haridus- ja kultuuriteenistuse kõikide teenistujate tööjõukulud. Eelarve täitmine oli 98,6%.

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	149 000	169 000	130 883	77,4%
Antud sihtfinantseerimine	0	0	8 193	-
Antud tegevustoetused	516	516	486	94,2%
Töötasu	9 020 129	9 118 531	9 262 945	101,6%
Erisoodustused	0	0	8 739	-
Tööjõukuludega kaasnevad maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	3 048 128	3 081 388	3 117 351	101,2%
Majandamiskulud	5 589 768	5 762 785	5 353 823	92,9%
Maksu-, lõivu-, trahvikulud	0	0	23	-
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest (v.a maksu-, lõivu-, trahvinõuded)	0	0	3 687	-
Kokku	17 807 541	18 132 220	17 886 131	98,6%

10 Sotsiaalne kaitse (tegevuskuludest 7,0%)

Sotsiaalse kaitse valdkonnas on kajastatud Saku Päevakeskuse ning muu sotsiaalse kaitse kulueelarvete täitmine.

Alates 2023. aastast kajastatakse sotsiaalse kaitse valdkonnas ka vallavalitsuse sotsiaalhoolekandeteenistuse kõikide teenistujate tööjõukulud. Eelarve täitmine oli 97,0%.

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	520 159	783 005	715 333	91,4%

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Antud sihtfinantseerimine	20 000	20 000	20 000	100,0%
Töötasu	504 552	548 247	576 883	105,2%
Tööjõukuludega kaasnevad maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	170 539	185 307	194 218	104,8%
Majandamiskulud	455 751	490 754	460 626	93,9%
Maksu-, lõivu-, trahvikulud	100	100	80	80,0%
Kokku	1 671 101	2 027 413	1 967 141	97,0%

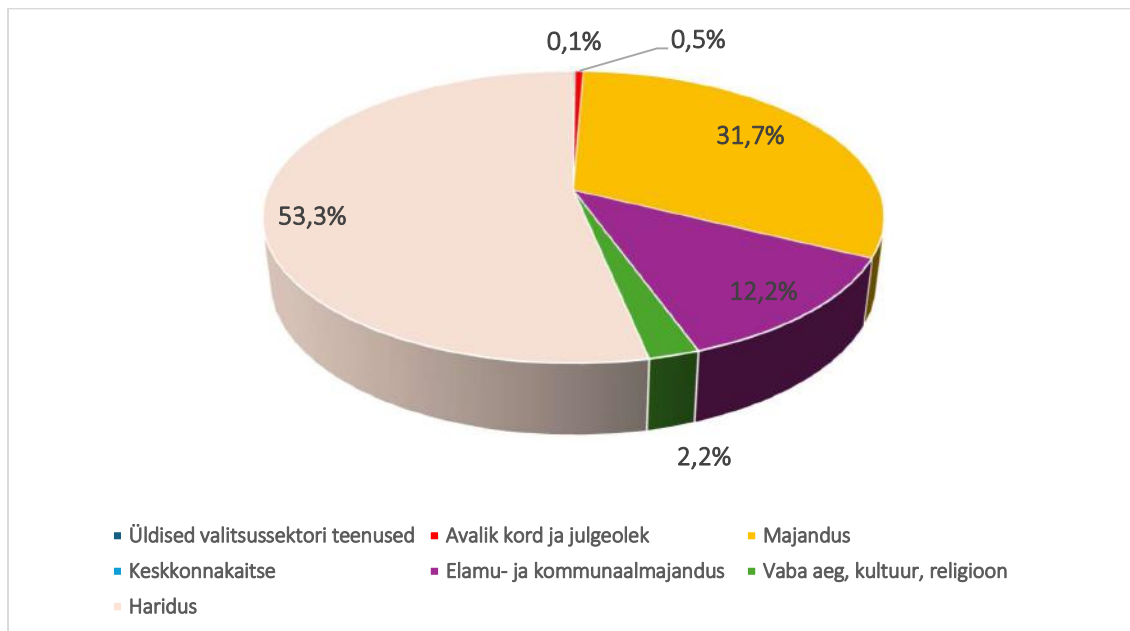
III Investeeringustegevuse eelarve täitmine

2023. aasta investeeringustegevuse kulud moodustasid 10 715 863 eurot, eelarve täideti 78,1%. Aruandeaasta olulisemad investeeringud olid:

- Saku Gümnaasiumi uue põhikoolihoone projekteerimis- ja ehitustööd 5 117 490 eurot;
- teede ehitus ja rekonstrueerimine (3 139 376 eurot), sh Saku-Kanama jalg- ja jalgrattatee (946 036 eurot);
- tänavavalgustuse rekonstrueerimine (355 548 eurot), sh Kuresoo tänavavalgustuse ehitus (175 109 eurot);
- mänguväljakute rajamine (1 012 111 eurot), sh Saku spordipargi ehitus 564 412 eurot.

Põhivara soetamist valdkondade kaupa iseloomustab alljärgnev tabel ning osakaalusid alljärgnev joonis.

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Üldised valitsussektori teenused	64 000	64 000	11 734	18,3%
Avalik kord ja julgeolek	75 328	75 328	49 368	65,5%
Majandus	3 768 489	3 649 831	3 215 094	88,1%
Keskkonnakaitse	213 891	213 891	0	0,0%
Elamu- ja kommunaalmajandus	1 764 716	1 850 046	1 233 418	66,7%
Vaba aeg, kultuur, religioon	417 429	474 641	225 862	47,6%
Haridus	6 935 062	6 957 062	5 394 902	77,5%
Kokku	13 238 915	13 284 799	10 130 377	76,3%

Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks oli 2023. aastal 802 389 eurot, sellest:

- Saku-Kanama jalg- ja jalgrattatee ehitamise toetus 794 731 eurot;
- hajaasustuse projekti toetus 7658 eurot.

Investeeringute kulude katmiseks AS-lt LHV Pank, Luminor Bank AS-lt ja Swedbank AS-lt võetud laenude intressikulu oli 585 487 eurot.

Intressitulud deposiitidelt olid 32 990 eurot.

IV Finantseerimistehingute eelarve täitmine

Finantseerimistehingud 2023. aastal olid järgnevad:

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023	Täitmise %
Laenu võtmine	9 000 000	9 000 000	10 300 000	114,4,1%
Võetud laenude tagasimaksmine	−1 913 000	−1 913 000	−2 042 692	106,8%

Saku valla netovõlakoormus oli 2023. aasta lõpuks 59,88%.

V Likviidsete varade muutus

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023
Raha jääk aasta algul	5 050 968	5 050 968	5 050 968
Muutus sularahas ja hoiustes	−4 982 210	−4 982 210	310 596
Raha jääk aasta lõpul	68 758	68 758	5 361 565

2023. aasta algul oli raha jääk 5 050 968 eurot ja aasta lõpu raha jäägiks kujunes 5 361 565 eurot.

VI Nõuete ja kohustuste saldode muutus

	Algne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2023
Nõuete ja kohustuste saldode muutus	1 481 247	1 481 247	1 180 102

Konsolideerimisgrupi 2023. a. majandusaasta aruande allkiri

Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande on koostanud Saku Vallavalitsus.

Saku valla konsolideerimisgrupi 2023. aasta majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandest ja sõltumatu vandeaudiitori aruandest.

Aruande juurde kuulub Saku Vallavolikogu otsus majandusaasta aruande kinnitamise kohta.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marti Rehemaa
vallavanem